

PROLOG

aneb

O country mnoha tváří

Otevíráte knihu, o níž se nedá jednoznačně říci, že je pouhými memoáry autora. Není ani ryzí hudební antologií, kronikou, leporelem, nebo jen zpěvníkem jejích nejznámějších hitů. Do všech těchto „škatulek“, do nichž se někteří literární kritici i muzikologové budou možná snažit publikaci zařadit, lze totiž knihu o Taxmenech vtěsnat, přesto z každé z nich bude nemalým dílem vyčuhovat. Prostě strčit ji do jednoho jediného boxu a lehce přiklopit víkem v tomto případě nelze.

Hudební skupina Taxmeni je jednou z nejvýraznějších kapel české scény country & western music. Ovšem podobně, jak se již celé tři čtvrtě století vyvíjela a dosud vyvíjí ve své - nazvěme to „komerční“ - podobě samotná country muzika, od hillbilly až po country rock a sound moderní country 90. let dvacátého století, je také cesta Taxmenů od jejich počátků až po současnost poznamenaná pestrým stylovým pojetím, hledáním sama sebe i průkopnictvím a novátorstvím. To se projevilo zejména počátkem 90. let ve výrazné orientaci kapely na styl tzv. „military-country“, jejíž česká obdoba je z muzikologického hlediska možná stejně výjimečná a objevná jako české bluegrassové experimenty v podobě stylu, jemuž odborníci začali říkat „czechgrass“.

Tato kniha je nejen o hledání hudební countryové cesty Taxmenů, o jednotlivých osobnostech či skupinách, často již bezmála zapomenutých. Je také o tom, jak se kapele dařilo vytvářet a shromažďovat kvalitní texty se smysluplnými příběhy. Je rovněž o hledání pozitivních životních hodnot. A je jedno, jestli se o to kapela pokusila v příbězích z historie osídlování amerického Západu, ve zcela civilních, až filozofických tématech o dědečkových hodinách a podobně, nebo v tak vyhraněném stylu, jakým je právě „military“.

Pustíte-li si ke čtení knížky ještě i muziku kapely, ukáže se vám třicetileté taxmenské hledání country grálu v celé jeho prostorové plastičnosti. Od jednoduchosti kamarádkého trampského muzicírování až po labyrint složitých vztahů mezi lidmi, ať už byli přímo členy skupiny, nebo se jejich cesty s muzikanty jen protnuly. Od tříakordových melodií horalských traditionalů až po náročné hudební kompozice, jimiž se při současném prolínání žánrů a stylů vyznačuje také soudobá C&W. Od prostších zhudebněných veršů až po takřka básnické eseje s neotřelými myšlenkovými obraty a grify vyššího textařského řemesla...

Ale takový, místy přímočarý, jindy složitý, je i život. A o tom především je tato kniha.

Kritizovat znamená poučovat autora,

že to nedělá tak, jak bych to dělal já,
kdybych to uměl.

(spisovatel Karel Čapek)

Jaroslav Čvančara

TAXMENI

aneb

Hledání country grálu

NEVSTOUPÍŠ DVAKRÁT DO JEDNÉ COUNTRY.

Přáteli jsem nabádán, abych jako pamětník napsal vzpomínky o vzniku a počátcích Taxmenů. Nijak se do toho nehrnu, protože vzpomínky se obvykle píší, když už člověku na světě nezbyvá nic jiného než vzpomínat. Ale chci o té době, která se mladší generaci již stává nesrozumitelnou, alespoň něco naznačit. Pokouším se tedy zaznamenat vše podstatné, co ulovím v paměti, nebo o čem najdu ve svém archivu nějaké údaje. Rozhodně nechci nic retušovat, či opravovat něco, co je historicky dané. Zájemci tak mohou nahlédnout do zákulisí nejen Taxmenů, ale i jiné muzikantské čeládky. Budu se snažit nebýt ústřední postavou a předem se omlouvám těm, na které jsem ve svém vyprávění zapomněl.

Pokud přijmu slovo GRÁL nejen ve významu křesťanské mystiky, nejen jako tajemný, vlastně nedosažitelný rytířský symbol, pak výraz grál pro mne znamená ještě něco jako ideál, něco jako CESTU ZA POZNÁNÍM. O hledání grálu v country muzice, která provází podstatnou část mého života, je následující vyprávění o historii naší skupiny.

Taxmeni vznikli na podzim 1970, ale než se přesličky přetvořily v uhlí, leccos předcházelo. Zkrátka - kořeny byly zapuštěny již dříve. Svou roli určitě sehrál vliv rodinného prostředí. Když pomínu svého strýce Josefa Poncara, skladatele české dechovky, vztah k hudbě jsem získal nepochybně díky malému domácímu biografu. Pocházím ze starého českého rodu a můj otec patřil k průkopníkům kinematografie. Viděl jsem zde spousty hudebních filmů. Téměř do poslední noty si od těch dob až dodnes pamatuji Rhapsody In Blue, zrovna jako melodie z jiných filmů. Ty muzikály se ovšem ve veřejných biografiích nehrály, či přesněji řečeno hrát nesměly - řeč je o první polovině padesátých let, tedy éře československého stalinismu.

Zažil jsem nejednu estébáckou štáru. Policisté Státní bezpečnosti si nejdříve zasedli na otce, potom zavřeli do příbramského vězení Vojna jednoho z mých bratrů, Františka. Dostal dva roky za údajnou protistátní činnost.

Chodil jsem večer poslouchat žižkovské „chuligány“, jak se tehdy říkalo, když na lavičkách v parku za zvuku kytar oslňovali něžné Žižkovačky, včetně mé sestry. Pamatuji si jak zpívali „...až přijedou hoši z Kanady, budou střílet na všechny strany“. Také jsem poprvé slyšel Ruty-šuty Arizona Texas, Anglickou sobotu, Šáteček atd. Tehdy to byly zakázané písně. Vzhledem k vězněnému bratrovi existovala tu jistá sounáležitost. Tihle mladíci vůbec neměli rádi komunisty a mého brácha a jemu podobné považovali bezmála za hrdiny odporu proti režimu.

Od malička jsem měl rád koně a kovboje. V tom mě také ovlivnil můj kmotr rytíř Jiří Krticzka z Jadenu - potomek českého šlechtického rodu. Přestože aristokrat, byl velmi leberální; angažoval se ve spolku pro ochranu zvířat, sbíral obrazy, literaturu a filmy o koních. Nejvíc miloval westerny. K mým desátým narozeninám mně věnoval netradiční dárek - originál kovbojské laso. S ním mě pak naučil provádět různé kousky.

Než jsem se v roce 1960 stal členem Foglarova oddílu Hoši od Bobří řeky, dávno předtím jsem se nechal jedním klukem zlákat ke vstupu do jakési církve. Krásně tam zpívali, a tak jsem k nim kvůli tomu zpěvu vstoupil. U nás doma to ovšem vyvolalo značné pobavení, neboť dle křestního listu jsem už v jedné církvi byl, dokonce konkurenční! Táta, jenž měl rád absurdity, se tomu srdečně smál. Dilema vyřešila jedna náboženská fanatička, která mě na Štědrý den veřejně před celým sborem nespravedlivě potrestala tím, že mně vytřála ukrutnou facku. Neuměl jsem se totiž modlit, ani pokřičovat, a ona si zřejmě myslela, že to kazím schválně. Takto veřejně ponížen jsem se zmohl pouze na hlasité zvolání, že v jejich církvi nevěřím. Následovalo zděšení v očích přítomných. Hrdě jsem odkrácel.

Slzy jsem si utřel až venku. Poté jsem se odebral k věrnému kamarádovi. Tím byl spolužák Dimitrij Colankin - napůl Bulhar, napůl Čech. Jinak rozbíječ oken na Žižkově a vůbec divoce založený jinoch. Právil, že to takhle nesmíme nechat, a šli jsme k nejbližšímu kostelu. Právě začínala mše. Nenápadně jsme vylili plnou lahvičku modrého inkoustu do nádoby se svícenou vodou. Když mše skončila a lidé vycházeli, škodolibě jsme sledovali výsledek. Namodralé obličeje věřících v nás vyvolávaly zadostiučinění. Tím jsem skončil s náboženstvím, respektive s církvemi. Kuriózní je, že Dimitrij později emigroval do Itálie, v dospělosti se stal skutečným knězem a v současné době působí na faře v Texasu. Kamarádíme dodnes.

S hudebními šlágry mě seznamovali i dva kámoši, Míša a Otto Burianovi, bráčové z vedlejšího domu. Měli v Německu tátu-emigranta a ten je finančně štědře podporoval. Poprvé v životě jsem spatřil pravé americké kovbojské košile, džínové komplety, i moderní gramofon se spoustou rock and rollové muziky.

Líbila se mně také malá deska Kučerovců s šlágrm Hej Joe, z repertoáru country zpěváka Carl Smitha. Bratr František, jenž uměl anglicky, nad tím sice kroutil hlavou, já však byl nadšen. Hrozně jsem také chtěl mít vlastní gramofon. Tak jsem jeden kdesi vyhandloval za staré rodokapsy. Byl na kliku, leč fungoval. Místo Elvise Presleyho jsem sehnal pouze staré desky s Voskovcem a Werichem, ale rovněž se mně líbily. Když začala éra divadla Semafor a já slyšel od Matušky zpívat a na banjo válet To všechno odnes čas, úplně mě to chytlo. Doposud jsem miloval zvuk kytary, nyní mně byl nejmilejší zvuk banja.

Zásluhou otce a jeho přítele trampa a fotografa Rudolfa Chundely jsem se poznal i s akademickým malířem Zdeňkem Burianem. Jeho paní si mne z nějakého důvodu oblíbila a já k nim občas docházel do rodinného domku v ulici Nad kolonií číslo 7 v Praze 4-Podolí. Zažil jsem Mistra při práci, i při muzice. Málokdo totiž ví, že tento světoznámý umělec byl i skvělým kytaristou a bravurně hrál na španělku i gibsona.

S country hudbou, respektive jejím vyhraněným stylem bluegrass, jsem se poprvé seznámil v roce 1965. Tehdy došlo ke zlomovému setkání. Navštěvoval jsem poloilegální noční filmová představení v posluchárně Elektrotechnické fakulty ČVUT, které organizoval student FAMU Petr Sadecký. A tam jsem se spřátelil s brýlatým dlouhánem Josefem Šimkem. Povoláním byl výtvarník, ale mě hlavně zaujalo, že hrál v čerstvě založené skupině Greenhorns. Pepa mě několikrát pozval do tehdejšího karlínského domu pionýrů na zkoušku kapely. Na basu s nimi hrál Jiří (George) Fallada a poté Karel Vágner a Jan Jedlička, zvaný Plivník. Veřejně vystupovat jsem je poprvé viděl v Národním muzeu, v březnu 1966 u příležitosti literárně hudebního pořadu Po pražských stopách Vinnetoua. Na oplátku jsem bral Greenhorny k nám do rodinného „Podzemního biografu“. Díky prof. Lubomíru Linhartovi, historiku Myrtilu Frídovi a dalším filmovým známostem můj starší brácha Miroslav (Míla) promítal tehdy nedostupné filmy jako například válečný V písku Iwo Jimy, nebo westerny Texaští jezdcí, Sedmá kavalerie, Wells-Fargo, Pád rodu Daltonů a řadu dalších, všechny se spoustou skvělé muziky.

Z bývalých, již odrostlých členů Foglarova oddílu vznikla trampská osada Zlatý Horizont. Ve druhé polovině šedesátých let jsem s nimi začal trampovat i já. Jezdili jsme hlavně do brdských lesů a také hojně navštěvovali Greenhorny, kteří tehdy provozovali tzv. trampský Camp Club. Nejdříve na Vinohradech - v sále restaurace v Riegrových sadech, později v karlínské Besedě, v hotelu Juventus a nakonec v útulné nuselské restauraci Na Jezerce. Původně to byla hospodářská usedlost, za první republiky hospoda a taneční sál ve kterém se pořádaly zábavy a později i divadelní a trampská představení. Mezi bloky písniček se promítaly i filmové grotesky například s Kačerem Donaldem, Frigem či Lupino Lanem, které jsem pravidelně dodával ze zbytků rodinného archivu. Spolu s oběma bratry jsem přispíval i do časopisu Camp a dá se říct, že Greenhorns v pravidelné rubrice tohoto časopisu a zde, Na Jezerce, přiváděli živě

bluegrass do povědomí prvních českých posluchačů. Škoda, že po roce 1968 cenný objekt zabrala tehdejší Československá televize, později Česká televize, která zde sídlila až do roku 1994.

Kromě Camp Clubu existoval potom i Jamboree Club, v sále Hajnovka na Vinohradské třídě. Hlavními protagonisty tu byla skupina Strings Of Tennessee Petra Třebického, který předtím hrál s Old Western. V Jamboree Clubu pravidelně vystupovali Mustangové s Janem Bošinou, zažil jsem tam Bluegrass Hoppers, tuším, že ještě pod názvem Greens a také Rangers v jejich původní nejsilnější sestavě. Poprvé jsem slyšel od Mirka Černého jeho Balíček karet. Také jsem obdivoval trio KTO (Kamarádi táborových ohňů) s jejich geniálním Františkem Turkem a jeho brilantně rytmickou hrou na malé altové banjo. Turek připomínal anglického banjistu George Formbyho, jehož starší generace znala z hudebních filmů. Málokdo ví, že František Turek byl navíc technický génius - vynálezce. Měl řadu oficiálně uznaných patentů. Vzpomínám, že jsem u něho doma viděl například i vlastnoručně vyrobený gramofon. Turek byl také náruživým filmařem. Vlastnil starý pětatřicetimilimetrový zvukový projektor značky Zeiss-Ikon - říkali jsme tomu kinobox. Pomocí dalšího důmyslného zařízení v něm kopíroval filmy na osmimilimetrový film. Jednou přišel k nám na Žižkov vrátit starý hudební film Páni v cylindrech s Fredem Asterem. A měl s sebou banjo. Ochotně je vybalil a jen pro moji maminku uspořádal soukromý koncert. Měl bych prozradit, že „díky“ Františkovi jsem poprvé v životě spatřil striptýz. To když mě vzal do Varieté Praga na pořad Krása bez závoje. Tam účinkoval s Mustangy a greenhornským houslistou Petrem Bryndačem v rámci jakési show. V sedmdesátých letech jsem chodil poslouchat Františka Turka a Senior Dixiland do kavárny Reduta.

Potom také vzpomínám na banjová sóla Ivana Mládka, jenž v Jamboree Clubu coby četař absolvent vystupoval ještě ve vojenské uniformě. To bylo předtím, než vstoupil do Čermákových White Stars. Tehdy jsem v Jamboree natočil několik záběrů Mustangů a Strings Of Tennessee na šestnáctimilimetrový film, který dodnes uchovávám.

S bráchou Františkem jsme toužili natočit si hranou kovbojku. Textař Ivo Fischer, mj. autor takových hitů jako Červená řeka, Jó, třešně zrály či Růže z Texasu, nám k tomu ochotně poskytl exteriér svého starého mlýna u Mnichovic. Se zalíbením pozoroval, jak si při filmování počínáme. Když jsme ale začali pálit z revolverů, zeď chráněná památkovým úřadem to nevydržela... Pan Fischer jen sprásknul zoufale rukama. Než jsme byli slušně vykázáni, stačil jsem s Láďou Bejvalem zastřelit nejen Petra Třebického s jeho komplicem Ivanem Rebensteinem (houslista Strings Of Tennessee), ale i vlastního bratra... I tyto záběry mám schované. Po natáčení si Pepa Šimek ode mne půjčil některé westernové rekvizity. Greenhorns se v těch kovbojských kostýmech pak fotografovali na Barrandově, kde v té době ještě stálo torzo městečka z filmu Limonádový Joe.

Poslední den v březnu 1967 mě Pepa Šimek „protlačil“ do pražského Parku kultury a oddechu Julia Fučíka, kde probíhal první Československý festival Country and Western. Tady jsem poprvé slyšel báječný hlas Ladislava Vodičky. Festival se vydařil. Akce inspirovala ing. Jiřího Šosvalda od ústeckých Strangers natolik, že spolu s Kapitánem Kidem organizovali v polovině června téhož roku v Ústí nad Labem první „Celostátní festival Country & Western Music a trampských sborů“. Název PORTA se zrodil z latinsko-keltského Porta Bohemica - Brána Čech - tedy místa, kudy řeka Labe protéká branou Českého středohoří.

O samotnou hru na banjo jsem se začal intenzivněji zajímat až koncem toho roku. Ovšem byl jsem úplný začátečník. Pár dní předtím než Greenhorns točili pro Supraphon svůj první singl s písničkami Abilene a Zatracený život, jsem se někde dozvěděl, že v Praze vystupuje v rámci jakési módní přehlídky firmy Levi Strauss „nějaký“ americký banjista. Hned jsem to zavolal Marko Čermákovi, který se vypravil do „Fučíkárny“. Nepočítám-li zvukový záznam pražské návštěvy folkového Pete Seegera v roce 1964, tak setkání nás nadšenců s Bobem Yellinem, tehdy málo známým banjistou, znamenalo první živé setkání s bluegrassovou technikou hry. Troufám si říct, že to byl klíčový okamžik a doslova průlom do vývoje českého bluegrassu, který měl hlavně na Čermáka rozhodující vliv. První kontakt proběhl v Park hotelu. Můj brácha František tlumočil. Pokud se pamatuji, Yellin se pak zúčastnil zkoušky Greenhorns a týž den večer ještě setkání ve Vyčítalově bytě na Pankráci. Sympatický Bob Yellin nás ohromoval různými brejky, z nichž některé jsme sice měli naposlouchané z nahrávek, tedy „v uších“, ale teprve nyní jsme viděli, jak je lze provádět. Škoda že jsem nebyl schopen všechny ty informace vstřebat. Zbývá dodat, že později, tedy v době, kdy bratr František již žil v emigraci, navštívil Yellina v Americe. Ten se právě chystal natrvalo se odstěhovat do Izraele. Jako Žid chtěl snad dobrovolně vstoupit do izraelské armády. Nevím to však jistě. Od té doby jsem o něm neslyšel. LP desku jeho skvělé skupiny The Greenbriar Boys dodnes chovám jako památku.

I když mezi mnou a Pepou Šimkem byl větší věkový rozdíl, stali jsme se blízkými kamarády. Text písničky Já jsem vandrák a karbaník považoval Pepa za jakési své vyznání, či krédo, přestože v ní zpíval i taková slova jako „...že sem syčák a že sem sígr“. Ve skutečnosti byl jemným, noblesním člověkem. Bydlel ve Fibichově ulici č. 7, tedy kousek ode mne, a téměř denně jsem k nim chodil. Měl hodné rodiče. Slyšel jsem, že jednou se jeho maminka v dobré víře pochlubila sousedkám - členkám církevní obce - o nové gramofonové desce svého syna. Dámy se dostavily ve svátečních šatech, s kyticí a s příjemnými obličejí. Gramofon byl uveden v pohyb, zazněly první takty houslové předehry. Ženy povzbudivě mrkly tu na sebe, tu na paní Šimkovou. Čekaly asi nějaký náboženský gospel, možná spirituál. Když ale zazněla taková slova jako „...v mým zákoníku, tam je jenom nůž a pěst“, nebo „...zkouřenej jsem nehezky, tak

mě můžeš Bože škrtnout v tý svý knize nebeský“, jejich obličejy začaly rychle tuhnout a měnit barvu. K slovům chvály nedošlo, natož ke gratulaci. Na další píseň A tak já zas v tom lítám už ani nečekaly. Odporoučely se i s kyticemi.

Do pražského Camp Clubu v Riegrových sadech přišli jednou Miloslav Šimek a Jiří Grossmann. Líbily se jim mé filmové grotesky s Pepkem námořníkem a dostali nápad obohatit jimi své pořady Film revue v divadélku Sluníčko v ulici Na příkopě. Díky tomu jsem potom začal pravidelně navštěvovat i český bigbít a poznal nejen některé jeho muzikanty, ale i zákulisí. Z čistě hudebního hlediska jsem měl rád bigbít i country. Zatímco ale country a bluegrass ve mně vzbuzovaly pocity volnosti a svobody, bigbítový image mně k srdci nepřirostl.

NA SCÉNĚ THE PLAINSMEN

Byla dubnová sobota roku 1968. Den jako každý jiný. A přece! Vydal jsem se s velkou partou trampů na vandr ke Skryjím. Od zdejšího kostela byla na druhé straně Berounky vidět zřícenina hradu Týřov, neboli Tejřov. Překročili jsme Oupořský potok a na jeho pravém břehu došli k vysokému ostrohu, kde čněly na vrchu rozvaliny kdysi královského hrádku. Večer pochopitelně hořel táborák. Vyprávělo se a zpívalo. Kdekdo hrál na kytaru, Marko Čermák na pětistrunné banjo. Vandráčtí bardové Habešan a Dlouhý Jeff konzumovali bez jakéhokoliv sentimentu hořčák a velmi podezřelé lečo.

Vnímal a sledoval jsem tu neopakovatelnou, až imaginativní atmosféru. Plápolající oheň, velký Měsíc, hvězdy na noční obloze a k tomu bizarní stíny a siluety postav, pohybující se svitem ohně po torzech středověkých zdí. Zde jsem poprvé na banjo hrál s kamarády Lubošem Bergem a Karlem Novákem. A nikdo se mně nesmál, přestože jsem skoro nic neuměl. Aniž jsem tušil, že to je osudový okamžik v mé hudební kariéře. Tak tedy na Týřově, kde byl prý ve třináctém století vězněn svým otcem sám Přemysl Otakar II., a kde budoucí prezident Antonín Novotný se svou budoucí ženou si dali první pusy, vlastně vznikla moje první kapela. Od té doby neexistovala sobota a neděle, abychom se nezúčastnili nějakého trampu či potlachu, abychom nevzali do ruky nástroje. Hrál se všude: nejen u táboráku, ale i ve vlaku, v hospodě, či někde u pangejtu.

Přestože jsme (hlavně já) byli takřkajíc pudoví hráči, neznalí not, začali jsme v Praze pravidelně cvičit. Avšak skupina dostala určitý řád teprve až když po jistém váhání přistoupil brácha Franta. Ten měl jakési teoretické hudební znalosti. Na kontrabas hrající Franta navrhl nejdříve jméno Frontiers, poté The Plainsmen (Muži z plání). Název byl přijat, protože nikdo s ničím lepším nepřišel. Málokdo však uměl slovo Plainsmen správně vyslovit. Jeden konferenciér, dnes by se řeklo moderátor, nás dokonce ohlásil jako Playboys... Luboš Berg, který střídal doprovodnou kytaru s mandolínou, přivedl dalšího kytaristu Bohouše Matejízka, který navíc obstojně zpíval tzv. hrdinný tenor.

Jednou se mezi námi objevil sedmnáctiletý drobný hoch s tmavými brýlemi. Byl nezvykle zamlklý, ale hudebně na výši. Především hrál dobře na housle. Jmenoval se Vladimír Stejskal. Jak bylo zvykem, dali jsme mu přezdívku - Fiddler. Později hrál na banjo s Perpetual Vagabonds a ještě později se z něho stal sólový kytarista.

V důsledku pilného cvičení jsme poprvé vystoupili na jevišti v pražském Camp Clubu Na Jezerce. Náš výkon, poznamenaný trémou, byl nanejvýš tolerantním a přátelským publikem ohodnocen halasným „UMÍ“. To nás povzbudilo.

Existovali jsme teprve přes měsíc, s repertoárem asi čtyř písniček, přesto jsem opovážlivě přihlásil kapelu na Portu. Ve čtvrtek 23. května 1968 jsme si zahráli v Jamboree Clubu a následující den jsme autobusem odjeli do Ústí nad Labem. Porta se konala ve velkém sále Domu kultury. Svou troufalost jsem si uvědomil až dodatečně, když jsem na seznamech četl doslova hvězdnou účast. Vyrážela dech a podlamovala sebevědomí: kromě dvou rakouských skupin zde soutěžili Rangers (odnesli si první místo), neméně slavní Greenhorns, Spirituál Kvintet, Strings Of Tennessee, Rivals s Vítkem a Michalem Tučných, dále The Strangers, White Stars a další. Spolu s Blizzards jsme byli asi jedinou začínající kapelou. Náš repertoár od The New Christy Minstrels se ale celkem líbil a skladba Píseň karavany (Wagoneer's Song) s bráchovým českým textem docela zabrala. Po Portě jsme neúnavně a směle zkoušeli.

Začátkem července jsem podnikl osamělý čundr do okolí jihočeského Říмова. Byly nádherné horké dny a já se toulal podél řeky Malše. Jednou, když jsem dorazil opět do civilizace, u kiosku tu hráli a zpívali kempoví táborníci. Byl pěkný večer, kolem svítily lampióny. Atmosféra se mi líbila. Shodil jsem usárnu a banjo opřel o srub. Tu se ke mně nachomejtla jedna z dívek. Chvíli jsme si povídali. Byla pěkná a kouzčila zvláštní úsměv. Když mě vyzvala, abych taky zahrál, vůbec jsem nebyl proti. Naopak, chopil jsem se nadějně příležitosti. Bylo ale třeba sladit nástroje. Vzdálil jsem se jen pár kroků. Pak si již pouze pamatuji, že blesko nějaké světlo, já ucítil náraz, a poté už nic. Z bezvědomí jsem se probral až v sanitce. Dozvěděl se, že nějaký místní opilec nezvádl na motorce řízení a narazil do mě. Zrovna, když jsem ladil své banjo. Zbytek dní jsem musel strávit v českokrumlovské nemocnici a tajemnou dívku už nikdy nespátřil.

Začátkem srpna však Luboš Berg odešel na dva roky na vojnu a vystřídal ho univerzální hráč Jiří Michálek. Do kapely také vstoupil nový člen - Jan Hromas. S ním jsem se seznámil před časem na trampu, ve vlaku z Malé Hraštic. V kupé se vesele hrálo. Spolucestující Hromas se svou manželkou jel právě ze svatební cesty, ale již s rozhodnutím dát se rozvést! Vstoupil potom do The Plainsmen.

Bráchovi Františkovi se dařily další texty - jeden lepší než druhý: Tulácká, Pekelná rokle, Karbaník - nemá si ženskou brát, Půlnoční dostavník atd. Nastalo léto a parné dny roku 1968. Vše se zdálo nadějně, skvělé. Člověk míní, ale Rus mění...

Večer na 21. srpna 1968 jsem se v televizi díval na poetický český film Řeka čaruje. Po několika hodinách mi kdosi volal, že jsme okupováni. Sovětská vojska spolu s jednotkami čtyř dalších států Varšavské smlouvy překročila hranice Československa. Chvíli mi trvalo, než jsem se vzpamatoval. Probudil jsem rovněž telefonicky Pepu Šimka a ráno jsme vyrazili k rozhlasu a na Václavské náměstí. Praha byla v šoku. Poprvé ve svém životě jsem zažil ostrou střelbu ze samopalů. Několik kulek mně hvízdlo asi půl metru nad hlavou a pleskavým staccatem se zasekly do fasády domu. Osobně jsem to neviděl, ale slyšel jsem, že Pepa Šimek si někde demonstrativně klekl před najíždějící tank. A neuhnul. Banjista Petr Třebický - pracovník barrandovských ateliérů - během ostřelování s kamarády vylezl na barrandovskou věž a ohromnou rudou hvězdu srazil dolů.

Potom nastaly osudové zlomy. Bratr František a sestra Jana zvolili exil. I Šimek a Vyčítal, ale zanedlouho se zase vrátili. To už jsem byl ale na vojně.

V noci na 1. října 1968 se uskutečnil trampský potlach u příležitosti 3. výročí osady Black Rock. Zúčastnil jsem se mj. s Hromasem a Stejskalem. Bylo to na Brdech, na Plešivci, na místě zvaném Smaragd. Pochopitelně že se spalo „pod širákem“. Lilo jako z konve a my byli totálně promočení. V tomhle stavu jsem se loučil s civilem, protože jsem dostal čerstvý povolávací rozkaz. The Plainsmen tak definitivně zanikli. Jirka Michálek a Vláďa Stejskal pak pokračovali s vlastní vokální skupinou Perpetual Vagabonds.

VOJENSKÝ STONEWALL-JACKSON PRACHATICE

Sedmého října 1968 jsem nastoupil základní službu u Vojenského útvaru 4425 Prachatice. Hned od začátku jsem měl štěstí. Byl jsem zařazen k velitelské rotě do funkce kreslič-písař a „kinoradiomechanik“. To mně umožňovalo poměrně volný pohyb. Našel jsem si kamarády Edu Kvintuse, Zdeňka Chmelu a Slováka Dušana Drevenyho. Vytvořili jsme kapelu, které jsem dal jméno Stonewall-Jackson - Kamenná zeď, podle amerického jižanského generála T. J. Jacksona.

Měl jsem v kasárnách vlastní magnetofon Sonet duo a Pepa Šimek mi posílal různé nahrávky, včetně novinek od Greenhorns. Jako vzácnou relikvii dodnes uchovávám několik dopisů od něho. Jejich hodnota tkví mimo jiné v jejich bezprostřednosti. Řekl bych, že dnes se již stávají přímým, nesporně zajímavým svědectvím, protože Šimek v nich zachytil řadu zajímavých informací z oblasti tehdejší české country a zaznamenal rovněž i atmosféru pohnutých událostí Československa na přelomu let 1968-69. Jako ukázkou cituji z této korespondence následujícím dopisem.

Ahoj Jardo.

Sobota 9. XI. 1968

Člověče, ani nevíš, jak jsem rád, že o Tobě vím. Tvoji adresu jsem sice měl (byl jsem u maminky a tak jsme si spolu vyprávěli o Tobě a o Frantovi), ale byl jsi prý v nemocnici a ze zkušenosti vím, že jakmile jsem dostal dopisy na posádku a já byl ve

Střešovicích, dopisy chodily se 14denním zpožděním. Tak tedy promiň, že píše až teď, ale zato myslím, že právě k dnešku se udály nějaké novosti, s kterými Tě a Tvé osrdí snad potěším. Tak od začátku!

JEŠTĚ JEDNOU BUĎ ZDRÁV PŘEBORNÍKU!!!!

A díky za dopis !!!!

Jardo, že vojna není nic pro Tebe, to Ti velice rád věřím a na tolik Tě asi znám, že bych sám za to dal hlavu. Právě proto mě osobně sere, že sám jsem do určitý míry strůjce tohoto tvýho průšvihů. Ale sám víš, jak je „život lidskej složitej“ a že si to člověk jen tak naplánovat lehce nemůže. Bohudík, že člověk nežije sám, ovšem bohužel jsou na světě „civilizace hyjen“ a s tím tak moc člověk doposud moc nepočítal. Já jsem si svůj život před dvěma měsíci taky představoval jinak. Ptáš se, jak mi je. Tak tedy nějak střídavě oblačno. Aby měl člověk nějakou radost z toho, co se teď vukol děje, tak to tedy né. Žádná sláva. Nevím, zda jseš v Prachaticích tak informovanej, jak jsi býval vždycky v Praze, ale jestli né (promiň) tak pár zajímavostí. Ve čtvrtek vyšly senzační Literárky. Prostě fantazie. Co se mi na nich líbí je to, že se sice honěj do Rusů, ale už taky do našich. Ty borci do toho viděj, až je mi jich líto. Poslední Reportér č.42 je taky dobrej. Jestli jsi to nečetl, přečti si tam mimo jiné ty dva projevy v Národním shromáždění od Sekaninový-Čakrtový a od Václava Davida. A něco zviš. Na ony dva svátky byly v Praze docela schopný shluky a tak podobně. Podrobnosti ústně. Reportéra na měsíc zastavili, že jo, tak si myslím, že se hoši nahoře začnou zachvilku pěkně třást. A nemyslim si, že by to bylo od zimy. Sice žádná sláva, ale myslím, že se dostáváme do pěkný krise a že se chýlí k nějakýmu průseru. No nevím. Taky mám radost z Richarda Nixona a tak okolo. Jardo, chci se za Tebou podívat, a tak si o tom pokecáme. Na konci dopisu se k tomu vrátím.

No a teď snad něco veselejšího, co tě myslim povalí na záda. Jestli nesediš, tak si sedni a dávej bacha. Kapelu jsme dali dohromady a hrajem jak šílenci. Hraje s námi Petr Bryndač, šmátli jsme po něm v křeči, poněvadž se Petr Třebický rozpad, vzali ho do presu a 14 dnů jsme ho dřeli. Dneska to vypadá tak, jak to nikdy nevypadalo, docela upřímně je to senzace, Petrovi Bryndačovi jsme řekli, že tedy jestliže s námi chce hrát (on totiž dá se říct za námi přišel, že by s námi chtěl hrát), musí zapomenout na ty jeho šílenosti v harmonii a na to jeho bláznění falešný na housle, on to přijal, jak už jsem psal, jsme ho 14 dní mučili a dnes s přehledem, kterej nemá obdoby, hraje a už jsme si to před lidmi vyzkoušeli ten Orange Blossom Special, tu Scruggsovu šílenost na housle, kterou jsi ke mně chodil poslouchat. A to docela přesně i přesně s tou středovou šíleností. Chodíme každých 14 dní hrát s Rangers do Dopravních podniků, hrajeme tam sami, a chodí tam (podrž se) 600-700 lidí. Prostě senzace. Mají tam krásný finty se světla, reflektorama; zelený, červený, modrý, fialový a vůbec snad všechny barvy a to někdy pustěj třeba najednou a je to úplná báseň. A chytře s tím manipulují. Když jsme třeba hráli tu houslovku, tak tam na konci hrajeme do ztracena, jako když ten vlak odjíždí. Přes celou písničku se měnily barevný bodáky a právě tam u konce to začali osvětlovači všechno stahovat do tmy. Takže jsme dohrávali do ztracena a světla ubývalo. Na konci byla úplná tma, jasné že jen pár vteřin a pak najednou pustili plná bílá světla. Lidi se mohli zbláznit, co dělali. Bryndač byl z toho vykulenej, protože s tím naprosto nepočítal, a my taky ne. Prostě to chtělo 14 dní dřiny a dneska je Petr tedy taková hvězda, že lidi, kteří tomu nějak rozuměj, ho považují za 2 Vašky Česky. Celý pořad konferuje Mirek Černý s nějakým svým kámošem (Petrem Nárožným, pozn. autora) a to tak inteligentně, že se to nedá s Ivo Livoncem vůbec přirovnat. Krásně se honí do situace a vůbec tomu

prostě rozuměj. Jardo, je to prostě scéna, jaká tu ještě nebyla a má největší ambice na to, aby se stala českou Grand Ole Opry v Nashville.

Marko Čermák hraje s námi i s White Stars, ale celej jeho pohled na nás je teď naprosto jinej, než byl dřív. No prostě asi pochopil, kde se hraje víc. Už tak neblbne a hraje a hraje. Když viděl, jak se lidi zase v Dopravních podnicích posíraj, tak mu to došlo. A taky včera, kdy jsme, Jardo natáčeli novou desku. Je na ni Houston, A tak já zas v tom lítám, Vandrák a karbaník a Breakdown. Víš, že jsem se v poslední době na naši muziku díval dost skepticky a že nemám dneska, kdy mě ta muzika třeba i štve, poněvadž mě tady taky trochu drží, prakticky vůbec žádný důvody si něco nalhávat, ale ta deska je fantastická, je to prostě Bluegrass jak má být a jak ho cejtím. To ta Dakota a Abilene je úplná šmíra. To prostě nic není. Breakdown a Já v tom lítám je prostě fantazie. Já vím, že to je blbý Jardo dneska něco takovýho říkat, ale měl bys tu být. Právě ty tady Jardo scházíš a ne jenom mně.

Co se týče ostatních kapel tak jenom co vim. Třebický je v pytlí, a tak hraje s nějakou skupinou Colorado a občas s KTO. Jamboree Club byl zastaven, i když se tam celkem nic nedělo. To víš, chyběl tam borec Fallada. Ten by to tenkrát býval rozsvítil. To byl správněj Američan. Livonec, chudáček, si dovolil akorát „No, tak nám nějak přituhuje“. A to bylo vše. Jirka kdyby tam byl, to by bylo něco. Tak Třebický nechal pomýšlení dělat ještě nějaký club a od něj si to vzali White Stars a chtějí něco podobnýho dělat od prosince. Na Smíchově v Kulturáku. Což je šílenost. Kor až v lednu pojedou Rangers a my jednou týdně. Vždyť jim tam žádná kapela (mimo snad Mustangů) nepřijde. Oni sami to neutáhnou. Ale to je jedno. Třeba to chtějí dělat nějak jinak. Nevim. A nechci kecat.

Do Dopravních podniků chodí taky kluci od Tebe, občas s některým mluvím; tuhle byl u mě Petráš, tak jsme kecali.

Honza Vyčítal, Marko Čermák a Plivník (Jan Jedlička - kontrabasista Greenhorns, pozn. autora) Tě pozdravují, ale dopis píš doma, tak ti bohužel nemůžou nic připsat. A zejtra to hodim do schránky.

Marko Rychlé šípy už dělá, ale má s tím nějaké potíže. Tedy spíš s Foglarem. On už je totiž přeci jen asi starej a už si vymejšlí takový pitomosti, že Rychlé šípy vstávají v tramvaji a pouštěj lidi sednout a tak. Ale kreslí to dobře. Myslim, že Ti chce napsat dopis. A teď když už mám tutovou adresu na Tebe, tak mu ji dám. Plivníkovi se nic nestalo, vůbec nic (vrátil se z emigrace a působil jako příslušník vojenské hudby, pozn. autora) a to i když odmítl několikrát hrát při vítacích ceremonialech v Ruzyni Ruskou hymnu. A to docela veřejně, že se k němu přidalo ještě asi 5 muzikantů. Prostě to jde a mám z něj radost.

To banjo Jardo dří, vona je to přece jen senzace, která tě dovede určitě vytrhnout ze všech srabů a kolapsů. Tvýmu bráchovi Frantovi jsem psal, ale ještě jsem dopis neodeslal.

Mimo muziky tady Jardo celkem mě nic jinýho nezajímá, i když mě štve někdy i samotná muzika. Takže jsem neměl ani chuť, ale spíš čas ani na ten film Dostavník. Ale jsem na něj stále zvědavěj a jít na něj musím.

JARDO, ty víš, že přijedu. Ale prosim Tě, až budu mít trochu víc času. Počítám, že bych přijel, nebo aspoň napsal tak okolo 14 dnů. Pozdrav rodičům jsem vyřídil, taky Tě pozdravují a přejí všechno nejlepší. Manželka taky.

Tak tedy, Ty starej kormidelníku, měj se moc a moc fajn a už se na Tebe těším.

Josef

Podobně zajímavý obsah měl i další (bohužel nedatovaný) dopis.

JÁ TĚ ZDRAVÍM JARDO,

zdravím Tě a posílám Ti slíbené plagiáty. Promiň, že jsem se neozval dřív, ale sháněl jsem ještě plakáty staré. Nějaké jsem sehnal, ale ostatní pošlu později. Tady v Praze je nálada zase za kulovýho draka, všechno se teď točilo okolo toho borce Jana Palacha. Vypadalo to velice dobře na začátku, ale konečně, vždyť čteš noviny tak víš, jak se zase frajeři nahoře honějí. Ale co, mě už to tak všechno sere, že bych vylít z kůže. Jak se lidi opět pro nic angažovali celej tejden u Václava a tak vůbec. Smrsklo se to zase jen na nějaký rezoluce a na množství blbejch projevů bez hlavy a paty, samé „jitření citů“, „nátlakový skupiny“, „zachovat klid“ a „raz, dva, tři, Pracujte“.

Prostě mě to štve už na to kašlu. Co se týče muziky, zažil jsem dvě překvapení. Blizzards teď hrajou tak slušně, a mají tak dobrej repertoár, že se to fakt moc dobře poslouchá! Technicky to moc dobrý není, ale fakt na poslech dobrý. A potom další překvapení: ten Tvůj bejvalej houslista (Vladimír Stejskal, pozn. aut.). Mají teď kapelu Perpetual Vagabonds, je jich asi 8 a snažejí se spíš zpívat, ale celkem to jde. Ze známých tam je ten houslista, hraje na banjo, a pak ten vysokej kluk, myslím, že měl kozí bradku (Jiří Michálek, pozn. autora). Rangers je měli minule jako vločku do svýho samostatnýho vystoupení. V klubu to totiž běží tak, že máme my sami koncert, pak sami Renžři a pak jedeme společně. Furt je tam plno a tak to jde.

Co Ty se svou novou kapelou? Jak vám to jde? Doufám, že dobře, a až se vrátíš z vojny, tak doufám, že to tady těm borcům ukážeš. Jamboree Club stojí stále víc za kulový. Už je to jen skutečně sál na řvaní a na bordel. Tak Jardo zatím ahoj a měj se moc dobře. Ať Ti to utíká.

Jos

ef

Bezpochyby první československá vojenská country skupina Stonewall-Jackson se na Prachaticku stala jistou atrakcí. Nechyběla na tancovačkách, ani dožínkách. Pro nás obyčejné vojáky to znamenalo zpříjemnění života, pro velitele útvaru byla kapela rovněž darem z nebes, protože se mohl pochlubit vykazováním kulturní činnosti. Naše diplomy z různých soutěží si dokonce nechával rámovat. Kdo byl v letech 1968-1970 v armádě, potvrdí, že tehdy ještě leccos mohlo projít.

V rámci Armádní soutěže umělecké tvořivosti (ASUT) jsme se dostali až do oblastního kola. Tam si nás všiml velitel Posádkové hudby z Českých Budějovic. Zařídil, že jsme byli na určitý čas do „Budějč“ převeleni. V rámci vojenské estrády jsme pak účinkovali na letním turné v Polsku. Právě tam probíhalo velké vojenské cvičení Varšavské smlouvy pod kódovým označením Odra-Nisa 1969. Předtím jsme obdrželi noty a rozkaz nacvičit jednu „typicky“ polskou lidovou píseň, v níž se zpívá „...kukuleczka kuká, chłopiec panny šuká“, což jsme vyřvávali skutečně s pobavením... Absurdní ovšem bylo, že jsme pro vojáky v rámci cvičení armád Varšavské smlouvy všude hráli a zpívali samé angloamerické písničky! Nejen že si toho nikdo nevšiml, ale všeobecně se to

líbilo. Kdo viděl nevypoví, kdo neviděl nepochopí. Na závěr turné každý z nás obdržel písemné poděkování přímo od nechvalně proslulého polského generála Jaruzelského a já jako vedoucí skupiny od čs. ministra obrany Dzúra dokonce náramkové hodinky! Dodnes fungují...

Po návratu k prachatickému útvaru jsem si všiml neblahých změn. Řada dobrých důstojníků v důsledku politických prověrek a čistek musela mezitím opustit armádu. Na nástěnkách se téměř přes noc objevily portréty vůdců marx-leninismu, normalizační články a demagogická komunistická hesla. V armádě znatelně přituhovalo. Cosi stále viselo ve vzduchu. Ale až na jednoho fanatického prosovětského majora a pár blbů si naší westernové kapely zatím nikdo vcelku nevšímal.

Začal jsem hledat náhradu za muzikanty, kteří odešli do civilu. Na kontrabas po různých peripetích nastoupil vojín kulatějších rozměrů Ota Janovský. Dal jsem mu přezdívku Bandaska, která se potom dokonale vžila. Už předtím jsem dostal tip na vojína, hrajícího pozoruhodně na sólovou kytaru. Jeho jméno znělo Josef Blažejovský. Vypravil jsem se za ním. A skutečně - uměl hrát s očividným smyslem pro individuální improvizaci i kolektivní souhru. Asi jsme si svým způsobem padli hned do oka. Slovo dalo slovo a Pepa se stal členem naší skupiny. Doprovodnou kytaru a zpěv převzal úvarový dentista, četař absolvent MUDr. Miroslav Kozelský. Byl z Opavy a tehdy jsem ještě netušil, že se z nás stanou životní přátelé. Vzpomínám, že jednou jsem byl v jeho ordinaci, když se svým bolavým zubem ráčil nečekaně vstoupit sám velitel útvaru. Ani neskrýval, že má strach. Jak usedl do zubařského křesla, pravil nezapomenutelná slova: „Doktore, tímto vás povyšuji do hodnosti četaře...“

Od podzimu roku 1969 začala fungovat nová šestičlenná vojenská parta ve složení: Zdeněk Chmela - kytara a zpěv, Dušan Dreveny - housle, Mirek Kozelský - kytara a zpěv, Bandaska - basa, já banjo a Pepa Blažejovský - kytara. Opět jsme byli krátce převeleni do Českých Budějovic. To znamenalo ještě volnější život a časté opušťáky. Zato jsme během šíleně kýčovité estrády museli vystupovat ve všech možných místech Čech a Moravy.

Nezapomenutelným se stalo vystoupení ve Vysokém Mýtě, kde jsme na základě vojenského rozkazu museli hrát v kasárnách sovětských vojáků. Estráda se skládala z vojenské dechovky, cimbálovky, tanečního souboru a kouzelníků. Nás jako raritu uváděli coby „westernovou skupinu“. Ruských posluchačů bylo snad několik tisíc. Když jsme nastoupili po kouzelnících a spustili trampské a greenhornské písničky, Sověti byli doslova u vytržení. Jejich tváře byly samý úsměv. Když jsme náš vstup už končili, nebral jejich aplaus a jásot konce. Kynuli, mávali a začali skandovat něco v tom smyslu jako „Molodci, očeň charoš!“, „Pažalsta, ješčó raz Bítls“. Tak jsme přidali ještě Bednu od whisky, ale v ruštině to konferenciér ohlásil jako nejnovější hit od skupiny The Beatles. Jak dozněl poslední tón, frenetický aplaus neměl konce. Nám tekly slzy smíchu. To by se Wabi a Miki Ryvolovi divili.

Obyčejní ruští vojáci nám ale připadali milí a vděční lidé. Byli to vlastně chudáci, oběti bolševismu, jichž nám bylo líto. Pohostili nás borščem, ale málokdo byl schopen jej pozřít, neboť od něj vše kolem zapáchalo rybinou. Nepomohlo ani to, když jeden z obsluhujících vojáků polil stůl jakousi voňavkou. V těch kasárnách nebylo možné nevšimnout si rozdílu mezi obyčejnými vojáky a arogantním důstojnictvem sovětské armády s nabubřelými a velkohubými politruky, kteří nás v dusném mračnu ruské kolínské doprovázeli doslova na každém kroku. V životě jsem neslyšel říct tolikrát slovo družba, nespátřil tolik přípitků. Zničehonic jeden otleměný ruský major chvastounsky vyzval našeho houslistu Dušana k podivné sázce: kdo vypije víc vodky, může si navždy ponechat čepici poraženého. Dušan byl touto podivně srdečnou nabídkou zjevně na rozpacích. Rovněž velitel našeho souboru nevěděl, jak se má zachovat. Má, nebo nemá dát souhlas? Má snad urazit „upřímnost“ sovětského politruka? Z naší armády se tehdy vyhazovalo i za menší prohřešky. A tak jemně kývl na znamení souhlasu.

Ruský major a náš houslista začali do sebe lít stakany vodky. Všiml jsem si také, že sovětští vojáci jsou trochu rozpačití a svého majora nijak zvlášť nepovzbuzují. Zato my Dušanovi fandili, jak našim při hokeji. Zpočátku to vypadalo beznadějně. Stalo se ale neuvěřitelné. Do němoty zpítý major spadl nakonec pod stůl a byl přihlížejícími sovětskými vojáky odnesen.

Dušan tedy vyhrál čepici. Po návratu k prachatickému útvaru ji klidně nosil na hlavě. I na štábu. Nikdo z lampasáků se neodvážil nařídit mu, aby ji sundal. V jídelně jsem byl svědkem kuchařova dotazu: „Dušane, kde jsi sehnal tu brigádýrku?“ Zvědavci se dostalo odpovědi s nádechem doslova šibeničního humoru: „Chceš taky ruskou čepici? Zastřel si!“

Jednou se Pepa Blažejovský málem dostal do průšvihů. Zatímco byl na černé vycházce, útvar měl poplach i s výjezdem. Velitel se rozhodl potrestat jej vězením. Sloužil jsem na štábu a měl jsem tedy jakési možnosti vlivu. Před přítomnými lampasáky jsem za Pepu orodoval, pěl chvalozpěvy a zvláště do nebe vynášel, jak krásně hraje na kytaru a zpívá. Sice jsem dosáhl, že Pepa nemusel do basy, ale na úplný závěr rozhovoru nezapomenu: „Vy říkáte, že vojín Blažejovský krásně hraje a zpívá. A já vám zase říkám - Marta Kubišová také zpívá krásně - a jaká je to nepřátelská svině!“

Velkou oporou se pro nás stal prachatický Dům dětí a mládeže, respektive jeho paní ředitelka. Také u ní jsme vždy našli touženou oázu. Začali jsme zde organizovat večery po vzoru greenhornských Camp Clubů, zvali dokonce i hosty a ne lečjaké. Například z Prahy přijel slavný zpěvák Rudolf Cortéz. Zpíval i svou kultovní píseň Nebeští jezdci. Z Českých Budějovic přicestovali čerství vítězové Porty Minnesengři, s tehdy ještě málo známým Pavlem „Žalmanem“ Lohonkou.

Pak jsem vymyslel akci, na jejímž základě se Bandaskovi a Lubošovi Bergovi podařil husarský kousek. Bandaska totiž sloužil na ústředně prachatického útvaru

a Luboš pro změnu jako rádiový průzkumník v Kolíně. Aniž se znali, telefonicky se domluvili tak, aby naše kapela v rámci „družby“ navštívila útvar v Kolíně. Telefonát byl upraven jako „služební“. Tak se stalo, že jsme si v březnu 1970, my - obyčejní vojáci, sami zorganizovali několikadenní příjemný pobyt ve městě na Labi. Zbytek zájezdu jsme strávili v Praze. Vedle lokálů pochybné pověsti jsme navštívili žižkovský kulturní dům Na Chmelnici, kde měly svou stálou scénu skupiny The Friends a Perpetual Vagabonds.

V létě 1970 jsme se ještě zúčastnili finále Porty v Ústí nad Labem (viz CD Porta 2). Tím naše vojenská country kapela Stonewall-Jackson zanikla. Dne 25. září 1970 byli základáci prachatického útvaru o bezmála týden dříve propuštěni do vytouženého civilu. Došlo k tomu na základě následující události.

Koncem srpna jsem byl totiž zatčen útvarovou kontrarozvědkou. Kontráši na mě namířili lampu s ostrým světlem jako ve scéně ze špionážního filmu a předhodili na stůl několik letáků s protistátním obsahem. Ty jsem měl údajně vložit do denního tisku. Pochopitelně to nebyla pravda. Pravým důvodem totiž bylo, že asi desetičlenná skupina vojáků - naše světlice - odmítla zvednout ruku a tím odsouhlasit pozdravnou petici sovětské družební posádce ve Vimperku. Nemohli jsme souhlasit s odporně normalizačním textem začínajícím projevem „neochvějně lásky k SSSR“ a končícím frázemi o „plíživé kontrarevoluci, nebetyčném díku za bratrskou internacionální pomoc třídních bratří, druhé osvobození Československa“. Proto jsme nezvedli ruku. Hlavní viník, „strůjce provokace“, byl identifikován v mé osobě.

Mezitím, co jsem byl vyslýchán, všichni velící důstojníci byli svoláni k mimořádné poradě. Z Českých Budějovic dokonce přiletěl divizní vrtulník. Vyšetřovatelé naháněli hrůzu, děsně řvali, až mi srdce bouchalo až v krku. Přestávala jakákoliv legrace. Napětí trvalo asi dvě hodiny. Pak jako když mávne kouzelným proutkem. Ze štábu se dostavil můj velitel major Rokůsek. Možná právě jemu mohu vděčit za to, že jsem se z toho šťastně dostal. Pravděpodobně z takticko-politických důvodů nebyl případ pro štábní normalizátory žádoucí. Stát se to ovšem o několik týdnů později, vojenské vězení v Sabinově by mě tenkrát asi neminulo. Pak jsem nevycházel z překvapení. Musel jsem odpřisáhnout, že si okamžitě najdu ve městě soukromé ubytování a že od této chvíle Prachatice neopustím.

Do kasáren jsem se dostavil až v den odchodu do civilu. Tak jsem byl spolu s celým ročníkem do civilu propuštěn o šest dní dříve, což máme všichni dodnes potvrzeno ve vojenské knížce. Normalizační důstojníci, co převlékli kabát, se nás již zřejmě potřebovali zbavit. Byli jsme pro leckoho z nich přece jen nepohodlnými svědky, protože jsme znali jejich politické postoje za Alexandra Dubčeka, a nástupem Gustava Husáka jejich další salta-mortale. Prostě se jim nehodilo, aby někdo z nás základáků „osmašedesátníků“ přišel náhodou do styku s právě nastupujícími nováčky.

TAXMENI JAKO URAGAN?

Sotva jsem se doma otřepal z nabyté svobody, pustil jsem se do sestavování nové kapely. V tom prožitém napětí jsem si před odchodem do civilu ani nestačil napsat adresu Pepy Blažejovského. Proto jsem navštívil opravnu hudebních nástrojů nad Národním muzeem. Věděl jsem, že tam jako ladič pian pracuje jeho otec. Tak jsem získal kontakt. Také jsem vyhledal dle domluvy Luboše Berga. Kdosi přivedl houslistu Jana Nováka. Pro svůj utrápený výraz v obličejí a stále trampoty dostal přezdívku Bolestín.

Od přítele violoncellisty Petra Pergla jsem dostal typ na vyčouhlého a zrzavého studenta konzervatoře Miloše Petráka. Skutečného virtuóza na kontrabas. Svou hravostí, nadhledem a veselou povahou se stal záhy oblíbeným kamarádem. Zkoušeli jsme u něho v bytě, v Podskalské ulici. Milošův otec, vážený kontrabasista v České filharmonii, nám celkem fandil. Se zájmem se zúčastňoval některých zkoušek a občas přivedl nějakého kolegu, například slavného jazzového kontrabasistu Lud'ka Hulana. Sice jsme byli poněkud nesví, ale byla to pro nás ohromná škola.

Žádná sudička nám nemohla předpovědět, jak dlouho budeme existovat, co vše kapelu čeká. I já jsem spoustu věcí bral na lehkou váhu a leccos nedomýšlel. To se týkalo hlavně výběru repertoáru. Jednou jsme v hospodě dumali o vhodném názvu skupiny. Ale kromě volovin, jako například Sklerotik Boys a podobně, nás nic kloudného nenapadalo. Pepa pak navrhl jméno Taxman - Výběrčí daní - podle písničky od Beatles. Tak vznikl název, ze kterého později ještě vznikl malou úpravou počestlý tvar Taxmeni.

První veřejné vystoupení Taxmenů se uskutečnilo 11. února 1971 ve smíchovském Domě kultury kovoprůmyslu. Greenhorns tu měli svůj pravidelný Saloon a nás pozvali jako začínající kapelu. Obecenstvo odměňovalo zdařilá sóla vedle hromového „Umí“ a pískotu také mohutnou palbou z poplašňáků. Jak svědčily díry ve stropu - střílelo se nejen z poplašňáků...

Tehdy začínající spíkr Petr Novotný nás uvedl a my vtrhli na jeviště jak hotový uragán! Spustili jsme Kopec bot. Pepova sóla a především zcela nevídané a bravurní Milošovy basové výkony ovšem zvedaly posluchače ze sedadel. Výsledkem snad až příliš velkého entrée bylo sedminásobné pozvání od věcně jednajícího greenhornského manažera Oskara Hahna.

V dubnu se vrátil z vojny starý Plainsmen Honza Hromas. Stal se sólovým zpěvákem. Jeho první vstup na jeviště smíchovského Saloonu však nedopadl šťastně. Patrně z trémy zvolil poněkud křečovitou pózu. Trampské publikum nemá rádo nic strojeného a dává to většinou okamžitě najevo. Za pískotu a výkřiků „Tom Jones, táhni!“ dokonce přiletělo na jeviště něco jako rajské jablíčko. Nejdřív mě Hromase bylo líto, ale došlo mi, že trpí ztrátou soudnosti. Sám se sebou byl nadmíru spokojen, naopak nás zahrnul výhradami. Nestačil jsem se divit... V soukromí byl Honza příjemný a milý společník. Bylo jasné, že

nechceme-li dál škodit Taxmenům, musíme s Hromasem něco udělat, vždyť jeho baryton byl skutečně nádherný. Časem se sice vše zlepšilo, ale když Honza po dvou letech celkem „uzrál“, tak odešel ke Kučerovcům. Zmíněné vystoupení ovšem zapůsobilo jako studená sprcha. A vzápětí následovala další! Miloš Petrák oznámil, ať si hledáme jiného basistu. Už dřív se dalo tušit, že půjde jinudy, a nám dává jen čas. Na základě konkurzu dostal totiž nabídku do České filharmonie. Tam skutečně hrál několik let, než emigroval do Kanady.

V důsledku Milošova odchodu jsem napsal dopis Otovi Janovskému-Bandaskovi. Moc to nepomohlo. Tak jsme se s Lubošem domluvili na větších klínech do Bandaskovy hlavy. Rozjeli jsme se do Českých Budějovic a našli ho na půdě domu, střelčického ze vzduchovky. Přestěhovat do Prahy se mu vůbec nechtělo, ale slibovali jsme hory-doly. Podařilo se. Ota zanedlouho sbalil kufry, basu, a jeho domovem se stala Praha.

Z Bandasky se u nás postupně vyloupila osobnost, ale i rázovitá figurka. Se svou malou korpulentní postavou, dlouhými vlasy a indiánskou čelenkou vzbuzoval všude pozornost. Byl showman a měl smysl pro humor. Aby lidi pobavil, byl ochotný dělat ze sebe úplného kašpara. A většinou se mu to i dařilo. Navíc při sólech swingoval, všelijak točil basou, udivoval zpětně rytmickými údery do strun. K tomu všemu vyluzoval děsně legrační skřeky. Na obecnost, válející se občas smíchy, dělal nenapodobitelné grimasy. Za Miloše Petráka se proto Bandaska stal víc než rovnocennou náhradou.

V té době se stal našim prvním manažérem režisér Krátkého filmu Karel Němec. Bohužel již není mezi námi. Byl to on, kdo ve mně kdysi, sotva patnáctiletém klukovi, probudil téměř posedlost šestnáctimilimetrovým filmem. Na začátku června 1971 Karel vzal Taxmeny do Nespek, k řece Sázavě. Tady s námi natočil naši legrační písničku Já a kuň jsme z Tennessee. Tak se stalo, že Taxmeni se v červenci objevili najednou ve všech československých biografech v posledním šotu filmového týdeníku (ČFT č. 33).

Jednou jsem se s Bandaskou, Hromasem a dalšími vypravil na čundr do Vysokých Tater. Tam jsme jeli vlakem, zpátky stopem. Vzpomínám, jak jsme po pěší túře odpočívali blízko Štrbského Plesa. Seděli jsme na travnaté louce, kde voněl jalovec. Slunce pálilo. Kolem nás úchvatný pohled na ostré štíty hor. Beze slov jsme vytáhli nástroje a já spustil Foggy Mountain Breakdown. Cítil jsem úžasnou volnost a svobodu. Bylo to tak opravdické, že na to dodnes s pohnutím vzpomínám. Teprve tehdy jsem skutečně vdechnul bluegrass.

Po návratu nás netrpělivý Pepa Blažejovský překvapil zprávou, že pro nás všechny mezitím zajistil měsíční pobyt v prostoru bývalé YMCA, v mezinárodním srubovém táboře mládeže v Soběšíně. Ubytování a strava zdarma a ještě dostaneme na den deset korun, když budeme každý večer hrát v jídelně a vítat příjíždějící cizince.

Všichni jsme si v zaměstnání zařídili neplacené volno a odjeli. V Soběšíně jsme zažili různé story. Rád budu v téhle souvislosti vždy vzpomínat na univerzálního

člověka a kamaráda historie umění Mirka Adamce, který v soběšinském kempu působil jako programový vedoucí. Později s Taxmeny úzce spolupracoval. Podobně vzpomínám i na tehdy slavného sportovního komentátora dr. Lud'ka Brábníka. Jednou jsme s Bandaskou a Bolestínem machrovali před pohlednými Alžířankami s loďkou tak dlouho, až jsme se pod jezem Sázavy málem utopili. Jindy mě Ital Luciano v noci honil s břitvou a chtěl mě podříznout za to, že jsem mu večer přebral pěknou Rusku Mášu. Jen díky Bandaskovi jsem unikl. Jako největší playboyové se ovšem projeví Pepa a Hromas. Děly se tam vůbec věci! Ne nadarmo se namísto Taxmeni říkalo potom Sexmeni! Popis tehdejších zážitků přesahuje omezený prostor i účel tohoto povídání.

Ale jedna příhoda za všechny. V táboře byl očekáván příjezd skupiny sovětských mládežníků. Někteří z nás si navlékli kostýmy - něco jako bílé pláště - abychom Rusy „přivítali“ v Adamcově režii: coby údajná celní a zdravotní komise. Starý rezavý sud byl naplněn vodou a důvěřiví komsomolci vyzváni, aby si v něm každý opláchl ruce. Že v táboře vypukl mor! Horší bylo, že recesi vzali tak vážně, že jsme už sami nevěděli, jak divadlo ukončit. V jednom okamžiku nám začali podávat svá zavazadla k „proclení“. Konečně přišly na řadu naše hudební nástroje a sověti pochopili. Jejich obličej se rozzářily a odkudsi se objevila láhev vodky. Jiné to bylo s jejich zupáckým politrukem. Zřejmě naši legrácku neunesl. Jako záminku zkomolil slovo burlaky s naší písničkou Buráky. A před užaslým vedením tábora komisně vykřikoval: „Jsou to provokatéři! Továřišči, pasmatřitě! Právě zpívali píseň, ve které hnusně oslavovali burlaky a přežitý carský režim!“ Následovala oficiální stížnost. Vedoucí tábora naštěstí hned poznali, že politruk je blbec, a tak z toho nic nebylo.

Rozhodující zlom v nás však v Soběšíně vyvolalo setkání se skupinou amerických madrigalistů, respektive s jejich zpěváky, bratry Rogerem a Tomem Latzgo. Znali snad všechny bluegrassové písničky, a tak jsme s nimi hráli a zpívali každou volnou chvíli. Dostavil se nápad. Zavolal jsem do Prahy Pepovi Šimkovi a ten zařídil, že jsme 18. srpna 1971 mohli vystoupit i s Tomem a Rogerem v pražských Riegrových sadech. V té době tam Greenhorns pravidelně hráli v zahradní restauraci.

Mírek Hoffmann nás i s Američany pozval na jeviště. Z časových důvodů jsme měli zahrát pouze tři písničky. Ale obecenstvo skandovalo a my spolu s Američany přidávali jednu pecku za druhou. Když Roger skončil Johna Henryho a začal legendární Six Days On The Road od Dave Dudleyho, takový countryový „nářez“ Praha do té doby snad nezažila. V jednotlivých slokách písničky Dooley od skupiny The Dillard's jsme se střídali. Tom a Roger zpívali anglicky, my česky. Obecenstvo bylo k neutíšení. Konferenciér Milan Gargula si nevěděl rady, jak lidi vhodně uklidnit. Nakonec to zvukař Zdeněk Otava vyřešil taktickým vypnutím proudu! Podle hesla koho chleba jíš, toho píseň zpívej... Lidé se skutečně zklidnili, ale vyžádali si ještě jeden přídavek. My tedy spustili Jesse Jamese. Poprvé všichni vychutnali pravý americký křížený vokál. Při banjovém

sólu se u mého mikrofonu objevil i Marko Čermák, a tak jsme pikovali spolu. Bylo to skvělé vystoupení. Michal Tučný, tentokrát v roli našeho posluchače, jen uznale zdvihl palec...

Poté jsme se objevili v divadle Ateliér v pořadu Trumfy léta, společně se Spirituál kvintetem, Jaroslavem Hutkou a Vladimírem Mertou. Stojí za zmínku, že si s námi zahostoval právě Tučný. Rovnou, tady rovnou jsme na jeho přání hráli v tónině C dur. Asi jsme to „stírali“ dost dobře, protože Michal zářil a byl v dobré náladě. Po vystoupení jsme uspořádali soukromý jam session. Michal se začal doprovázet na piáno a my se přidali. Zpíval Georgiu neobyčejně krásně, vysoce a s ohromným drivem.

Po prázdninách nás písničkář Vlasta Třešňák vzal do Malostranské besedy. Brzy po něm dramaturgii převzal bývalý šéf folkové skupiny Kaskády ing. Michal „Jupp“ Konečný. Od té doby jsme tam hráli pravidelně, několik let.

TŘIATŘICÁTÝ TRUMF A BOLESTÍN DO KRIMINÁLU

Již v roce 1970 vyšla na svou dobu pozoruhodná publikace Dvaatřicet trumfů s portréty čs. folkových a countryových kapel. O naší teprve nedlouho trvající kapele tam pochopitelně nic nebylo. Přesto nás tehdy a v této souvislosti kdosi nazval Třiatřicátým trumfem! To byla nesporně poklona. Faktem zůstává, že zvláště po Soběšíně jsme byli ve velmi dobré formě. Potřebovali jsme ale nutně vytvořit vlastní repertoár. Co naplat, že hudebně i pěvecky jsme na tom byli velmi dobře, když ve srovnání s tehdejší country špičkou se naše texty jevily jako nedokonalé, až hloupé. Prostě nám scházel kvalitní textař. Pak jsem začal některé texty konzultovat s mým kamarádem Jirkou Stegbauerem a leccos se vylepšilo. Je to můj kamarád už od klukovských let, básník a nakladatel. Poznali jsme se ve Foglarově oddílu, kam občas dojížděl až z rodných Poděbrad. V roce 1971 byl prvním, kdo o Taxmenech napsal do novin. O dvě desetiletí později pomohl na svět mé knížce Akce atentát. V roce 1997 jsme spolu v Muzeu hlavního města Prahy uspořádali velkou foglarovskou výstavu.

A teď zpět k muzice a prvním krokům Taxmenů na naší hudební scéně. Všudemožně jsem sháněl notový materiál, oprašoval staré sborníky americké lidové poezie. Co se týkalo originálních nahrávek americké country, o tu jsme nouzi neměli. Ochotně a zcela nezištně je poskytovali jak Pepa Šimek a Honza Vyčítal, tak například i jeden z našich předních muzikologů v oblasti country music - Miloslav Jakub Langer. Rovněž brácha František občas posílal z Kanady různé LP desky. Ale až na výjimky žádný svůj text. Odůvodňoval to ztrátou motivace.

Občas se však úspěšná písnička vyklubala. Zdálo se, že další úspěchy na sebe nedají dlouho čekat. Jenže normalizace postupně a tvrdě zasahovala všechny oblasti života. A právě tehdy se objevily první stíny na jasné obloze Porty 1971 v

Karviné. Kdosi nahoře rozhodl, že oblast country bude nesoutěžní. Přestože jsme byli považováni za favority, nic nám to nebylo platné.

Vyšli jsme na jeviště a začali tradičně instrumentálkou Kopec bot. Její dynamičnost dostala posluchače do náležitého varu. Následovala procítěně Bandaskou zazpívaná „minstrellovka“ Mary-Ann. Blažejovský s Bolestínem kvíleli svá sóla a uhrančivými pohledy svých očí lovili přítomnost alespoň nějaké dívky, či ženy, neboť sál se zdál být plný pouze trampů a havířů. Na konci této uklidňovačky se nám vydařil i trojhlasý vokál. Náladu lze dodnes dokumentovat z nahrávky, která se zachovala. Finálovou třetí skladbu Pomerančový expres jsme rozjeli v takovém fofru a nasazení, že někteří z přítomných na to dodnes vděčně vzpomínají. Bolestín překonával sám sebe, nasadil efektní flažolety i piccicato přímo d'ábelsky - a z koňských žíní jeho smyčce toho na konci opravdu moc nezůstalo... Obecenstvo vyžadovalo přídavek a v tomto smyslu freneticky vyvádělo snad pět minut. Mirek Kovářík měl co dělat, aby lidi uklidnil. Jak jsem poznamenal, oblast country byla nesoutěžní, ale úspěch byl tak ohromný, že kdyby nás porota neocenila, je otázkou, co by rozvášnění havíři udělali. Porota nakonec našla východisko tím, že učiní „výjimku“. A udělila Taxmenům čestné uznání „za instrumentální výkon s důrazem na sólový výkon houslisty“. Byla to jen taková náplast. Ve skutečnosti jsme měli Portu vyhrát. Ing. Jiří Šosvald přišel Bolestínovi osobně pográtulovat a nám se omlouval. On ale za nic nemohl. Naopak.

Nikdo z nás nevěděl, že Bolestín má navíc politický problém. Až dodatečně jsme se dozvěděli, že byl komunistickým soudem odsouzen a čekal ho nástup několikaměsíčního nepodmíněného trestu. Jeho údajný hřích spočíval v tom, že před časem na jakési taneční zábavě zazpíval píseň Na Východě je velká země. Letohradští bolševici bděli a nezapomněli se postarat, aby za „pobuřování“ Bolestín dostal co proto! Nejhorší okamžiky ho čekaly ve vězení na plzeňských Borech, kde kriminálníci, nenávidějící politické vězně, Bolestína s vědomím bachařů tyranizovali. Do kapely se vrátil nikoliv nám známý Bolestín, ale téměř psychická troska. I to byla jedna ze stránek zhovadilého bolševismu, i na to dnes lidé tak snadno a rychle zapomínají.

Muzikantský rok 1971 jsme zakončili 19. prosince v Lucerně na III. Folk a Country festivalu. Uváděl jej znalec country music ing. Miroslav Černý a my jsme i tentokrát začali Pomerančovým expresem. Ale bez Bolestína. Toho po dobu pěti měsíců zastupoval greenhornský houslista Petr Bryndač. Pomohl nám z nejhoršího. Na spolupráci s Petrem rád vzpomínám nejen pro jeho až charismatickou osobnost, ale i protože nás zbavoval různých nedostatků, včetně amatérského chování.

Ještě malou zmínku k tomu koncertu v Lucerně. Nějakým záhadným způsobem jsem učinil dojem na Jiřího Brabce a dostal od něho lano, tedy abych nastoupil jako banjista ke Country Beatu. Lákavou nabídku jsem ale vzápětí odmítl. Své Taxmeny bych neopustil.

Z tohoto období mám stále před očima jeden moment: jednou jsem šel s Honzou Hromasem Jindřišskou ulicí. Na ulici mne oslovil člověk. Málem jsem ho ani nepoznal. Jirka Grossmann. Byl jsem zmaten jeho vzezřením. Zdálo se mi, že šišlá, a jeho propadlá tvář byla bílá jako těsto. Chvíli jsme dali řeč a pak šel každý svou cestou. To bylo naposledy, co jsem ho spatřil. Že trpí těžkou nemocí (leukémií), to jsem pochopitelně netušil. Když se pak v prosinci objevila zpráva o jeho úmrtí, i mne to silně zasáhlo.

KOLIK STRUN MÁ PĚTISTRUNNÉ BANJO?

Dnes jsou obchody přeplněné kvalitními nástroji, řady banjistů se rozrostly snad do tisíců. Ale v době, kdy počet hráčů na pětistrunné banjo u nás se dal spočítat na prstech jedné ruky, to byl zásadní problém. Málokdo měl takové konexe a tolik peněz, aby si mohl dovolit nechat pětistrunné banjo dovézt ze zahraničí. Když šlo o nějaké důležitější vystoupení, zcela nezištně mně půjčoval své cvičné folkové, nebo i americké banjo značky Kay Marko Čermák. Ten pak prostřednictvím Petra Šťovíčka - mého přítele z Foglarova oddílu - respektive jeho otce, jenž jako diplomat působil v Americe, se stal majitelem banja značky Gibson Mastertone. Víím, že to bylo ale za velmi složitých okolností a za šílenou cenu.

Rovněž jsem si přál mít alespoň trochu kvalitní banjo. „Plechovka“, na které jsem doposud „pikoval“, už skutečně nevyhovovala. Musím dodat, že u tohoto nástroje bylo možné používat prstoklady maximálně tak do pátého pražce. Dál to prostě nešlo, dál to neladilo! Podobný problém znamenaly i struny. V prvním období jsem je nahrazoval ocelovými modelářskými dráty. Náprstky mně z plechu vyráběli kamarádi Bohouš Matejzík a Jan Mašek (Petráš). Ostatně to tak dělala většina tehdejších banjistů. Výjimkou byl Petr Třebický. Ten namísto náprstků používal speciální nehty. Stříhal a piloval je z lehkého plechu, později umělé hmoty. Snad jako jediný banjista na světě používá svůj vynález - nalepovací nehty - dodnes.

Opravdové bluegrassové struny One Black Diamond String a originální náprstky značky National mně potom poslal Roger Latzgo. Moje první pětistrunné banjo bylo čtyřstrunné české s přidaným pátým kolíkem. Mělo koženou blánu, se kterou ale byly jen samé svízele. Nejraději jsem hrál, když se do ní opíralo slunce, blána se pěkně vypjala. Nástroj pak zněl celkem dobře. Když jsme ale hráli někde uvnitř, vozil jsem speciální drát - infrazářič. S ním jsem nahříval a tedy napínal hovězí kůži do maxima. Pěkný zvuk vydržel - patnáct až dvacet minut. Potom se zahřívání opakovalo... Se zvukem jsem různě experimentoval. Například mezi struník a kobyliku jsem dával důmyslné tlumítko, což jsem předtím okoukal od Mirka Řihoška z Rangers.

Na svou dobu kvalitní a cenově dostupné banjo značky Marma mi z tehdejšího východního Německa konečně přivezl ještě veřejnosti neznámý Jiří Schellinger.

Banjo sice mělo rovněž koženou blánu, ale na radu Marko Čermáka jsem zašel na Petrské náměstí, kde byla skvělá opravna hudebních nástrojů. Mistr Josef Pařízek mně na něj natáhl umělohmotnou blánu, které jsme říkali „evrplejka“.

Ještě se krátce zmíním o Jiřím Schellingerovi. Jednou jsem jel s Pepou Blažejovským do Mnichovic a na Hlavním nádraží mě ve frontě na jízdenky oslovil starší decentní pán. Zajímal se o mé banjo a představil se jako Strnad. Byl učitelem hudby. Naznačil, že jeho syn Jiří právě zpívá ve východním Německu a jestli chci, že mně kvalitní banjo přiveze. Dal jsem mu telefonní číslo a poté čekal, až se ozve. Už jsem tomu pomalu přestával věřit a v duchu jsem si vyčítal, že jsem si ani nezapsal jeho adresu. Tu se ozval telefon. Pan Strnad pravil, že banjo je zde, že bude stát 1100 korun, a jestli ho ještě chci, ať si pro ně přijedu do bytu v Petrské ulici. Tramvaj byla pro mne v tu chvíli pomalá, a tak jsem tam ze Žižkova doběhl. Pan Strnad mně představil blond'atého nevlastního syna Jiřího a ten přinesl z vedlejší místnosti krásnou novou Marmu... Jiřího Schellingra doposud kdekdo spojuje s hardrockem, ale málokdo ví, jak báječně a rád zpíval i country. Staří Taxmeni si jistě vzpomenou, že jednou se dostavil k nám do žižkovského bytu, kde jsme pravidelně zkoušeli. Jirka si s námi „stříhnu“ anglicky Detroit City. To byl skutečný zážitek! Až později jej „objevil“ Karel Šíp a poté František Ringo Čech.

Také rád vzpomínám, jak zakladatel a šéf tehdy právě vzniklých Schovanek Jan Čapek, zvaný Krist'ák, ke mně docházel se svou ženou Jarkou. Chtěli, abych ji naučil pár brejků na banjo. Jejich sotva tříletý synek během našeho pidlikání zalezl vždy pod mohutnou skříň a nevylezl, dokud jsme neskončili. Asi to nemohl poslouchat... Koho by napadlo, že se z toho čiperného hošíka jménem Rost'a stane proslulý výrobce hudebních nástrojů. A že mně v roce 1997 vyrobí špičkové banjo s perleťovým faksimile Foglarovy přezdívky Jestřáb.

Řadu zážitků jsem měl později se západoněmeckou framuskou, kterou jsem koupil od banjisty skupiny Snow Mountain Boys a známého malíře Ládi Pelce. Například jednou jsme odjížděli na vystoupení od smíchovského kulturáku, ale až u Benešova, tedy asi po čtyřiceti ujetých kilometrech, jsem si s hrůzou uvědomil, že jsem na chodníku zapomněl futrál, pochopitelně i s banjem! Kluci se nemohli koukat na můj nešťastný obličej a přemluvili autobusáka, aby se vrátil. Stalo se neuvěřitelné. Nástroj tam ještě byl! I začátek vystoupení jsme stihli.

Nezapomenutelné příhody jsme také zažili s Honzou Hromasem. Například na jaře 1972 nás skupina Hráči pozvala ke dvěma vystoupením do Brna. Předváděly se zde začínající i známé skupiny. Chtěli jsme Hráčům předat nějaký dárek. Proto jsme se složili a Luboš Berg sehnal vzácnou skotskou whisky. Protože jsem byl zaneprázdňen přípravou repertoáru, uvítal jsem Hromasovu nabídku, že dárek předá on sám. Ale nebyl by to Honza, aby to nepopletl. Láhev omylem daroval jedné ze začínajících kapel. Překvapení hošiči whisky namíste odšpuntovali a za provolávání slávy Taxmenům ji začali mohutně degustovat. Hromas si pak uvědomil, že to není skupina Hráči, a téměř dopitou láhev překvapeným hošíkům

opět sebral. Hráči už pochopitelně nedostali nic. Naopak Honza se dalšími podobnými příhodami zařadil mezi mistry trapasů. A ještě jedna zajímavost k tomuto brněnskému vystoupení - asi po dvaceti letech jsem se dozvěděl od „druhotrávníka“ Roberta Křesťana, že v obecnstvu tehdy seděl se svou maminkou. Jemu bylo sotva dvanáct roků. Prý to bylo snad poprvé, co byl na Taxmenech a vůbec na country koncertě.

I když jsme v průběhu vývoje občas měnili nějakého hráče, jádro zrovna tak jako styl a celkový duch zůstávalo pevné. Zvláště jsme milovali instrumentálky. Například bluegrassové skladby Foggy Mountain Special (Jazzing), Earl's Breakdown, či regtime typu Sweet Georgia Brown. Dobře nám to šlapalo a vím, že se o nás říkalo, že jazzovými improvizacemi překračujeme hranice českého bluegrassu. To si netroufám posuzovat, ale faktem zůstává, že například Luboš Berg obdivuhodně hrál až metronomicky zcela přesnou doprovodnou kytaru, o Bandaskovi už jsem se zmínil, zrovna tak jako o Bolestínovi a Blažejovském. Upřímným zájmem nás povzbuzoval Míla Langer. Navíc zcela decentní a stále navýsost objektivní Míla se při naší muzice někdy docela odvázel. Jednou dokonce v Mostě tak, že spadl z jeviště rovnou mezi posluchače. Tehdy ovšem proto, že jsme zároveň cosi oslavovali a upřímně řečeno, toho vypitého šňapsu bylo holt trochu moc... Mílu jsem měl vždycky rád.

Na Portě 1972 v Sokolově, kde byla podobně jako loni v Karviné úředně zrušena soutěž v oblasti country, jsme se seznámili se schopným mandolínistou skvělé bluegrassové skupiny Riders Sašou Pokorným. Přestože byl na ruce tělesně postižen, disponoval slušnou muzikantskou technikou a perfektním citem pro efektní sóla. Samorost Saša (asi vůbec první hráč na mandolínu typu F5) ale zůstal s Taxmeny jen asi rok. U nás se prosadil hlavně s tradicionálem Mandolína (It Loose) od Stanley Brothers a instrumentálkou Srdíčka (Heartaches) od Country Gentlemens. Jak náhle Saša přišel, tak zmizel náhle jak David Copperfield. Už jsem o něm v podstatě neslyšel.

Začátkem července 1972 jsme odjeli na severní Moravu. V jezdeckém oddíle v Staré Bělé u Ostravy jsme poprvé natáčeli pro televizi v pořadu Magazín na neděli. I když jsme to moc neuměli, na koních jsme si pěkně zajezdili. Brzy poté jsme vystupovali pro děti v Nové Pace. Tady se přihodila nepříjemná věc. Aby se dětičky patřičně rozveselily, domluvili jsme se předem, že Bandaska začne osvědčenými fóry a komediantskými extempore. Zatímco jeviště bylo přsvětlené, tak na obecnstvo jsme neviděli. Pořad se rozjel, ale kupodivu na žádný skeč publikum nezabralo! Nikdo kromě nás se vůbec nezasmál, a to ani poté, co Bandaska pravil, že „rozdíl mezi basou a houslemi je, že basa déle hoří“. Stále ticho! Zoufalý Bandaska se potom překonával. Vyluzoval své nejsměšnější skřeky a předváděl nejlegračnejší obličej. Nic naplat.

Bolestín ještě předvedl, jak Josef Hlinomaz v Limonádovém Joeovi žere housle. Dětičky stále nic. Bandaska vypálil těžší kalibr. Vykouznil na svém obličejí tu nejsměšnější grimasu a spustil „Sádlo“. Tato anekdota o nechápavém

Pepíčkovi zatím všude zabrala. Avšak ze sálu v Nové Pace sálalo hrobové ticho, v přítomí jsme zahlédli pouze jakési skelné pohledy. To už jsme znejistili všichni. Až nakonec jsme se dozvěděli trapný důvod. Sál byl plný mentálně retardované mládeže. Kapele, kde jinak nikomu nebylo nic svaté, by se tehdy nikdo krve nedořezal. Pokud vím, „Sádlo“ už Bandaska nikdy nevyprávěl.

Potom jsme jeli vlakem do Žloutkovic u Berouna, abychom se zúčastnili Memoriálu Vlasty Bařka, tedy soutěže trampských sborů. Memoriál pořádala stará trampská osada Červánek. Vyhráli jsme a jako cenu jsme si odvezli jednak krásný vyřezávaný totem, ale hlavně jsme si odvezli pěkné zážitky. S některými Červánky jsme se velmi skamarádili. Bandaska přijal později nabídku od Josefa Kníže a nastoupil k němu coby mechanik psacích strojů.

Zkraje podzimu, 3. října 1972, proběhl v Jablonci nad Nisou Country festival. Soutěžili jsme s Mandolínou a Co teď bude dál od The Country Gentlemans a hudební směsí Malá mísa toustů. Odnesli jsme si prvenství v podobě velké keramické amfory. Jablonecká Skupina Volupsie skončila druhá, o třetí místo se rozdělili ústečtí Riders a pražští Ohaři. U nich mě zaujal zpěvák Vratislav Vyskočil a u brněnských Hráčů zase jejich dynamická zpěvačka Karla Vosmanská se zralým sytým hlasem. Říkal jsem si: „Takové zpěváky bych v kapele chtěl mít...“ Asi mě sama Prozřetelnost vyslechla a zanedlouho Vráťu i Karlu nasměrovala do lůna Taxmenů.

Manažer Ohařů Jiří Pallas se na mě obrátil s nápadem, že by Ohaři a Taxmeni měli vytvořit pravidelnou country scénu. Zároveň Pallas navrhl společně rozjet takovouto „Dvoranu slávy“ v hotelu Tichý na Žižkově. Stalo se. Pořad uváděl trampský spíkr Ivo Livonec, jehož jsem znal dávno předtím z Camp Clubu a Jamboree Clubu. Schopnému Pallasovi se tak podařilo v hotelu Tichý vybudovat dobře fungující scénu. Jiří Pallas se později stal spolu s Jaroslavem Hutkou iniciátorem a organizačním duchem pozoruhodného folkového sdružení Šafrán. Potom emigroval do Švédska, odkud se zabýval distribucí samizdatové literatury do Československa. Tehdejší sdělovací prostředky, respektive časopis Signál, psal hanlivě o Pallasovi a jeho ženě jako o ultralevých trockistech.

Kromě této scény jsme vystupovali pravidelně ještě v Malostranské besedě. Měli jsme vlastní recitály. Jako hosty jsme často zvali například průkopníky folkového banja MUDr. Jiřího Jeřábka, českého Pete Seegera - Jana Bicana, už tehdy slavného Jaroslava Hutku, či začínajícího Pepu Nose. Také se mi vybavují jména jako Mirka Jabulková, nebo Zdenka Tichotová (tehdy ovšem Tosková) se skupinou Ještěři. Občas si zde s námi zazpívala i talentovaná Jitka Joachymstálová. Inklinovala k blues. Zvlášť dobře zpívala skladbu He Was A Friend od Yellinových The Greenbriar Boys. Po čase jsem se dozvěděl, že Jitka bohužel zemřela. Snad přímo někde na jevišti.

Bludný holandřan Honza Hromas hrál s námi, se Snow Mountain Boys a s The Pickers Jindry Mládka. Navíc dostal tehdy lano od Václava Kučery. Spojil svou životní hudební pouť se slavnými Kučerovci natolik, že po smrti Václava Kučery

se stal dokonce jejich šéfem. Je jím dodnes. Je pravda, že hudba Polynésie a Havaje Honzovi seděla víc než country, ve které nebyl nikdy zcela přirozený. Jeho odchod mne mrzel. Vždyť jsme kdysi začínali spolu.

Potom Pepa Blažejovský přivedl na zkoušku nového zpěváka Vladimíra Vodvářku. Zaujal mě jeho kovově zvláštní, až lennonovsky zabarvený hlas. Připravili jsme mu řadu písniček, například z repertoáru The Osborne Brothers Já chodím poschodím (Walking The Floor over You) či Tam do svejch plání (Lonesome Feelin') a Vodvářka měl první hity. Následovala pecka Nashville atd. Zpívali skutečně dobře a jejich vícehlasý vokál měl příjemnou, zajímavou barvu a dosahoval potřebných výšek i dynamiky, zvláště když se přidal zastřený hlas Bolestína. Tak zcela spontánně a přirozeně vzniklo taxmenské pěvecké trio melodyboys, námi zvané BOBLAVO (Bolestín + Blažejovský + Vodvářka). Pepa s Vládou byli skutečně buldozery dívčích srdcí, vždyť na svých nesčetných mejdanech zvaná děvčata oslňovali nejen beatlesovskými písničkami Vis Boy, či Slunce jde k nám (Here Comes The Sun) a dalšími.

Nacvičili jsme i několik dalších skladeb od Beatles. Třeba I've Just Seen a Face, Rocky Raccoon, Maxwell's Silver Hammer, When I'm Sixty Four, či Act Naturally, z repertoáru Bucka Owense. Některé z nich jsme dokonce jako demosnímký natočili ve Vinohradském divadle u Františka Ondřícha. Nahrávky se uchovaly jen u některých. Škoda, myslím, že by to dnes byla docela rarita. Něco se prý zachránilo v archivu studia BEVOX Petra Benesche.

Podobně jako s písničkami Beatles jsme tenkrát experimentovali i s hudbou Jaroslava Ježka. V rozhlasovém studiu Ústí nad Labem jsme jich díky Ronaldu Krausovi několik natočili; například Svíta, nebo Život je jen náhoda, kterou skvěle nazpívala Karla Vosmanská. Právě o Karle bych se chtěl zmínit víc.

KARLA VOSMANSKÁ

V prosinci 1972 nás Jaroslav Dvořák, pracovník propagace Supraphonu, vzal do Kroměříže, kde jsme spolu s Miroslavem Horníčkem a tramskou skupinou Havrani vystupovali na jakémsi školení konferenciérů. K mému překvapení se zničehonic objevila Karla Vosmanská. Teprve zde jsem se od Bandasky dozvěděl, že s ní chodí a navíc - Karla se bude prý za ním stěhovat do Prahy. Co víc jsem si mohl přát? Od února 1973 začala s námi zpívat. Byl jsem rád, že máme tak skvělou zpěvačku, co na sebe dokáže strhnout pozornost, ale ještě jsem netušil, jaký bič na sebe ve skutečnosti šiju. Když Karla (svými příznivci zvaná Honza) měla dobrou náladu, stávala se milým stvořením. Avšak příliš často uměla být pěkně náladová. My jsme se s ní ovšem také nemazlili, ale dnes s odstupem času to vidím i z naší strany kriticky. Co se týče ženské povahy, byli jsme zkrátka velmi nezkušení.

Vystupovali jsme převážně na scéně Malostranské besedy. To byla v té době Mekka countryové, folkové a tramské muziky. Prostředí více než domácí,

přátelské. Pokud si dobře vzpomínám, nikdo se zde nepovyšoval. Neexistovali vyvolení, ani zatracení. Žádní rádoby intelektuálové neparazitovali, nevyhlašovali soudy a nevytvářeli lobbystické skupiny tak, jak je tomu bohužel v České republice dnes. Tehdy i barman Čochtan roznášel dobrou náladu, mně obvykle namíchal „lepidlo“ a Karle její oblíbenou voňavou becherovku. Z místních vzpomínám na Juppa Konečného (v dalších letech se dominantně zaměřil na folkovou scénu a výrazně ovlivnil skutečnost, že postupně Porta a obecně i celá česká country music prorostla tímto žánrem - podle mého názoru až příliš), Ivana Doležala, Roberta Radostu, Fanyse a zvláště rád na Josefa „Kobru“ Kučeru. V zákulisí se většinou jamovalo a diskutovalo. Třeba až do rána, kdy jsem jako každý slušný člověk kráčel rovnou do práce... Možná že to dnes vidím všechno příliš idealisticky, ale pocit, že to byly muzikantsky dobré časy, je ve mně.

Na jaře, 20. dubna 1973, jsme díky pozvání Franty Pátka odjeli s Karlou do děčínského Desta klubu. Po vystoupení jsme s ostatními Bluegrass Hoppers zamířili do jejich originální westernové chalupy Espirito Santo. To byl skutečně Divoký západ. Ani ne tak Západ, jako Divoký. Prohibice zde rozhodně nevládla, střízlivost se netolerovala. Podle toho jsme také dopadli. Jen včasný a zbabělý únik nás ochránil od delirium tremens. Ale westernové zážitky z Espirita u Semil byly silné. Tak působivé, že Karla jednou pravila, jestli chci, že mě seznámí s ještě lepším kovbojským prostředím. Co může ženská vědět o westernu - říkal jsem si. Ejhle, ukázalo se, že měla víc než pravdu.

Tak se stalo, že jsem poznal Bohumila Kašpárka a jeho svérázný životní styl. Magické království představoval ranč - tedy hospodářské stavení v malebném podhůří Slezských Beskyd. Zde v severomoravském Suchdole nad Odrou jsem vdechoval to, co jsem jinde marně hledal. Jakoby v jiné zemi - uprostřed pestré palety krásné přírody - jsem nacházel nejen únik a úlevu z totalitní současnosti, ale i trochu hmatatelné romantiky. Malý český Divoký západ uprostřed reálného socialismu. Splnil se mi klukovský sen - poprvé jsem držel v ruce pravou winchestrovku, poprvé jsem si mohl pořádně zajezdit na koni. Ne jako někde na jízdárně pro snoby. Ale svobodně, až divoce. Na pravém americkém sedle. A nejen to. Bohumila Kašpárka, zvaného Hospodář - charismatického člověka s vlídným pohledem a usměvavýma očima, jsem poznal jako prvotřídního jezdce, jaké lze vidět již pouze ve starých němých kovbojkách s Tomem Mixem. Hospodář se nejen zajímal o historii a tradice amerického Západu, vlastnil kočár z dob Rakousko-uherska upravený na westernový dostavník, ale měl pro tohle všechno vyhraněný cit. U něho jsem nikdy nenabyl dojmu, že si na kovboje hraje. On kovbojem prostě byl.

Většinou nechyběla moje šestnáctimilimetrová kamera, a tak postupně vznikly krátké filmy Morganova banda a medajlonek Hospodář. Z Prahy tam potom jezdili i někteří další Taxmeni a později také Jindra Bílek - budoucí spoluzakladatel a organizační duch Pony Expressu. Pravidelně jsem se na suchdolském ranči setkával i s kamarádem z vojny Mirkem Kozelským. Zažili

jsme nádherné okamžiky. A také spotřebovali tuny ovoce v podobě lahodného burčáku i slivovice. Přečkali nejednu fernetovou smršť... Tedy díky Karle Vosmanské jsme ve zdejším prostředí, na rozhraní Moravy a Slezska, našli řadu spřízněných duší. Já navíc mnoho inspirujících podnětů. Veškerý tam strávený čas chápu jako štěstí, snad řízené osudem.

V květnu 1973 nás redakce časopisu Mladý svět pozvala do Televizního klubu mladých (TKM), do pořadu režírovaného Josefem Vondráčkem. Šli jsme na scénu po Karlu Gottovi a Evě Pilarové. Patrně jsme do té oficiózní atmosféry vnesli jistý životabudič. Panu režiséru jsme se natolik líbili, že přátelství s ním se stalo trvalým. Jeho tehdejší manželka Manuela nás dokonce nějaký čas manažerovala. Díky Vondráčkovi jsme se několikrát objevili nejen v dalších TKM, ale i v malostranském divadélku Rubín. Konferoval nás tehdy populární moderátor Čs. televize Jiří Šolc. Měl skoro holou hlavu a nosil paruku. To ovšem nikdo nevěděl. Ale jen do té doby, kdy nevědomky zasáhla Karla.

Jednou jsme seděli v Rubínu u baru. Šolc si prohlížel mou gumovou masku Frankensteina a umínil si, že právě přicházející Karlu vystraší. Masku si nasadil a když Karla vedle něho usedla, udělal na ni „baf!“. Jenže Karla se Frankensteina ani trochu nelekla. Zklamaný Šolc si začal masku stahovat z hlavy, ale nechtěně i s parukou. Teprve teď se Karla doopravdy lekla a zoufale na celé kolo vyjekla. A od té doby Šolc všude, i na televizní obrazovce vystupoval bez vlásenky. Potom se asi musel zbláznit a na začátku 80. let svou kariéru zcela zničil - byl odsouzen za loupež. Po listopadu 1989 ho Luboš Berg spatřil coby „podnikatele“ a asistenta jakéhosi léčitele. Naposled jsme o něm slyšeli v roce 1998, kdy jej čekal další kriminál, tentokrát údajně za miliónový podvod.

V říjnu 1973, jako součást VII. ročníku Porty, proběhl v Jablonci nad Nisou Country festival. Sešlo se 23 souborů všech možných stylů a odnoží. Soutěžní přehlídka se udála v dusném politickém ovzduší. Zhůvěřilost místních partajních funkcionářů šla tak daleko, že v den zahájení chtěli festival úplně zrušit. Organizátoři - se ztuhlými tvářemi a s nervy téměř na mrtvici - dosáhli dost kuriózního kompromisu. Porta se může konat, ale výhradně za „zavřenými dveřmi“! Tedy bez obecenstva... Nakonec jsme všichni hráli pouze před porotou, jako u soudního přelíčení. Jako komedie to bylo k pláči, jako drama k smíchu... I tuto neslavnou historii Porty je, myslím, v zájmu pravdy nutné nezapomínat.

Kategorii moderní country vyhráli tehdy Ohaři, tradiční country Volupsije. My skončili druzí. Časopis Melodie o nás pak napsal: „Výkon kapely byl bez spontánních reakcí publika překvapivě chladný, nesoustředěný a akademický.“ V závěru jsme si všichni šli spravit náladu do místní taverny. Já s pocitem týraného psa a poněkud v duši hořce vyprázdňený Míla Langer jsme si ťuknuli skleničkou fernetu. Beze slov. Cítili jsme oba totéž. Míla se později rozhodl pro emigraci. Po listopadu 1989 se vrátil a doposud připravuje zprávy pro rozhlasovou stanici Svobodné Evropě. Ke škodě české country scény se po návratu z emigrace poněkud stáhl do ústraní a hudební dění sleduje spíše z povzdálí. Na sklonku

roku 1996 však vyšla jeho kniha Dvorana country, prakticky první český průvodce dějinami a světovou scénou C&W music. Pokud se sporadicky objeví v kruhu countrymanů, je i dnes všude vítán.

Rok 1974 začal pro Taxmeny dobře. Jupp Konečný nám v rámci edice Folk a Country klubu vydal zpěvníček a navíc o nás vyšlo několik příznivých článků v novinách. Také jsme konečně vyřešili i problémy kvalitního zvuku kytar. Folkoví písničkáři Petr Kalandra a Oskar Petr prodali Blažejovskému a Bergovi své Yamahy. Tenkrát to bylo něco! Takové nástroje se běžně koupit nedaly. Z country kapel jsme je vlastnili určitě jako první. I Honza a Franta Nedvědovi je měli asi až rok po nás. V kvalitě zvuku to bylo znát. Projevilo se to hned, například když jsme dostali příležitost cestovat po Čechách s estrádním pořadem Čs. rozhlasu. Vše se točilo živě. A výsledky našich nahrávek patřily k tomu nejlepšímu, co rozhlas z těchto koncertů vysílal. Měl jsem možnost poznat pěvecké i herecké legendy - skutečné Mistry. Třeba Josefa Hlinomaze, kdy jsme s Mirkem Kozelským směli navštívit jeho ateliér. Také nemohu zapomenout na herce Vladimíra Menšíka. Tehdy jsem se na chalupě režiséra Josefa Vondráčka v Žabovřeskách, spolu s Petrem Novotným a Oskarem Hahnem, zúčastnil soukromé zabíjačky. Menšík nejenže přítomné ohromně bavil, ale v jednu chvíli se zkrátka neudržel a zcela živelně spustil takový vodopád protikomunistických řečí a vtipů, až jsem se o něho obával. Naštěstí zbytečně.

V březnu 1974 režisér Vondráček zařídil, abychom pro Televizní klub mladých natočili Půlnoční dostavník. Písnička byla pojata jako westernový horor. Čišela z toho Amerika a Vondráček měl asi co dělat, aby uchlácholil televizní ideologické strážce. Půlnoční dostavník byl nakonec schválen a zvuk se natáčel ve studiu Na Petynce. Pozvali jsme si hosty, na bicí hrál bývalý bubeník Olympiku, dnes akademický malíř a člen ansámblu Mládkovy televizní Čundrcountryshow Jeňýk Pacák. Melodram s legračním nadhledem nám ochotně namluvil herec Jiří Hrzán. Televizní inscenace Půlnočního dostavníku se Vondráčkovi sice podařila, ale jako příliš západácká neměla šanci. Samotná písnička, především její aranžmá, podle mého názoru předběhla dobu. Na kterémsi koncertu v Lucerně mi řekl Honza Nedvěd: „Jestli ten váš Dostavník někdy vyjde na desce, tak to si fakt koupím.“

VÍTĚZOVÉ PORTY A KAPELA HVĚZD

Na rozdíl od většinou unylých zpěvaček se Karla Vosmanská lišila snad ve všech oblastech. Uměla být živlem a dračicí, ale i něžňounkým kvítkem a půvabnou Grácií, disponující silným, syrovým, přitom ale krásným hlasem. Něco mezi Věrou Špinarovou a Hanou Zagorovou. Z každé písničky dokázala udělat téměř hit. Například ve swingovce Bernardýn, či ve Škodě času (Second Fiddle), kde suverénně jódlovala, vytvářela v sále strhující atmosféru a tím

zvedala lidi ze sedadel. Počet jejích příznivců rostl. I my jako celá kapela jsme byli ve znamenité formě.

Dne 16. dubna 1974 v pražském Domě kultury a kovoprůmyslu proběhl koncert s předáním Zlatých kytar Folk a country klubu za rok 1973. V jednotlivých kategoriích bylo pořadí následující - folk: Blátotlačky, Minnesengři, Spirituál kvintet; trampská píseň: Hoboes, Pacifik, Příboj; country: Taxmeni, Greenhorns, Ohaři.

Ale našim tehdejším nejvýznamnějším triumfem bylo vítězství v celostátním finále Porty, které proběhlo ve Svitavách 4. - 7. července 1974. Soutěžili jsme s písničkami Půlnoční dostavník, swingovkou San Francisko a finálovkou Blues pro všední den. Ohromný úspěch, jak u publika, tak u poroty. Šéf skupiny Spirituál kvintet, Jiří Tichota, mně přišel k vytoužené nirváně osobně pográtulovat. Porta - tedy hlavní cena v podobě „keramického nesmyslu“ - který původně navrhl a vytvořil akademický sochař Miroslav Raboch z Teplic, putovala s Taxmeny do Prahy. Navíc čtyři z taxmenské formace ještě stanuli v tzv. „kapele hvězd“. Objektivně řečeno - výsledek odpovídal realitě.

Pak už jsme jen vychutnávali plody úspěchu. Příznivci nám poklepávali na ramena a usměvavé fanynky žadonily naše podpisy. Kluci z jabloneckých Volupsijí ovšem skřípali zuby - skončili druzí. Jejich fanoušci ale nemohli naše umístění unést, a tak to mezi námi v jednu chvíli i jiskřilo! V souvislosti s vítězstvím na Portě se jméno Taxmeni konečně dostalo do širšího povědomí. Znovu se objevilo v několika novinách i v televizi.

Koncem září 1974 mi znenadání zatelefonovala jakási úřednice z Pražského kulturního střediska (PKS). Pravila přelíbezně, zda si chceme zahrát s novými Greenhorny na jejich prvním velkém představení v Lucerně.

Kdo by nechtěl? Navíc jsem byl, jako ostatně všichni, zvědav na Vyčítalův geniální tah, kdy zběhnuvšího Michala Tučného nahradil jeho bráchou Vítkem. Koncert se konal 25. září 1974. Ukázalo se, že odchod Tučného, Petra Novotného a Tomáše Linky, včetně manažera Oskara Hahna, výkon Greenhornů v Lucerně přece jen poznamenal. My vystoupili jako jejich hosté, ale co naplat, byli jsme lepší. Alespoň to tak vyznělo z reakcí publika... Po letech při jedné z debat s Vyčítalem jsme se k tomuto koncertu vrátili. Dozvěděl jsem, že kromě jakési krize uvnitř kapely, v té době výrazně zesílily také zákulisní intriky vůči Greenhornům. To vše se odehrávalo v čase, kdy však obecně kulminovala kulturní normalizace, jak se o tom chci zmínit v následující kapitole.

ROTACE V BLUDNÉM KRUHU

Tyto řádky píši v době, kdy komunistům každým dnem stoupají volební preference. Někdo může namítnout, že to není třeba přeceňovat. Já si však myslím, že jde o významný signál. Veřejnost jím dává najevo svou nespokojenost s polistapodovou politickou garniturou. Moje generace byla generací předčasně

zpolitizovanou mnohými neblahými zkušenostmi. Nechci ze sebe dělat žádného univerzálního komunistobijce. Toleruji názory druhých, byť s nimi mnohdy nesouhlasím. Lidé s levicovým přesvědčením, či dokonce s partajní legitimací se vyskytovali i v mém okolí. Protloukání životem mě ale naučilo, že žádný člověk se nerodí s výhradně démonickými vlastnostmi. V každém je něco dobrého i zlého. Proto ve stručnosti řečeno souhlasím s názorem, že je třeba odlišovat bývalé promoskevské nomenklaturní představitele od prostých lidí, kteří vstoupili do komunistické strany, důvěřující jejímu učení a vizi sociálně spravedlivějšího světa. Všechno to super, big a max dravého kapitalismu odmítali z části oprávněně. Ale byli nakonec komunisty oklamáni. Stali se obětí falešných slibů. Vždyť co západních humanistů dávalo čas od času najevo své nekritické okouzlení „sovětským rájem“. Rád bych věřil vžité představě, že například zpěváci Paul Robeson, Joan Baezová, interpretační trio Peter, Paul and Mary a jim podobní činili tak pouze z naivity. Americký enfant terrible Pete Seeger dodnes prohlašuje s hrdostí, že „komunistou vždy byl a komunistou zůstane“... Dobře mu tak! Pouze nechápu, že se mu, jako umělci-humanistovi, nikdy nepřičily hrůzy praktikované ve jménu „lepších zítřků“? Naopak krásnými písněmi typu We Shall Overcome nechával sobě a jiným snít o komunistickém ráji. Právě případ Seegera a podobných, mně osobně dokazuje, že skrze umění lze deformovat vkus a ideály širokých mas, že i významní umělci bývají často na jedno oko slepí, schopni ve jménu dobra vyznávat nevědomky i zlo. Takoví jednotlivci byli a jsou pochopitelně i u nás. A nejen v oblasti folk a country.

Jsem však přesvědčen, že zvláště oblast folk a country zčásti přispívala k neúspěchu zbolševizování Československa. Partajní pohlaváři si to zřejmě uvědomovali až moc dobře. Proto začali jednat. Už delší dobu jsme kolem sebe, hlavně v kulturní oblasti, pociťovali povážlivé změny. Pražské kulturní středisko, Pragokonzert a podobné agentury začaly dle instrukcí z vyšších stranických míst používat na umělce stupňující nátlak, později i promyšlenou metodu cukru a biče.

Kdekdo se pokoušel o sebezáchovné manévrování. Například bývalý král Majálesu, textař Eduard Pergner, začal tvořit pod pseudonymem Boris Janíček. Ze skupiny Blue Effect byl najednou Modrý efekt, Cardinals se přejmenovali na Kardinálové, Flamingo byli Plameňáci. Například folková skupina Skiffle Contra přijala nové jméno Žáci. Potom se z Rangers stali nedobrovolně Plavci, z Greenhorns zase Zelenáci, z Bluegrass Hoppers Fešáci, tramské Toronto se přejmenovalo na Brontosaurusy atd. Folk a country klub se přejmenoval na Klub mladé tvorby. Utahování ideologického šroubu pokračovalo tak rafinovaně, že postupem času bylo již bláhové se domnívat, že proti bolševikovi lze vystačit s úhybným manévrováním; omyl, že vlk se nažere a koza zůstane celá.

Všem bylo záhy jasné, že jakékoliv sblížování českých a angloamerických vlivů bylo pro „Husákovy normalizátory“ absolutně nežádoucí. Jakékoliv zárodky systematicky ničili. Zapomíná se, že trnem v oku bolševiků byla i country - typický symbol Spojených států. Některá opatření hraničila když ne s plácem -

tak alespoň s trpkým úsměvem. Cenzori nám v textech škrtali veškeré výrazy související nějak s Amerikou. U některého neprošlo například ani slovo kovboj. Náš léta pracně budovaný repertoár byl v podstatě k ničemu. Ještě dnes vzpomínám, jak při letném pohledu na neškodný název beatlesovské písně Slunce jde k nám se mě jeden horlivý úředník podezíravě zeptal: „Doufám, že tím nemyslel soudruh Blažejovský, že se vrací jaro roku 1968?“ A píseň určenou k natočení prostě neschválil z důvodu možné analogie s demokratizačním vývojem.

To se netýkalo pouze textů. Šlo to tak daleko, že nechvalně známá televizní koniáška dr. Balášová například pomocí názorných fotografií nařídila vedoucím televizním pracovníkům, jak dlouhé vlasy ten který umělec může mít. Přijít před kameru třeba s křesťanským křížkem na krku bylo nemyslitelné.

Různé agentury jako Pragokonzert a především Pražské kulturní středisko rafinovaně kamuflovali, jak „péči o náš umělecký růst“ se postupně zbaví jednak nepohodlných osob, jednak duchovních vůdců. Každý musel zdárně absolvovat také součást rekvalifikačních zkoušek, totiž akt „politické způsobilosti“. Zde mohli zkoušející utopit téměř kohokoliv na čemkoliv. Moderní dějiny jsou mým celoživotním zájmem. Když jsem před komisí odpověděl na písemnou otázku z osudí týkající se historie V. sjezdu KSČ, bezmála štěstím zářící předseda poroty operní zpěvák Josef Soumar mně položil ještě doplňující otázku. Týkala se tehdejší role Klementa Gottwalda. S předstíranou nevinností jsem mj. citoval něco z jeho slavné parlamentní řeči z roku 1929, včetně perly, že „komunisté se chodí do Moskvy učit, jak stavět šibenice, aby mohli zakroutit krk buržoazii“.

Ostatní rovněž dostávali kromě otázek z osudí šílené dotazy, jako například co si myslí o zairském diktátoru Mobutuovi, kdo byl revolucionář Patrik Lumumba, Manolis Glezos, jak zvítězila říjnová revoluce, jak se projevuje podvrtná tvář americké CIA. A tak dále a tak dále. Slyšel jsem o kuriózním případě, kdy jeden z muzikantů na otázku, kdo zapálil v roce 1933 německý Říšský sněm, odvětil sebevražedně - „No přece Jiří Dimitrov“. Zděšený člen poroty se dotyčnému snažil vysvětlit, že tomu tak nebylo, že Dimitrov to nezpůsobil. Požár přece založili nacisté. Zkoušený ale trval na svém...

Úplně první rekvalifikačky proběhly v září 1974. Začalo to nenápadně, postupně. Z hudební teorie nás zkoušeli většinou renomovaní hudební umělci. Mnohé pro mě do té doby úctyhodné osobnosti se pojednou začaly schizofrenně proměňovat v bezcharakterní lidi. Vyskytly se mezi nimi i kreatury, které pro vlastní prospěch, nebo ze zvláštní zvrácenosti se potom propůjčovaly k roli inkvizitorů. Doslova manipulovaly s našimi osudy. Některé jsou i dnes aktivně činné v kultuře a politice. Úplně si umím představit podobná hovada z dob Protektorátu Böhmen und Mähren.

Strohé oznámení „nebyl jste uznán způsobilým pro zařazení“ obratem přišlo Luboši Bergovi. Nám ostatním byl zatím „pouze“ snížen kvalifikační stupeň.

Během příštích měsíců se stahovala další mračna. Z PKS mě znovu vyrozuměli, abych konečně změnil název skupiny. Nátlak ve mně zanechával trauma, neboť

se mně pochopitelně vůbec nechtělo. Byl jsem zoufale nerozhodný. Uvažoval jsem, že s muzikou asi skončuji.

V dalším doporučeném dopise, tentokrát přímo od vedoucího umělecko-provozního odboru a pozdějšího ředitele PKS Richarda Němce, stálo: „*Vážený soudruhu, vzhledem k tomu, že jste nesplnil úkol, který Vám byl uložen dopisem ze dne 27. 8. t. r., sděluji Vám... , dostavte se,*“ atd. Přišel jsem tedy do budovy Obecního domu, kde PKS sídlilo, k řediteli Zvolस्कému (prý býval komunistickým rozvědčíkem kamuflujícím v Jižní Americe svou špionážní činností obchodem šicími stroji). Hovořil arogantně a to pouhou minutu ve smyslu, že hodlá stav evidovaných umělců snížit na polovinu, že to bylo naposledy, co jsem byl vyzván k změně názvu.

Režisér Josef Vondráček mě celého zoufalého potom pozval k sobě na Spořilov. Přítomný byl rovněž Ivan Štědrý, který zničehonic navrhl, aby se TAXMENI přejmenovali na Krajánky. Právil, že to je hezké staročeské slovo, znamenající mlynářské tovaryše, toulající se za prací od mlýna k mlýnu. Že to přece není špatný název... Tak jsme se stali KRAJÁNKY.

Právě od režiséra Vondráčka jsme pak získali možnost nahrát a nazpívat úvodní písničky k desetidílnému televiznímu soutěžnímu seriálu Poznej svůj kraj. Zde s námi asi půl roku spolupracoval také Tony Linhart, kterému se v té době rovněž rozpadl Pacifik.

Krise - uměle vyvolaná a řízená z nejvyšších stranických míst - postupně zasáhla všechny oblasti kultury a v podstatě tedy i všechny kapely. V rámci „stěhování národů“, tedy přecházení hráčů z jedné skupiny do druhé, se u nás objevil Ohař Vráťa Vyskočil, jehož jsem si vždy přál mít v kapele jako zpěváka. Bohužel v Krajáncích zrovna nepanovala nejlepší nálada. Prožívali jsme si trpké chvíle. Přispěl k nim i náhle zhoršený vztah mezi Karlou a Bandaskou a kapela se občas stávala jejich vzájemným hromosvodem. Oba neustále rozcházeli a zase usmiřovali, střídavě kapelu opouštěli a zase se do ní navraceli. To bylo téměř k zbláznění.

Jedinou jistotou pro nás byl Vráťa. Buletin Folk a country klubu tehdy napsal: „Taxmeni jsou posílení o zpěváka bývalých Ohařů Vráťu Vyskočila, který do skupiny přinesl část svého repertoáru (např. Černý závoj) a vůbec modernější pojetí. Do jaké míry se tyto prvky podaří uvést do souladu s geniálním countryswingem Pepy Blažejovského a celé kapely, to ukáže teprve čas. Také na název skupiny Krajánci si budeme muset nějaký čas zvykat. No ale nebudme konzervativní vůči věcem, které jsou prostou nutností.“

Tehdejší atmosféra - to vše se dnes těžko vysvětluje. Zvlášť mladým lidem, kteří často jen nevěřicně krouží hlavou, někteří se bijí v prsa, jak oni by jednali, být na našem místě...

V závěru roku jsem probíral novoroční blahopřání. V jednom z lístků bylo stručně napsáno „Pevné zdraví a úspěchy Vám a Taxmenům v roce 1975 přeje

Zdeněk Burian“. Nevím už proč, ale zrovna tato slova mne tehdy znovu povzbudila k pokračování v hudební činnosti.

Byl jsem vždy velkým obdivovatelem Burianovy malířské tvorby a jak jsem už na začátku tohoto vzpomínání naznačil, jeho ateliér jsem navštěvoval od svých klukovských let. Malíře jsem si vždy velice vážil. Jeho tvorba mě brala skutečně za srdce. Mistru Burianovi se jako starému trampovi líbila i česká country muzika. Když později zemřel, na jeho počest jsme společně s Honzou Vyčítalem a Pepou Šimkem napsali píseň Mistře Buriane, díky za ten svět.

PRVNÍ DESKY A PŘESKUPENÍ SIL

Po změně jména nastalo určité uklidnění a dostavily se i povzbuzující momenty. Záslouhou redaktorky dětského časopisu Pionýrská stezka Ludý Razimové nám na speciálním LP Pantonu vyšla písnička Noc plná přání, což byl úplně první text, který pro nás a tedy pro Karlu Vosmanskou napsal Ronald Kraus. Noc plná přání je tedy historicky první píseň, která nám vyšla na gramodesce. Hned nato nás trampský skladatel Tony Hořínek, právě produkující album Trampská romance 3, pozval do studia Fisyo v ulici Ve Smečkách. Hořínek nás požádal o dvě instrumentálky a ani netušil, co to pro nás znamenalo. Tak jsme se zúčastnili natáčení spolu s legendárními Settlers, Červánkem a Racky.

Už delší dobu měli v gramofonovém vydavatelství Panton na stole naše staré demosnímký. Zprvu se zdálo, že z celé záležitosti nic nebude. Protože je nikdo asi ani neposlouchal. Ale pak, víceméně náhodně, jsem šel po Smíchově a když jsem míjel jednu telefonní budku, rozhodl jsem se, že z ní do Pantonu zavolám. Buď mně ta budka přinesla štěstí, anebo mně všichni bohové přáli. Na druhém konci telefonu se ozval redaktor Jaromír Tůma. Na můj dotaz ohledně našich demosnímků začal pět až neskutečné ódy. Málem jsem si musel protřít oči a uši - zda se mně to nezdá! Pravda, trochu mě zarazilo, že chválil naši zpěvačku Zuzanu, což jsem si vysvětloval tím, že si zřejmě popletl jméno Karly Vosmanské. Dokonce mně nadiktoval termín a místo natáčení.

Sotva zaklapl telefon, začal jsem okamžitě jednat. Svolal jsem mimořádnou zkoušku kapely a hned se začalo intenzivně cvičit. Kluci mně uznale poklepávali na rameno. Jenže potom jsem si dal věci do souvislostí a zjistil to, co jsem trochu tušil - že redaktor si ve skutečnosti spletl jméno Taxmeni se jménem Teskar. To byla ve skutečnosti skupina, tehdy produkující dobrou moderní country. Jejich zpěvačka se jmenovala Zuzana Stírská. Ale držel jsem se této šance jako klíště. Tak se po několika peripetiích Krajánci skutečně dočkali svého prvního debutu - samostatného singlu. Obě skladby Řeka velkých přání a Vlak do Zlatodolu nazpíval Vráťa a natočili jsme je v karlínském rozhlasovém studiu A. Pepa Šimek zhotovil pěkný obal a Míla Langer připojil stručný sleeve-note.

Singl vyšel ve čtyřtisícovém nákladu a byl hned rozebrán. Za nějaký čas jsme dostali pozvání na Portu 1976 v Ústí nad Labem. Nikoliv soutěžit, ale abychom

oficiálně přijali tzv. Zlatou portu, se zvláště potěšujícím slovním zdůvodněním: „Za dlouholetý přínos v oblasti české country hudby“.

Potom jsem do kapely přibral Jana Maška. Pracoval v botanické zahradě na Slupi jako vedoucí zahradník tropických skleníků. Protože uměl komicky imitovat hlas stařečka, dostal přezdívku „Dědek Mašek“. Tento šaman, věčný smíšek a nositel dobré nálady, vnesl do kapely to, co dlouho potřebovala - pohodu. Měl bych se asi zmínit o jedné jeho skutečně světové originalitě. Maškova steel-kytara byla vlastní výroby. Namísto orientačního značení jednotlivých políček hmatníku vytvořil svérázné perleťové reliéfy exotických zvířátek. Když potom nacvičoval nějakou skladbu, názvy akordů, například C dur, D dur, G dur, jej příliš nezajímaly. My ostatní jsme si museli proto osvojit „Maškovo názvosloví“. Namísto hudebního názvosloví a všeobecně zaběhnutých akordů jsme kvůli Maškovi museli říkat třeba: krokodýl, motýl, pštros atd. S Maškovou steel-kytarou, respektive snímačem a pedály, jsme se také neustále potýkali. Během vystoupení dokázala vyluzovat neuvěřitelné zvuky, dokonce přenášet i rádiové vlny. Tak se stalo, že uprostřed vystoupení do našeho hraní náhle vstoupilo vysílání zakázané stanice Hlas Ameriky. Dědek-Mašek se tak málem nechtěně stal „disidentem“...

Karla Vosmanská se pak rozešla nejen s Bandaskou, ale i s kapelou. K dovršení všeho se Vráťa Vyskočil vrátil k Ohařům. Naštěstí se zčistajasna objevil jiný Ohař - vysoký, s tváří šlachovitého Indiána - Jan Sailer. Tento tulák po hvězdách, co život nasával vždy plnými doušky, měl s Vráťou hodně společného. Nejen pěkný hlas. Dobře frázoval a srdce posluchačů získával přirozeností a neokázalostí svého projevu. Jeho příchodem se kapela definitivně konsolidovala. Poprvé, ale nikoliv naposledy, se takto vyměnili v sedlech Taxmenů a Ohařů Sailer i Vyskočil.

Na konci roku 1977 jsme v závodním klubu Tesly Strašnice, v Čáslavské ulici na pražských Vinohradech, zahájili pravidelné sobotní večery nazvané Z pastvin velkoměsta. Během naší existence to bylo vlastně poprvé, kdy celý večer měl pevnou koncepci a režii. Jako spíkr zde zpočátku působil Mirek Kovářik, Josef Rajchl a potom Míla Langer, který v rámci programu předváděl diskotéku ze současné americké country.

Zvali jsme sem různé zajímavé kapely, jako například pozoruhodnou formaci Dalibora Cidlinského V modrém stínu. Patřila k nově nastupující generaci muzikantů, co přišli už s jakýmsi newgrassem. V Čáslavské hrály i další skupiny, které nějakým způsobem posunovaly vývoj českého bluegrassu: Průdušky, pražští Poutníci, Krajani, Zvonky, Pytlík Pepy Kadeřábka, Chomouti s Petrem Vackem. Dost jsme se kamarádili s jihlavským Kyvadlem. Viděli jsme zde novou generaci skvělých banjistů: Honzu Novotného, Káču Nováka, Pavla Křišťůfka, Jardu Patrasy a jiné. Ano, v Čáslavské to vřelo muzikou. Několikrát jsme pozvali Blizardy, Grošáky, i výbornou tramskou partu Úsvit s jejich klasickými šestihlasy. V pořadu Z pastvin velkoměsta vystupovali i jiné tramské kapely:

Rackové, Červánek, Brontosauři bratří Nedvědových. Často se tu objevovala Šrámkova folková skupina Pražská disharmonie. S jejím hlavním protagonistou Janem Šrámkem jsem se seznámil během jednoho pořadu pro chmelaře. Kdo by tušil, že nesmělý student se za dvacet let stane jedním z protagonistů Country radia.

Také bych neměl zapomenout na Jasana Bonuše, jenž všechny přítomné nadchl svou taneční skupinou, se kterou vůbec poprvé předvedl na veřejnosti country tanec. Tak byla v klubu v Čáslavské ulici na Vinohradech v našem pořadu Z pastvin velkoměsta zahájena i slavná éra country tanců, a tedy country balů. Éra, která se rozšířila po celé republice a trvá dodnes.

Rád vzpomínám na těch sedmadvacet sobotních večerů. Po skončení pořadu nás nikdo nevyháněl. Naopak, sedli jsme si nejednou ke stolům a hrálo se při svíčkách až do rána. Někdy se promítaly trezorové filmy. Pamětníci dosvědčí, jak v atmosféře husákovského režimu se klub v Čáslavské stal zvláštní oázou. To bylo ovšem možné jen díky takovým lidem jako byl například osobitě zemitý Pavel Kratochvíl (Krát'a - manažer Plastic People). Spolu s dalšími zaměstnanci klubu neohroženě a s jistým potěšením poskytoval azyl mnoha kumštýřům. Kratochvílova politická orientace byla vždy v dobrém slova smyslu konzervativní. Je jen příznačné, že to byli především chartisté - prosáklí levou konspirací, kteří v klubu v Čáslavské nacházeli živnou půdu. Bohužel, někteří z nich hodili po listopadu 1989 amerikanofila Pavla Kratochvíla přes palubu. Ten potom vážně onemocněl a brzy zemřel.

Pomalu se začala zlepšovat i úroveň našich textů. Především, když s námi začal spolupracovat talentovaný Michal Bukovič z Černošic - v té době brusič hornin. Stali se z nás blízcí přátelé. A rovněž když jsem se na začátku sedmdesátých let seznámil s textařem Ronaldem Krausem. Psal hodně texty pro Věru Olmerovou, KTO. Některé výborné, jako například Zrádné banjo, Plácek v údolí atd. Byl jsem rád, když mně Ronald nabídl, že je ochoten pro nás psát. Měl úžasné životní osudy. Jako židovský chlapec byl americkou armádou osvobozen z koncentračního tábora. Vděčný amerikanofil, fanda do starých filmů, Glenna Millera, a vůbec do americké muziky. Jeho manželka byla zaměstnána na americké ambasádě. Měla možnost půjčovat si různé desky, knihy a filmy. Ronald to vše půjčoval zase mně. Kouzelně uměl vyprávět židovské anekdoty. Ronald v tom byl mistr. Zcela přesně si pamatuji, že mě již v roce 1979, se zdviženým prstem ujišťoval coby nevěřícího Tomáše, že neuplyne ani deset roků a komunismus na světě definitivně skončí! ŽIDÉ SE TAK PRÝ DOHODLI... Nostalgicky vzpomínám, jak jsem se vždycky od srdce smál, když mně říkal politické vtipy. Znal jich bezpočet. Většinou takové, za které se zavíralo. Ronald mě také upozorňoval na toho, či onoho, kdo je bolševik, kdo spolupracovník StB. I v tom se nakonec ukázalo, že měl Ronald pravdu. Jedinou věc jsme tehdy oba netušili: že se jednou dočteme, že on sám má u StB krycí jméno Prago...

PLEASE, MR. HAMILTON...

Hudebně jsme se pohybovali ještě někde na pomezí bluegrassu a amerického folku, ale v rámci hledání a nacházení jsme začali uplatňovat vlastní melodie a aranže. A stále více s prvky tzv. Nashville soundu, tedy moderní country. Převzaté skladby přestávaly být pouhými plagiáty.

Živých kontaktů se zahraničními umělci bylo tehdy pochopitelně málo. Budiž proto Jiřímu Brabcovi připsáno k dobru, že dokázal prosadit a zorganizovat koncert amerického zpěváka a countryového apoštola George Hamiltona IV.

Vstupenky jsme si koupili včas, a protože jsme si přáli vlastnit jeho elegantní autogram, postávali jsme u zadního traktu Sportovní haly. Tu pojednou se u zaparkovaného chevroletu objevil chlapík ve stetsonu. Otevřel kufr a vyndával kovbojské boty. Vláďa Vodvářka si dodal odvahy, přistoupil k němu a spustil: „Please, Mr. Hamilton...“ Načež chlapík pravil ryze česky: „Co blázníš, já přece nejsem žádný ten..., já sem tady vod houpaček!“

Žít v Československu koncem druhé poloviny sedmdesátých let znamenalo pro mnohé z nás, že i country hudba a vše, co s ní souvisí, je pro nás vlastně součástí sebezáchovného pudu. Kdekdo si tvořil svůj minisvět, nejinak tomu bylo i v naší kapele. Využívali jsme k tomu různých příležitostí. Například již vzpomínaný Ronald Kraus. Jeho manželka mně z archivu americké ambasády přinášela k zapůjčení různé dokumentární filmy - hlavně hudební. Ty jsem potom promítal klukům v kapele, nebo různým zájemcům. Díky tomu jsme na projekčním plátně spatřili The New Christy Minstrels, Jimmy and Jessiho, Earla Scruggse, Billa Monroea, Texe Rittera. Jednou jsem promítal film o slavném černošském vibrafonistovi Lionelu Hamptonovi. Pozval jsem redaktory z časopisu Melodie, o nichž jsem věděl, že milují jazz. Mimo jiné přišli František Horáček a Čestmír Klos. Jen tak na vysvětlenou: byl to právě redaktor Melodie František Horáček, kdo vymyslel název Z pastvin velkoměsta. Nás už to pouze inspirovalo k názvu desky a pořadu v Čáslavské.

Už kdysi se mně podařilo koupit od jednoho televizáka hudební dokumentární film Festival. Vedení tehdejší televize k tomu sice zakoupilo vysílací práva, ale samotný film, přestože byl v podstatě levicový a protiamerický, z nepochopitelného důvodu nedovolilo vysílat. Festival - to byly obrazové a zvukové záznamy z folkového Newportu z let 1962-1968. Zde jsme měli možnost vidět a slyšet třeba Boba Dylana, Pete Seegera, Peter, Paul & Mary, ale také countryového Johnnyho Cashe, či bluegrassové The Osborne Brothers. Z nedostatku jiných příležitostí byl tento film pro nás nesmírně poučný. Vzpomínám, jak jsme si jej v třiasedmdesátém roce promítali v partě kolem Pavla Brümera na jejich haciendě Espirito Santo a později několikrát i v Malostranské besedě.

Využívali jsme i další možnosti. Zasluhou Ronalda Krause a Míly Langerá jsme se v zahradě amerického velvyslanectví na Malé Straně zúčastnili několika

countryových koncertů amerických skupin. Tak jsme poznali The Hickory Wind. Hráli a zpívali sice pěkně, ale v podstatě pouze folk. Když hudebníci podle našich reakcí poznali, že jsme nadrženi na bluegrass, blahosklonně zařadili pár fláků. Bylo to výborné, ale na své jsme si přišli na témže místě o něco později. Tehdy vystupovala skupina Mac Line Family Band. Otec, dvě dcery a syn Raymond - skvělý banjista. Všichni dobře zpívali. Starý Mac Line zpíval zvláštním sípavým hlasem a hezká usměvavá basistka zaujala všechny přítomné velice bravurním odrážením strun od hmatníku. Nejen přítomní kontrabasisté naší kapely, původního Bandasky a pozdějšího Mirka Maxy, byli tehdy v sedmém nebi.

Když v dubnu 1978 do Prahy přijel Johnny Cash, opět díky Langerovi jsem byl 11. dubna pozván do rezidence amerického velvyslanectví ve Wintrově ulici. U příležitosti jeho vystoupení se tu s ním a s představiteli české country scény konala recepcce. Pokud si vzpomínám, tak zde byli i Tonda Hájek od Rangers, Pepa Šimek za Zelenáče, kompletní Schovanky i s Krist'ákem, Jiří Brabec, Pavel Bobek aj. Johnny Cash s June Carterovou se mi podepsali do taxmenské kroniky. Pochopitelně že jsme se celá kapela zúčastnili jednoho z jeho čtyř beznadějně vyprodaných koncertů ve Sportovní hale.

Já osobně jsem se s chutí angažoval v několika zajímavých hudebních projektech. Jednoho dne mi telefonoval sám umělecký šéf vydavatelství Panton - Jiří Malásek. Zeptal se, zda bych spolu se spisovatelem Jiřím Brdečkou a technickým zaměstnancem Gramofonových závodů Loděnice ing. Ladislavem Kussem připravil ze starých českých filmů originální nahrávky pro zamýšlenou desku Perličky stříbrného plátna. Přestože jsem tím na sebe uvalil břemeno znamenající dlouhou a náročnou práci, rád jsem se toho ujal.

Tehdy jsem ale znovu poznal, co znamená slovo cenzura. Pro názornost uvádím jeden příklad. Když byla deska hotova, připravoval jsem materiály pro fotografickou koláž obalu. Z návrhu musely zmizet obrázky nejen Voskovce a Wericha, ale i herečky Zity Kabátové, neboť prý „je podobná Adině Mandlové“. Perličky stříbrného plátna nakonec skutečně vyšly v roce 1981. Měly ohromný úspěch a dočkaly se několikeré reedice. V roce 1983 u Supraphonu vyšla podobná deska u příležitosti 50 let Filmového studia Barrandov. Tu jsem dělal mj. ve spolupráci s režisérem Zdeňkem Podskalským a filmovým historikem Karlem Čáslavským.

Z PASTVIN VELKOMĚSTA

Usilovali jsme vždy o to, hrát přirozeně. Aby každý tón byl funkční. Na druhou stranu se nám nikdy nelíbil formální hudební exhibicionismus. Tedy, když se muzikant spíš předvádí. Klidně kopíruje těžká sóla a nemá na to. Vždy jsme si s Pepou Blažejovským říkali, že když budeme přebírat originální skladby, je třeba sóla zjednodušovat. Tak vznikly některé naše sólové instrumentálky. Za nejlepší ale považuji Kopec bot. Už proto, že je to naše vlastní skladba, že od okamžiku

svého vzniku nasávala živiny z domácí půdy. Pochopitelně jsme toužili uplatnit více vlastních skladeb. Pokud možno na vlastním elpíčku. Kul jsem železo přímo u Jiřího Maláska, vždyť spoluprací na filmových projektech jsem k němu občas měl přístup. Výsledkem byl zrod naší první samostatné desky Z pastvin velkoměsta. Základy se začaly točit 22. května 1978 ve studiu Smetanova divadla a celé album vzniklo rekordně rychle - v šesti natáčecích dnech.

Vrát'a Vyskočil v té době zpíval opět s Ohaři, s námi už jen sporadicky, přesto měl na desce většinu písniček. Karla Vosmanská nazpívala pouze dvě. Původně měla zpívat tři; tou třetí měl být její největší hit Škoda času. Bohužel k tomu nedošlo. Přítomný Michal Bukovič mě totiž upozornil na chybnou nepřívzvučnou dobu. Právě u této písně, jejíž text jsem kdysi napsal. Nahrazením dvou, či tří slov jsem se snažil chybu odstranit, ale Karla s touto změnou nesouhlasila, s tím, že je na původní text zvyklá. Snažil jsem se ji přesvědčit, avšak neuspěl jsem. Každý měl svou pravdu. Nikdo nechtěl ustoupit. Potom se Karla naštvála, začala zvukového režiséra Jiřího Zobače a Bukoviče titulovat různými žalovatelnými přívlastky. Poté odešla ze studia a definitivně i z kapely. Jestli se nemýlím, bylo to v době, kdy získala v divadle Semafor krátkodobé angažmá u Slávka Šimka. Zlobili jsme se na ní, ale jen krátce.

Škodu času s malou úpravou nazpíval poté Vrát'a. Nenazpíval to špatně, přesto dodnes ale lituji, že jsem se nechal Bukovičem ovlivnit a že jsem byl vůči Karle neústupný. Bicí s námi točil známý jazzman Jiří Kysilka, což se blahodárně projevilo na celkové rytmice. Přísný hudební kritik Jiří Černý v časopisu Melodie sice upozornil na některé naše nedostatky, ale celek ohodnotil víc než příznivě. Asi nejúspěšnější skladbou se staly Dědečkovy hodiny. Já považuji Z pastvin velkoměsta stále za nejlepší desku, co Taxmeni kdy vytvořili.

Už předtím, asi v roce 1977, na jakési štaci pro chmelaře jsem se seznámil s manažerem jazzrockové skupiny Impuls Jindřichem Bílkem. Nějakou dobu jsme se navzájem oťukávali. Pak přijal moji nabídku dělat nám manažera. Začal s vervou. Pro něho nic nebylo problémem. Zmákl kdejakého poradatele. Kdekoho dokázal přesvědčit i o tom, že dvakrát dvě je pět! Svým entuziasmem do nás Jindra nalil novou mízu. Dokázal sehnat takový počet koncertů, kšeftů - jak říkají muzikanti, až nás to občas zaskočilo.

„Tož vítajte ogaři, dáte si frgále?“ Tak nějak zazněla dialektem otázka přemilé a usměvavé paní hostinské v restauračním hotelu Aeroplán v Rožnově pod Radhoštěm, když jsme sem dorazili asi v jednu hodinu v noci. Nikdo z nás Pražáků vůbec nevěděl, co jsou nějaké frgále. Zlámané tělo toužilo po posteli a unavený zrak již pouze registroval extravagantní kombinaci porcelánu a zlata v chrupu paní hostinské. Než jsme se stačili vykoktat, Jindra za nás rozšafně zameditoval: „Ale, matko, třeba celej náklad'ák.“ Nic netuše jsme šli spát.

Ráno, když jsme dosnídali vydatnou česnečku a guláš, po kterém jsme málem štěkali, paní hostinská mile pravila: „Jindříšku, včil se pojd'te podívat na ty frgále.“ S neskrývanou zvědavostí jsme vyšli před restauraci. Vedle našeho

mikrobusu stála malá dodávka a v ní na úhledných ubrouscích bylo složeno asi sedmdesát tvarohových a marmeládových koláčů. Každý pěkně velký, asi o průměru čtyřiceti centimetrů. Kolem postávalo několik příjemně se usmívajících domorodců, co speciálně pro nás v noci všechny ty frgále pekli. „No to je senzace,“ odvětil Bílek sice poněkud zaraženě, ale přesto jako když právě koupil Karlštejn. Načež bodrá hostinská předložila účet na několik tisíc... Ze solidarity k Jindrovi jsme oplakali několik honorářů. Frgále jsme pak konzumovali ještě několik týdnů. Když jsme po nějaké době opět projížděli Rožnovem, k svému překvapení jsme spatřili, že budova restaurace je vyhořelá. Asi zase někomu účtovali frgále!

Několikrát jsme zažili tzv. přesilovku. V rámci koncertování neznám nic, co by bylo víc skličujícího. Jednou jsme totiž hráli v ohromném moravském sále - nás sedm pro asi pouze šest diváků, tedy předsedu obce s jeho rodinou. Přesto vznikla velice dobrá atmosféra. Poté nás v jedné jihočeské vesničce čekal naopak zcela narvaný sál a příjemně se usmívající publikum. Písničky se líbily, ale kdykoliv Bílek coby konferenciér cokoliv řekl, včetně nějakého osvědčeného fóru, nenásledovala žádná reakce. Ani když zařadil oblíbenou a pantomimickou soutěž „Filmy“. Po skončení jsme se dozvěděli, proč obecenstvo nereagovalo. Byli to turisté z Bulharska.

Stávalo se také, že jsme účinkovali někde, kde mně bylo málem stydno. Příklad: program Krajánků si objednalo jisté uzenářské učiliště. Protože nás nikdo z PKS předem neinformoval, netušili jsme, že jde vlastně o svazáckou slavnost s takzvaným předáváním Rudého praporu. Přijeli jsme ke kulturnímu domu na poslední chvíli a odebrali se rovnou na jeviště. Tady se nám naskytl téměř šokující obraz. Ve strnulém postoji zde totiž stáli svazáčtí vlajkonoši spolu s omšelými hlavami místní honorace. Rozpačitě jsme se postavili vedle nich. Oni ve společenských šatech, či svazáckých stejnokrojích, my v džínách a v tričkách. Skvostná to postava Jindra Bílek, čerstvě ostříhán jak z kriminálu, tu najednou stál ve svém vyšisovaném tílku, krátkých rozedraných kalhotách. K tomu všemu ale dokázal nasadit v obličejí neuvěřitelně budovatelský výraz. Při pohledu na nás se zprvu znejistělé výrazy představitelů vládní moci náhle proměnily přímo ve zděšení. Zvláště když z reproduktorů spustila Píseň práce. V sále plném svazáků jsme se kousali do rtů, abychom se nerozchechtali nahlas. Už tak jsme očekávali, že budeme nařčeni z provokace. Ale nestalo se nic.

Povedená historika se stala v Jindřichově Hradci. Zvukař Zdeněk Harant měnil během produkce vadný mikrofon za jiný, vzhledově archaický a navíc vyluzující nelibozvučný šramot. Když už to trvalo moc dlouho, Bílek chtěl odlehčit škrobenou atmosféru. Obecenstvu ukázal mikrofon se slovy: „To je snad ten samý, do něhož na Staromáku v Únoru osmačtyřicátým mluvil sám Kléma Gottwald!“ V sále se vůbec nikdo nezasmál, naopak sálalo zlověstné ticho. Netušili jsme, že pořad Krajánků si u PKS objednala místní pobočka KSČ. Ani

tentokrát nás z přítomných komunistických mocipánů města, okresu i kraje kupodivu nikdo nepopotahoval. Asi měli zrovna jiné starosti.

Muzikanti rádi přehánějí, zvláště v přítomnosti žen. V tomhle byl Bandaska nepřekonatelný Baron Prášil. „To byl hrozný let,“ řekl jsem Honzovi Sailerovi, když jsme jednou přistáli na letišti v Ostravě a našli do Bílkova mikrobusu. Bandaska, jenž si ihned sedl vedle Vlasty Hromasové, ukončil své obvyklé téma „elektronky“ a pravil bezmála Vančurovskou češtinou: „Je patrné, že Jaroslav není zvyklý létat,“ a pokračoval. Ale slova již patřila Vlastě: „To já, když jsem sloužil na vojně u parašutistů, tam jsem se nalétal až až.“ Vlasta s obdivem žádala bližší vysvětlení a Bandaska ochotně vysvětloval. Líčil, jak absolvoval výcvik boje muže proti muži, jak byl zasvěcen do tajných úkolů parašutistů... Vlasta téměř žasla. I my ostatní, kteří jsme jeho story poslouchali jen tak napůl, jsme si ani neuvědomili, jak nebetyčně kecá. Až po chvíli mu Pepa Blažejovský poklepal na rameno: „Bandasi, poslouchá se to sice dobře, ale má to háček. Nezapomeň, že na vojně jsme sloužili spolu. Pokud si vzpomínám, ty jsi celý dva roky mačkal knoflíky na telefonní ústředně. A jestli jsi byl do něčeho zasvěcený, tak maximálně do umění, jak zacházet s kýblem vody a rejžákem.“ Bandaska poté uraženě nasadil bobříka mlčení. Skoro jsme přitom přišli o zpěváka Honzu Sailera. Málem se uchechtal k smrti.

Za celou éru Taxmenů jsem však ani já - byť kapelník neušel různým legráckám a kandským žertíkům ze strany „mých poddaných“. Dnes již nežijící pořadatel Jaroslav Studený nás pozval jednou do Sokolova. Jednalo se o známou přehlídku Jarní dostavník. Seděli jsme právě v nějaké lepší restauraci. Měl jsem tuším svátek. Kluci mně nápadně srdečně blahopřáli a pravili, nechť zmrzlinový pohár přijmu jako dar. Na chvíli jsem uvěřil čistotě jejich myšlenek. Až do okamžiku, než jsem začal konzumovat údajnou zmrzlinu. Namísto chutného poháru mně byl totiž naservírován skvěle naaranžovaný pohár - ovšem s cibulí, kyselými okurkami a hořčicí. Všichni se poťouchle smáli, šklebili blahem. Usmyslel jsem si, že to tak nenechám. Vše jsem bez mrknutí oka snědl... A tvářil se, že mně to chutná. Myslel jsem si, že je smích přejde. Vítězi byli stejně nakonec oni: když jsme vycházeli z hospody, viděl jsem, že můj trabant je fuč! Začal jsem téměř panikařit, zoufat. Domníval jsem se, že mi ho někdo ukradl. Když si mě kluci náležitě vychutnali, sdělili mi, že jestli chci opět vidět své auto, ať se podívám za roh. Stálo tam. Pak se teprve přiznali, že vzali trabanta do svých rukou a doslova odnesli! Tak to byl můj svátek v Sokolově.

DOBROVOLNÁ PAUZA

V té době vrcholila kampaň kolem Charty 77. Vlekla se delší dobu a nebylo jasné, kam až utahování ideologického šroubu dosáhne. Někteří umělci tehdy náležitě ohnuli hřbet a vstupovali do komunistické strany, začali vydávat politická prohlášení, či se podepisovat pod různé texty odsuzující prohlášení

Charty 77. Udivilo mě, že se na tzv. Antichartě objevily i podpisy některých muzikantů z oblasti country. Z Pražského kulturního střediska začaly opět chodit dopisy ultimativního charakteru. Objevila se hranice, kterou jsem již překročit nemohl a nechtěl. To byl v podstatě klíčový moment, poslední kamínek do mozaiky mého rozhodnutí na nějakou dobu, či navždy skoncovat s hraním na veřejnosti. Osobně jsem cítil únavu. Z míry mě vyváděly doslova i malichernosti. Tak se stalo, že náš poslední živý koncert proběhl v rámci Silvestra 1979. Vedení kapely jsem poté předal Jindrovi Bílkovi. Ten mně ale 5. března 1980 napsal:

Ahoj Jardo,

vzhledem k stavu věcí tak, jak jsou, jsem nucen oznámit Ti některé skutečnosti, které se týkají jak mne, tak Tebe a souboru.

Za dobu, kdy spolupracuji se skupinou v novém postavení, nezískal jsem žádný kladný názor na budoucnost.

Chci tím říci, že jsem se přesvědčil o skutečnosti, že soubor bez Tebe není schopen života a tvůrčí činnosti, která je hlavní podstatou pro moji práci s kapelou. Přicházím proto s návrhem, aby ses vrátil do funkce. Jsem přesvědčen, že jedině s Tvoji přítomností lze pokročit k realizaci připravovaných akcí.

Jsem připraven vše v souboru zařídit tak, aby Tvůj návrat do funkce byl akceptován jako jediné možné řešení nastalé situace.

Jestliže se rozhodneš jinak, jsem nucen přerušit spolupráci se souborem, neboť nevěřím v jeho perspektivnost. Jsem člověk, který nemůže vykonávat dvě funkce. Je provozně nemožné, abych se staral o soubor a současně o jeho ekonomickou prosperitu.

Dej mi obratem vědět, jak se na situaci díváš Ty, abychom společně mohli řešit vzniklou situaci. Věřím, že máš stejný názor na tom, aby soubor šlapal.

Já se vrátit nemohl a nechtěl. Tak jsem skončil s muzikou, tak skončili Taxmeni-Krajánci. Kupodivu jsem najednou pocíťoval zvláštní věc, že jsem svobodný, že jsem se zbavil těžkého břemene.

Pouze v dubnu 1980 jsme ve studiu Smetanova divadla ještě natočili spolu s tehdy slavnou semaforickou hvězdou Luďkem Sobotou písničky Kocour Felix a Jedničku za dobrou dívanou, kterou si s námi zazpíval kamarád Tomáš Holý - tehdejší největší československá dětská filmová hvězda. Obal desky dělal Vyčítal, kterému jsem to nabídl. A pokud si vzpomínám, Honza v té době ještě nesměl publikovat své kresby - jako neoficiální trest za osmašedesátý rok. Možná že to byla shoda okolností, ale obal této naší dětské desky byl po dlouhé době snad první, či jeden z prvních počínů, který znamenal konec Vyčítalova dlouholetého indexu.

Blažejovský, Vodvářka, Bandaska a zprvu i Bolestín přešli k Linhartově Pacifiku. Dědek Mašek začal hrát s Country Seniors a Honza Sailer si občas zazpíval s Grošáky. Svě banjo - západoněmeckou framusku, co jsem kdysi koupil od Ládi Pelce a natočil s ní desku Z pastvin velkoměsta, jsem prodal Michalu Tučnému, jenž je chtěl pro Jirku Zimu - steelkytaristu Tučňáků. Na příležitostné

hraní jsem si nechal postavit cvičné banjo od Miloše Krojcera. S tímto nástrojem jsem zaskakoval i za Marko Čermáka. To když jsem nahrával asi pět písniček se Zelenáči ve studiu karlínského rozhlasu. Dvakrát, či třikrát jsem v té době s nimi i vystupoval.

Rozpadem kapely sice mnohé projekty a nenaplněné sny ztroskotaly, ale tu a tam jsme se při různých příležitostech přece jen s některými Taxmeny sporadicky scházeli. Několikrát jsme účinkovali i v dětském televizním pořadu Studio kamarád, právě s Luděkem Sobotou a Tomášem Holým.

V té době jsem už několik let pracoval ve stavebním učilišti v Praze-Krči, v ulici Zelený pruh. Nemohl jsem si snad ani přát lepší azyl. Měl jsem zde relativně značnou volnost. Kromě mne byla na Zeleném pruhu zaměstnána doslova celá sešlost muzikantských kumštýřů. V první řadě to byl Sailer, náš Honza, který tu pracoval jako vychovatel a kdo mně tehdy toto místo obstaral. Pracoval jsem zde v náboru a potom jako referent výchovy mimo vyučování. Přátelil jsem se tu i s bývalým sólovým kytaristou (The Truckers, Country Expres, Vodomilové, Ohaři) Zdeňkem Šmitmajerem. Zastával na učilišti funkci vrchního mistra zámečníků. Jako zanícený ufolog bádával ve všech možných oblastech. Pod pseudonymem Zdeněk Patrick se po listopadu 1989 stal autorem skvělé pentalogie Silnější než Dániken.

Učitelem tělocviku byl na Zeleném pruhu kytarista a tenorový zpěvák Pavel Makalouš, který pak víc než dva roky působil rovněž v naší kapele. Po skončení hudební kariéry v Country Beatu Jiřího Brabce tu našel uplatnění mistra zámečníků bývalý steel-kytarista Jaroslav Hanzlík. Bylo hodně zajímavého, o čem jsem si s ním mohl povídat. Dalšími svéráznými postavami byli tanečník Pavel Dvořák, či noblesní folkař Luboš Pospíšil ze skupiny C&K Vocal. Rád vzpomínám na „Velkého mága“ rusínského původu Viktora Rajčince, tehdy vychovatele, dnes ředitele Varieté Praga. Potom na našeho Bandasku, jenž nastoupil do funkce vrchního mistra právě po Zdeňku Šmitmajerovi. Pouhých pár desítek metrů přes ulici působil Vráťa Vyskočil jako technický pracovník Montovaných staveb. Zelený pruh se tak stal bezmála rodinným prostředím.

V rámci propagace učiliště jsem spolu s Honzou Sailerem vytvořil pro náborové oddělení gramofonovou desku. Tak vznikla rarita - LP country deska s názvem Přijď mezi nás. A ještě něco. U vedení učiliště jsme prosadili myšlenku výroby náborového filmu. Jako režiséra jsem doporučil Karla Němce. Film dostal název Mladý muž jaký má být. Znovu jsme se sešli - Vráťa Vyskočil, Honza Sailer, Karla Vosmanská a Luboš Berg. Jako host s námi vystoupil i zmíněný Viktor Rajčinec. Karla již byla vdaná, jmenovala se Bajerová a krátce po dokončení filmu i s rodinou emigrovala do kanadského Winnipegu. V té době emigrovala do ciziny celá řada dalších kamarádů, včetně Míly Langerové, o němž jsem se již zmínil. Tehdejší manažer Zelenáčů a hlavní protagonista českého bluegrassu Josef Motyčka byl dokonce oficiálně z Československa „vyhoštěn“.

Přicházely i vyslovené rány. Nejdříve to byla zpráva o tragické nehodě zvukaře Karla Šafránka, o podivné smrti herce Jiřího Hrzána. Potom to byl Jiří Schellinger a jeho ještě podivnější smrtelný skok z bratislavského mostu do Dunaje. To jsem se dozvěděl jen málo dní poté, co jsem s ním mluvil naposled při náhodném setkání u žižkovské benzinové pumpy. Příliš náhod najednou. K dovršení všeho - ve věku pouhých jedenapadesáti let zemřel tehdy na infarkt režisér Karel Němec. Vlastně zbytečně. Protože sanitka už pro něho jela. Ale chtěl mermomocí dostříhat nehotový film... Zvláštní člověk. Jeho bezstarostný zevnějšek a poněkud drsný humor skrýval ve skutečnosti mimořádnou citovost. Karel snad nikdy v životě neučinil nic nelaskavého. Co jsme užili legrace! Ať už v Soběšíně, nebo pro nás soukromě uspořádaných filmových představeních. I těch neslušných.

Jednou přišel Jupp Konečný s návrhem, abychom u příležitosti 15. výročí založení Taxmenů uspořádali v klubu Na Petynce koncert (po Malostranské besedě nové sídlo bývalého Folk a country klubu). Dal jsem kluky dohromady. Vystoupení se uskutečnilo 8. prosince 1985. Potom nás Jupp pozval ještě na Portu 1986 do Plzně, kde jsme v památné budově zvané Peklo měli samostatný hodinový blok. Uváděl jej Vašek Souček. Co se týče původní sestavy Krajánků, bylo tohle vystoupení skutečně poslední.

Ovšem tato příležitostná setkání s Juppem měla za důsledek ještě jednu epizodu. Už na začátku osmdesátých let jsem se totiž rozhodl natočit medailon Jestřáb, tedy krátký dokumentární film o Jaroslavu Foglarovi. Proto, že byl jak známo na indexu, odsunut komunisty na okraj společenské komunity. Myslel jsem si, že by bylo užitečné zachytit Foglara na barevný, zvukový film. Točil a stříhal jsem to po částech několik let. Pepa Blažejovský k tomu pak natočil pěknou kytaru, Milda Totter harmoniku a část bývalé kapely doprovodnou muziku. Filmové dílko bylo hotovo a Jupp Konečný umožnil, že v břevnovském klubu Na Petynce se v únoru roku 1987 konala poloilegální premiéra. Byl to od něho pozoruhodně odvážný kousek, vzhledem k tomu, že v té době Foglar patřil oficiálně k velmi nežádoucím osobám. Wabi Ryvola se ochotně zhostil role konferenciéra. Pochopitelně že zazpíval pro zcela zaplněný sál svou disidentskou píseň Rychlé šípy. Sám Jestřáb, který se osobně účastnil, zářil úsměvy a vtípem.

U VZNIKU PONY EXPRESSU

Ve druhé polovině sedmdesátých let, respektive v době, kdy s naší kapelou začal spolupracovat Bílek, organizoval právě již pátý, či šestý ročník akce Trampfotbal-Plešivec. Jsa obtěžkán banjem a tornou, ubíral jsem se lesní cestou k určenému místu. Vtom se za mými zády ozval neobvyklý zvuk motoru. Když jsem se ohlédl, málem jsem si musel protřít oči a uši. To proto, zda se mi nezdá nějaký sen. Blížil se ke mně vojenský džíp - klasický čtyřtunový Jeep Willys MB - a v něm seděl v letní druhoválečné uniformě americký voják! Jen připomínám,

že to bylo v době nejtuzší komunistické normalizace, kdy projíždět se v americkém džípu, navíc v uniformě - rovnalo se bezmála šílenství. Ten člověk tehdy přibrzdil a pravil, zda mířím na Trampfotbal. A jestli chci, že mě tam vezme. Tak jsem nasedl. Co budu živ, nikdy na tuto byť krátkou epizodu nezapomenu. A tak jsem se seznámil se Standou Vodenkou. Tehdy jsem poznal i jeho přítele Tomáše Krále. Nedlouho poté pak vznikl Corral O.K., což bylo takové malé sdružení spojující lidi podobné krevní skupiny.

U příležitosti výročního dne založení Corralu O.K., v červenci 1983, uskutečnil Standa na koni Nawy Joy a Tomáš na koni Johnny Boy první jízdu Pony Expressu v Československu. Doručili tzv. zakládací listinu. Myšlenka Pony Expressu, respektive jeho rozšíření, nás pak doslova nadchla. Jindra Bílek byl rovněž přítomen této historické první jízdě, a tak nedalo příliš práce jej pro věc získat.

Nabírali jsme postupně další zkušenosti a postřehy. Pak proběhly první ročníky. Byla propojena trať mezi středočeským Mníškem pod Brdy a severomoravským Suchdolem nad Odrou.

Po třetím ročníku jsme s Bílkem ale přerušili spolupráci. Z důvodů na pohled dílčích, avšak pro nás zcela zásadních. Nám v Corralu O.K. se především přestávala líbit přílišná komercializace původní myšlenky. Nám nešlo o ekonomickou stránku, či nějaké sportovně-jezdecké výkony, natož recesi. Chtěli jsme v rámci Pony Expressu sdružovat lidi se zájmem o anglosaské tradice, americkou historii. Alespoň tak jsme se kdysi společně dohodli. Dnes, s odstupem času to hodnotím tak, že jsme asi byli příliš kritičtí. Nutno totiž uznat, že organizačně velmi schopný Bílek dotáhl potom celý Pony Express do netušených rozměrů a v roce 1990 dokonce uspořádal pro české jezdce jízdu přímo v USA.

Protože nás čas od času nějaký hlupák podezírá z militarismu a protože ani samo peklo se nevzteká jako pacifista, zmíním se v krátkosti o tom, jak jsem přišel postupně s nápadem tzv. military music. Vždy mě zajímaly okolnosti druhé světové války. Snad již od té doby, když jsem jako malý kluk doma slýchal o okupaci, která naše příbuzné krutě postihla. Vzpomínám třeba, jak jsem chodil s tatínkem na procházky do Šárky, nebo podél povodí Rokytky, kde v lesích ještě tu a tam ležely válečné pozůstatky. Zanechávalo to ve mně řadu dojmů. Když potom jako dospělý jsem se začal zabývat badatelskou činností právě v oblasti druhé světové války, respektive československého domácího a zahraničního odboje, bádám jsem v archivech, v terénu. Díky kontaktům s válečnými veterány - letci, parašutisty, pozemáky všech možných front - jsem měl a mám řadu nezapomenutelných zážitků. Psal jsem si s doc. Krajinou, bratry Mašínovými, prožil chvíle s desítkami pamětníků, příbuznými parašutistů Gabčíka, Kubiše, Opálky, poznal slavného detektiva Nečásku, atraktivní Hanu Krupkovou i kontroverzního odbojáře profesora Ladislava Vaňka. Výsledky této činnosti jsem většinou publikoval.

Vzpomínám, jak jsem v rámci učiliště spoluorganizoval neopakovatelnou a značně riskantní expedici do prostoru Karpatsko-dukelské operace. Zažili jsme v těch kopcích spoustu vzrušujících i úsměvných příhod. Jednou jsem popíjel s místním dědou borovičku... A když byla láhev skoro prázdná, začal děda tvrdit, že má doma německý tank (znamenající mimo jiné závratnou hodnotu v markách). Tak jsem s ním šel. Na konci vsi stálo dědovo stavení - ale tank nikde. Děda pod vlivem borovičky asi trochu přehání - říkal jsem si. Už jsem se chtěl loučit, ale on mě postrčil vrátky na zahradu. Kolem jeho stavení, podobně jako u jiných chalup, se válely desítky německých a ruských příleb - dnem vzhůru. Důvod prostý: místní slepice z nich zobaly zrní. Pak odhrnul nějaké rostlinstvo a nadzvedl kovový poklop. Byl tam opravdu tank. Celý, tak jak jej roku 1945 osobně zakopal do země. Měl k tomu jediný důvod - sklep na brambory. Ty milióny marek má ten děda pod zemí zřejmě dodnes...

Ať již slovo romantika znamená cokoliv, všechny ty zážitky probouzely mou fantazii. Do historie Taxmenů vlastně patří snad okrajově, ale chtěl jsem jen nastínit, jaká motivace předcházela našim pozdějším písničkám s válečnou tematikou.

Pro country hudbu, v „poli neoraném“ jsem chtěl dokázat objevit nová zlatá zrníčka moudrostí, hlubokých pravd - vystihnout cosi podstatného o lidských bytostech. Pokud možno nikoliv o těch neprůstřelných hrdinech, ale naopak, o prostých lidech, mnohdy vnitřně zranitelných, kteří se zachovali skvostně právě v klíčovém okamžiku.

Jedna epizoda měla ovšem přímo konkrétní vliv. Někdy v roce 1986 během jízdy Pony Expressu jsem jako člen štábu spolu s Jindrou Bílkem, Standou Vodenkou, Tomášem Králem a fotografem Janem Šilpochem projížděl severní Moravou. Blízko obce Palačov, na mezi nedaleko silnice, jsme na chvíli postáli u velké zkroucené vrtule bombardéru B-24 typu Liberátor. Byl to vlastně neobvyklý hrob čtyř amerických letců z druhé světové války, kteří tu zahynuli v prosinci roku 1944. Zůstal po celá léta komunistu zásluhou místních lidí uchráněn. Dokonce ho zdobily čerstvé květiny. Stáli jsme zde v absolutním tichu, přerušovaném pouze hejnem vran. Zvláštní, podivuhodný dojem. Myšlenka udělat písničku o československých letcích v Anglii, třeba o Arnoštu Valentovi, vznikla právě zde! Uběhne osm roků a Špatné místo pro přistání se stane hitem alba Calamity Jane 2.

V SAMETOVÉM OPARU

Spousta nastřádané energie a několik let mého muzikantského pauzování mě nabudilo opět k činnosti. Povzbudilo mě vystoupení Tučňáků s Rattlesnake Annie, či pražská exhibice herních technik jednoho z nejlepších světových hráčů na pětistrunné banjo Tonyho Trischky s jeho skupinou Skyline.

Mezi filmovými nadšenci jsem poznal vitálního tloušťáka Vladimíra Císaře. V době, kdy video u nás neexistovalo, Vláďa vlastnil podobně jako já šestnáctimilimetrový promítací přístroj a menší archiv starších filmů. Když jsme spolu klukovsky „kšeftovali“, tento mazaný lišák na mě většinou vydělal, nicméně nemohl jsem si nevšimnout jeho talentu a umění komunikovat s lidmi. Protože k pevnému zázemí dobře fungující kapely musí být manažer, začal jsem Císaře v tomhle smyslu zpracovávat. Zasvětil jsem jej do některých mechanismů chodu kapely a nasměroval jej na některé důležité kontakty. K mé spokojenosti se Vláďa ukázal jako příčinlivý a v obchodním jednání obratný.

Tehdy jsem se pokusil znovu sestavit kapelu. Bývalý kontrabasista, poté baskytarista Mirek Maxa přivedl zpěváka Josefa Sklenáře a schopného textaře, kytaristu Ottu Kočvaru. Sestavu doplnili: Jiří Pyšna - steel-kytara, Pavel Makalouš - zpěv, Jan Noha - bicí, já - banjo. Jako host účinkoval na housle Jan Klíma. Hrál a zpívalo to dobře, ale bylo čím dál zřejmější, že se jedná pouze o „sňatek z rozumu“ - dočasný slepenec, z jehož platformy teprve možná něco vznikne.

Náš comeback se odehrál v červenci 1987 na pražském Výstavišti. Trampští bardové Wabi Ryvola a Tony Linhart nás tehdy pozvali do pořadu Country podvečery. Leckdo byl zvědavý na to, s čím bývalí Taxmeni nyní přijdou. Jakmile ale Linhart spatřil, jak vybalujeme elektrické nástroje a bicí, jeho obličej se zachmuřil. Když jsme pak spustili první pecku od Bucka Owense Heartbreak Mountain a přešli z pomalé písně Funny How Time Slips Away z repertoáru Ricky Nelsona na jižanský countryrock (There's A Fire In The Night a I'm Not That Way Anymore od skupiny Alabama, byli mnozí naším moderním pojetím příjemně překvapeni. Zřejmě i Tony Linhart!

Nedlouho poté jsem znovu vyzval ke spolupráci Honzu Sailera. Konečně pěvecká osobnost. Jeho příjemný basbarytonový hlas vynikal hlavně v táhlých pomalých countryovkách (Že se vdáváš), pro něž jsme vynalezli výraz „sexuální western“, neboli erotic country.

Po čase nahradil steel-kytaristu Jirku Pyšnu Jiří Plaček a baskytarista Vláďa Dušek vystřídal Mirka Maxu, jenž se chtěl napříště věnovat již jen svému železářskému obchodu. Zbývá smutně dodat, že dobrý kamarád Mirek Maxa opustil tento svět 8. srpna 1996 - na svátek Soběslava, kdy se ve svém terénním voze Cherokee srazil u Soběslavi (!) s protijedoucí Avíí...

V roce 1989 jsme se rozjeli naplno, absolvovali přes šedesát vystoupení. Jedno z těch výjimečných se odehrálo v úterý 23. května na tenisovém hřišti pražské Štvanice. Celé to show v americkém stylu neslo název Country aréna, a bylo v produkci Mirka Houfka a Vládi Císaře. Den předtím navíc připravili reklamní jízdu Prahou, během které westernové vozy, Indiáni a jezdci na koních dojeli až na Hradčanské náměstí. Veřejná bezpečnost a kolemjdoucí doslova na nás zírali jako na zjevení. Kromě Jardy Štercla, Karla Fialy alias Limonádového Joea a nás pak na Štvanici účinkovali taneční skupiny Caramella, Monaco, a také

Greenhorns, Pacifik, Blanket a bratři Schwarzové. Víc jak sedmitisícový dav dokázal moderátor Jan Pokorný zvládnout absolutně a s přehledem. Největší ohlas ovšem měly dva americké vojenské džípy, které s působivou akcelerací vjely dokonce až pod jeviště. Neobvyklé setkání přátel country hudby a westernu na Štvanici se tehdy povedlo. Houfek s Císařem byli natolik úspěchem opojeni, že se ihned pustili do přípravy dětské Mikulášské Country arény, která se tentokrát měla konat 5. prosince na Zimním stadionu. Z důvodu budoucích událostí se ale nekonala.

Mezitím jsme obnovili klubové večery v Čáslavské. Poslední proběhl 25. října a byl věnován Jaroslavu Foglarovi. Klub v Čáslavské byl narván do posledního místečka. Mezi diváky jsem spatřil i Martu Kubišovou.

Poté následoval 17. listopad a brutální zásah na Národní třídě. Umělci začali stávkovat. My jsme se rovněž připojili ke stávce studentů, za požadavky právě vzniklého Občanského fóra. Vzpomínám, že například 22. listopadu jsme proto v Čáslavské zrušili pořad pro válečné parašutisty z Anglie. Vraceli jsme vstupenky a lidé, včetně veteránů, jeli domů, někteří až do ciziny. Nikdo ale neprotestoval. Všichni pochopili. Slíbili jsme, že jakmile to bude možné, akci uskutečníme, což se pak opravdu za několik měsíců stalo.

Veřejná nálada byla skvělá, ohromná. Doposud mám před očima unaveného, o to více šťastného Tomáše Holého, tehdy studenta práv. Trávil se svými spolužáky po Praze celé dny a noci. S úsměvem vzpomínám Altona - Tomášova psa. Měl jej tak vycvičeného, aby při vyslovení slova Charta, či jména Havel, vesele panáčkoval. Zato při jménech Jakeš, Štěpán, apod. se mohl zuřivostí doslova uvrčet a uštěkat.

První dny tzv. sametové revoluce byly víceméně chaotické. První pozitivní a pravděpodobně rozhodující okamžik nastal, když devadesátiletý arcibiskup pražský František kardinál Tomášek u příležitosti kanonizace Anežky Přemyslovny vyzval věřící, aby následující průběh jednoznačně podpořili. I proto, podle mého názoru, mohlo nastat ono statisícové shromáždění na Letné.

Naprostá většina lidí toužila po změně. Pád předlistopadového společenského systému probudil mnohé naděje. Revoluce přinesla to neočekávanější - svobodu, ale tu a tam se však začaly objevovat i podivné nuance, aby leckdo z nás začal pomalu tušit, že je všechno možná nějak jinak! Jednak ony kulaté stoly, podivně podezřelá vláda „národního porozumění“, volba prezidenta, kdy „staré struktury“ zvedly jednoduše hlas, atd. To ale nebylo to hlavní. Především se začalo znovu ukazovat, že revoluce jen zřídka přináší to, co se očekává. Na rozdíl od nacistů se totiž komunističtí exponenti nemuseli odpovídat ze zločinů, které spáchali. K politické moci se dostala i patriarchální garnitura levých intelektuálů, bravurně surfující na politické scéně a ženoucí se ve své ctižádosti za funkcemi. Jen aby mohli třímát jakési atomy moci.

Po několika dnech jeden z našich známých kamarádů přišel se zprávou, že stávka studentů bude pokračovat dál. Bylo jasné, že zůstaneme loajální. Potom

ale tentýž člověk přišel s tím, že Pražské kulturní středisko organizuje tzv. Koncert pro všechny slušné lidi. Zjistil jsem si, že údaj je pravdivý. To ovšem měnilo situaci. Tak opět vyvolení budou dělat, co chtějí, vlastně mohou porušit i stávku, zatímco my poctivě odřekli dětský galakonzert na Štvanici. Náš dobrý kamarád - chartista Ervín Motl se kvůli tomu obrátil přímo na stávkový výbor PKS, v jehož čele stáli JUDr. Jiří Chlíbec a bývalý rockový zpěvák skupiny Framus Five (později Framus 5) Michal Prokop. Když se Ervín tázal jak je možné, že se chystá akce, když přece trvá stávka - a když - tak proč na Koncertě není zastoupena také country. Ervín dostal arogantní odpověď, přestože vstřícně navrhoval, aby se naše dětská Mikulášská Country aréna stala součástí Koncertu pro všechny slušné lidi. Ervín nepochodil a pochodit ani nemohl. Docela mě to naštvalo.

Brzy poté následovala schůze všech umělců Pražského kulturního střediska. Dostavil jsem se do Obecního domu spolu s Císařem a Honzou Sailerem. Ten se pokusil přečíst naše prohlášení k celé té věci. Připomenul, že někteří z těch, kteří ještě nedávno, v rámci rekvalifikačních zkoušek, rozhodovali o našem bytí, či nebytí, nyní opět rozhodují - co a jak má být. Text ale Sailer nedočel. Stala se nečekaná věc. Michal Prokop mu „demokraticky“ odebral řeč, včetně mikrofonu. Na Prokopovu stranu se ale vzápětí přidali někteří z předsednictva, jmenovitě Michal Tučný. Tenkrát jsme odešli ze schůze jak spráskaní psi. Do té doby u mě celkem sympatický Prokop ztratil po této mrzuté epizodě glanc. Dal se na politiku, stal se poslancem a dotáhl to až na náměstka ministra kultury.

Jen jsem se znovu utvrdil, že jsem nenapravitelný romantik. Že občas v nerealistické víře spatřuji svět kolem sebe závojem vlastní stvořené iluze. Navíc - je téměř vždy nebezpečné mít pravdu příliš brzy. Dnes to ale hodnotím tak, že v podstatě šlo o malichernost, možná nedorozumění. Že to snad chtělo jen citlivější a vhodnější komunikaci. Netrvat možná tolik na našem stanovisku. Ovšem - jediný za opačnou stranu, kdo to dokázal pozitivně přehodnotit a po čase osobně za mnou přijít, byl Michal Tučný!... Jsem rád, že jsme si nakonec podali ruce. Bohužel naposled!

Vystupovali jsme pak až 28. prosince. Spolu s námi Pacifik, Mustangové. I další, ale na jejich jména si již nevzpomínám. Bylo to v pražském Radiopaláci a výtěžek koncertu byl věnován Občanskému fóru.

Protože klub v Čáslavské byl po listopadu 1989 zrušen, přestěhovali jsme pořad Country aréna do Kulturního domu Eden. Každý večer byl tématicky zaměřen - například trampům, vodákům, skautům, opuštěným zvířatům apod. Přicházely známé osobnosti: Michael Kocáb, Yvonne Přenosilová, Pepa Nos, Josef Bek, Jaroslav Suchánek, Jarda Štercl aj. Jednu Country arénu jsme věnovali těm, co si nechali po srpnu 1968 narůst plnovous na protest proti okupaci. K tomuto účelu zvlášť pozvaný holič potom přímo na jevišti postupně oholil mj. knikupce Vráťu Ebra, psychiatra dr. Jana Cimického, novináře Radka Johna a další.

Do Edenu jsme také konečně pozvali válečné parašutisty. V této souvislosti jsem s Vládou Císařem přišel na celkem pošetilou myšlenku: totiž pozvat i prezidenta republiky Václava Havla. Jakási úřednice jeho sekretariátu se zeptala - jakou že to hudbu vlastně hrajeme. Když jsme vyslovili slovo country, ozvalo se z aparátu: „Cože, country? To nemyslíte vážně. Na to nepůjde pan prezident ani náhodou! Já myslela, že jste rocková kapela...“ Trochu vyveden z míry jsem zašumloval něco v tom smyslu, že o nás, ani o country přece nejde, ale že jde o ty veterány. Pak následovalo klapnutí telefonu. Večer se vydařil i bez hlavy státu.

V té době s námi několikrát hostoval Honza Vyčítal. Ten mě mj. pozval do studia v Mozartu, abych s Greenhorns nahrál banjo do Battledressu a do dalšího hitu To tenkrát v čtyřicátom pátom. Tento šlágr pak vyšel na samostatném greenhornském singlu i pozdějším albu. Dodnes jsem rád, že jsem si v tom mohl zahrát. Obě skladby považuji za jedny z nejlepších českých původních písní ve stylu military country. Honza měl k druhoválečné tematice vždy blízký vztah. Co se týče vzájemných vazeb k Vyčítalovi, chci poznamenat, že to byl právě on, kdo našel vydavatele mé druhé knihy o československém odboji.

Na začátku května 1990 jsme hráli v Horní Bříze, v prostředí vojenských jeepů a halftrucků. A následující den na zcela zaplněném plzeňském Náměstí Republiky. Úžasná atmosféra prvních svobodných oslav osvobození jihozápadních Čech americkou armádou zůstane neopakovatelná. Veliká a upřímná to byla radost.

V rámci turné americké bluegrassové skupiny Sama Bushe organizoval Jindra Bílek jeho koncert v Paláci kultury. My jsme dělali předkapelu. Byl to vlastně v té době náš největší úspěch, i když „předskokani“ mají většinou velice nevděčný úkol, neboť všichni jsou pochopitelně zvědaví na hlavní hvězdu. Vystoupení byla přítomna i tehdejší velvyslankyně USA, paní Shirley Temple-Blacková.

Během května jsme absolvovali víc než sedmnáct vystoupení. Přepínání sil se projevovalo v našich vnitřních vztazích. Z téměř každodenního styku a napětí jsme si lezli silně na nervy. Jako leader jsem cítil, že Taxmeny nemám pevně ve svých rukou. S obavami jsem očekával, kdy dojde ke konfliktu. Bohužel přišel dříve, než jsem se nadál. Těsně před prázdninami, v červnu 1990, jsme získali možnost účinkovat na festivalu Děčínská kotva. Vystupovali zde sami profesionálové a já začal tušit, že právě zde a v naší neprofesionalitě udeří hodina pravdy. Hladina trpělivosti přetekla už během generálky a i vystoupení skončilo v podstatě fiaskem.

Tvrdě poučen, rozhodl jsem se pro změnu. Ač nerad, vyměnil jsem půlku kapely. Tehdy se vrátil i náš bývalý zpěvák Vráťa Vyskočil.

CALAMITY JANE

Jednou se mi dostal do rukou zajímavý snímek. Byl na něm tank, který 6. května 1945 přijel jako první do Plzně. Nesl bílý nápis: Calamity Jane. Tank typu Sherman a jméno slavné pistolnice Divokého západu! To mě zaujalo. Bylo zřejmé, že už nyní znám jméno naší příští desky. Nejdříve jsem s Vládou Císařem navštívil v Supraphonu hudebního redaktora Milana Svobodu. Byl to první člověk, který projevil zájem natočit zkusmo dva singly ve stylu military.

Jak už bylo řečeno, Taxmeni v době hudební adolescence začínali někde na pomezí folku, bluegrassu a tradiční country. Poté jsme svůj výraz našli v moderní country a nevyhýbali jsme se ani prvkům tzv. jižanského rocku. Jako součást country jsme byli od najednou spojováni především s military country, která nás svým způsobem katapultovala v této oblasti do jakéhosi výsadního postavení. Věrnost bluegrassu jsme se však snažili zachovat alespoň tím, že jsme postupem let jako hosty zvali do nahrávacích studií výrazné hráče, například houslisty Františka Kacafírka, Lud'ka Lersta, hráče na dobro ing. Petra Žižku, Jiřího Lebedu a Luboše Novotného, harmonikáře Mildu Tottera, kytaristu Tomáše Příhonského, mandolinistu Milana Marka.

Když se na mne koncem roku 1991 obrátil šéf vydavatelství ITA - Duna, mohl jsem mu bez velkého rozmýšlení nabídnout projekt Calamity Jane. Dne 8. ledna 1992 se v Hrnčířích začalo nahrávat. A jako na zavolanou se v republice nečekaně objevil kamarád ze soběšínské éry - Američan Roger Latzgo. Hned si s námi několik písní nazpíval. V polovině února byla deska smíchána. Slavila potom úspěch a dočkala se několikeré reedice. Tehdy jsem ani ve snu nepředpokládal, že se z projektu zrodí dokonce trilogie. V průběhu natáčení jsem vzal do kapely bývalého Tučňáka Jindru Vrbenského. Byl to krok správným směrem. Získal jsem tím nejen zkušeného hudebníka, ale též talentovaného skladatele, aranžéra.

U příležitosti dvacátého výročí trvání kapely jsme v Edenu uspořádali koncert spojený s křtem desky Country aréna. Kmotrem se stal Zelenáč Mirek Hoffmann, sudičkami zpěvačka Hana Horecká s Honzou Vyčítalem. Chybou byl dobře míněný, ale nedomyšlený nápad - pozvat na jeviště všechny bývalé členy Taxmenů. To nebyl slavnostní koncert, ale chaotický guláš.

To už s námi bubnoval Lud'ěk Polířka. Seznámili jsme se s ním ve studiu v Mozarteu, kde působil jako zvukový režisér, a pokud vím, přivydělával si i dabingem. Neustále vyluzoval pazvuky, vymýšlel legrácky a dělal směšné obličejy. Prostě živel a komediant - hravý v tom nejlepším slova smyslu. Když jsme autobusem projížděli nějakým městem či vesnicí, obvykle nelenil stáhnout okénko a na jedoucí cyklistky různě pokřikovat. Také věrohodně syčel „PSss“, aby si myslely, že právě na svém kole píchly duši.

Jednou jsme hráli kdesi u Plzně na pivních slavnostech. Během produkce přichvátal konferenciér Jančařík s hlavním pořadatelem; a že jim chybí družstvo do soutěže v pití piva, a zda by tři z nás byli ochotni závodit. Že jde o štafetu a hodnotí se rychlost! Byl srpen, vedro, čekalo nás ještě spousta hraní, navíc - říkal

jsem si - proč jít závodit s profesionály, reprezentujícími nejznámější pivovary. Než jsem se ale stačil slušně vymluvit, přihlásil se Luděk. Se svým obvyklým fatalismem odvětil: „Nejsem sice roztrénovanéj, ale já to беру. A se mnou by mohl jít třeba náš technik a tadyhle Pepa Sklenář.“

V publiku to vřelo, neboť hlediště připomínalo spíš kotel. Nastal start. Nametení pivaři začali povzbuzovat své favority. Když přišli na řadu „naši“, nejdřív do sebe hodil půllitr náš technik. I v Pepovi zmizel lahodný mok překvapivě rychle. Když ale nastoupil Luděk, jeho tvář dostala nejdřív soustředěný výraz, pak se jeho ústní dutina proměnila v něco, co lze přirovnat snad jen k povodňovému splavu. Dvě sekundy padesát. To byl skutečně rekordní čas. Vrcholoví pivaři zůstali jako zkoprnělí. Z celkového počtu patnácti družstev obsadili naši druhé místo! Náš šampión, provázen ovacemi pivní holoty, odkráčel s hrdostí římského gladiátora. V nejbližším šenku si konečně dal v klidu jedno orosené!

V té době jsme vystoupili v německém Hannoveru a poté v Dietzenbachu. Hlavní hvězdou tam byl Kanadčan Brian Sklar - excentrik, virtuóz a showman na housle. To, co předváděl, jsem doposud nezažil nikde a u nikoho. Za doprovodu countryrockové kapely nedělal žádné pauzy a vše odehrál s úžasným nasazením. Fidlal na skřipky neobyčejně čistě, bezchybně. K tomu stačil ještě zpívat. Pro pobavení publika předváděl pak různé šprýmy - hrál i za hlavou, za zády - dokonce ústy. Vrcholem bylo, když tančil po stolech posluchačů jak kůzle. Přitom jednu část smyčce vložil do dlaní jedné slečně a dolní část smyčce uchopil svými zuby. Zesponu přiložil hmatník ke smyčci a oběma rukama housle rozpohyboval do dvaatřicetinek. Tak odehrál ty nejsložitější partie Pomerančového expresu. Všem se Kanadčan moc líbil. Mě navíc mile překvapil, že když byl žádán o přídavek, tak nedělal žádné fóry a rovnou a s nepředstíranou chutí přidal ještě asi deset fláků. Na peníze jinak přeopatrní Němci najednou začali houfně nakupovat u stánku jeho plakáty a cédéčka. Sklar je podepisoval přímo na jevišti. Tak jsem zažil skutečného profesionála. Škoda jen, že část našich kluků tento nevšední zážitek prospala v šatně.

Vždy jsem si vážil zásluh Rangers o českou country. Jako vzácnou relikvii dodnes uchovávám nahrávku z jejich živého koncertu v Camp Clubu Na Jezerce z roku 1968, či singl s jejich podpisy, tak jak mně ho v roce 1969 věnoval Milan Dufek. Také mě o dvacet let později zasáhla zpráva o předčasné smrti jejich zakladatele a šéfa Antonína Hájka. Právě díky pozvání Rangers jsme se dne 5. května 1992 ocitli opět na pódiu pražské Lucerny. Jako host zde vystupoval, Dave Dudley, nestor americké country a král tzv. Truck-Driving-Songs, čili písní řidičů nákladňáků. Z koncertu vznikla live nahrávka a také cédéčko. Po zvukové i dramaturgické stránce ale nepříliš zdařilé.

Pro firmu Panton jsme tehdy dokončili desku Country bál. V mé původní představě měla vyjadřovat taneční funkci country muziky. Nápad byl snad dobrý, dnes ho však hodnotím jako nedotažený. Nechal jsem si špatně poradit

nejen s výběrem hostů, ale v podstatě proti své vůli jsem se i dopustil chybného kompromisu ohledně použití umělého bubeníka. Zrod desky navíc provázela nejistá existence firmy Panton. S tím samozřejmě souvisely ekonomické a distribuční potíže. To mě utvrdilo v záměru vyhledat jinou vydavatelskou firmu.

Příležitost se naskytla v srpnu 1992. Doprovázeli jsme právě Pavla Bobka a Milenu Soukupovou na country přehlídce v zámeckém parku na Orlíku. Akci organizoval budoucí šéf rádia Preston Josef Zoch. Přítomný Milan Svoboda mě tam seznámil s šéfem začínající firmy Venkow - Zdeňkem Kovaříkem. Ten však podobně jako kdysi Jiří Malásek projevil spíš zájem, abych pro Venkow navrhl a realizoval projekt ze starých českých filmů. Album potom vyšlo pod názvem Písničky z biografu. Nedlouho poté jsme se s Milanem Svobodou shodli na sólové desce Vráti Vyskočila tak, aby kompilovala hity amerického zpěváka šedesátých let Lee Hazlewooda. Kovařík ale přišel s požadavkem, že na desce musí také zpívat nějaký zajímavý host. Nebyl jsem tím nadšen, ale mou ženu posléze napadlo oslovit Yvonne Přenosilovou. Poradil jsem se s textařem Mirkem Robem, jenž měl na zpěvačku kontakt. Spolu jsme ji napsali:

Praha 13. 10. 1992

Vážená paní Přenosilová,

Srdečně Vás zdravíme. Byli jsme potěšeni, když jsme slyšeli naše písničky ze Svobodné Evropy. Rádi bychom Vás informovali, že Taxmeni právě dokončili LP desku, která se bude jmenovat Country bál. Bude téměř v klasickém stylu country a měla by vyjít na Vánoce u firmy Panton. Samozřejmě pošleme.

Máme však na srdci další důležitou věc proč Vám píšeme. Dobře známe Vaše písničky z šedesátých let, vždy se nám líbil Váš hlas. Rádi bychom Vám nabídli k úvaze, zda byste neměla chuť zazpívat si na uvažované desce několik písní - jako host Taxmenů. Samozřejmě, po konkretizaci projektu a po pečlivém výběru a konzultaci. Asi před rozhodnutím budete chtít nejprve pečlivě posoudit náš repertoár, styl, představy.

Je ale možné, že máte již jiné závazky. V každém případě buďte prosím tak laskava a stručně napište, zda byste o spolupráci s námi chtěla uvažovat.

Paní Přenosilová souhlasila, ovšem vzhledem k tomu, že rozhlasová stanice Svobodná Evropa, v níž působila, sídlila tehdy ještě v Mnichově, byla každá domluva se zpěvačkou dost komplikovaná. Potom došlo k pracovnímu setkání a nakonec se točilo ve studiu Largo na Vinohradech. Myslím si, že i tato deska se celkem zdařila, přestože se rodila neobyčejně rychle, až hekticky.

Než jsem se rozhodl o příští spolupráci pouze s Venkowem, dohodl jsem se ještě s vydavatelstvím Duna na projektu „Potlach s Jardou Šterclem“. Hlavně proto, že pana Štercla jsem měl vždy rád. Řekl mně, že si přeje, aby písničky byly zahrány s nadhledem a jednoduše trampsky. Když bylo konečně všech třináct písniček ale nahráno a smícháno, firma Duna se náhle rozpadla. Tak se Potlach s Jaroslavem Šterclem bohužel ani nedostal do běžné distribuce. Jako památka mně dodnes zůstala jen magnetofonová kazeta.

S Venkowem jsem potom domluvil ještě jeden zvláštní projekt. Jako dlouholetý člen Foglarova oddílu jsem znal spoustu pěkných originálních písniček, které v oddíle přímo vznikly, nebo se staly součástí skautského a tábornického

inventáře. Kvůli autentičnosti jsem k nahrávání pozval skutečné členy Foglarova oddílu. Část Taxmenů zajistila hudební doprovod a posílila sbory. Tak přišla na svět docela půvabná kolekce písniček Hoši od Bobří řeky zpívají. Osobně ji považuji za nadčasové dílko.

ŠTĚCHOVICKÝ POKLAD A CESTA DO NORMANDIE

Slunného 21. května 1994 jsme vystupovali před několika tisíci trampských posluchačů v Pikovicích. Lépe řečeno většinou pseudotrampů uprostřed stánků s buřty a limonádami. Byl jsem vyzván, abych připravil pro tuto příležitost nějakou legraci. Rozhodl jsem se pro mystifikační scénku s tzv. Štěchovickým pokladem. Posměšná ironie se nám ale, respektive Vlád'ovi Císařovi a Jindru Bílkovi, málem stala osudnou.

Aby hra působila věrohodně, pozval jsem na scénu skutečného hledače pokladu Josefa Mužíka. Dle domluvy hovořil nejprve velmi seriózně, ale v závěru postupoval v intenci naší hry. Užaslému publiku oznámil, že právě teď a právě zde se všichni stanou svědky světodějně události, to jest „vyzdvižení Štěchovického pokladu“! Určil přesné místo (pod jevištěm) a vykopáním pověřil Císaře a Bílka. Ti namísto pravé minohledačky měli v ruce obyčejnou trubici od domácího vysavače a místo pravých sluchátek měli na uších nasazeny bagristické chrániče.

Bláhově jsme si mysleli, že publikum pochopí nevinnou recesi. K mému údivu se tak nestalo! Naopak, dav měl „oči navrch hlavy“. A v okamžiku, kdy se bedna vynořila na světlo boží, došlo k nepředpokládanému vývoji. Jelikož přední řady zakrývaly výhled dalším divákům, stalo se, že senzacelačný dav se zvedl a začal kráčet k „pokladu“. Najednou, jako když střelí, lidé vzali bednu útokem! Nejbližší stojící Císař a Bílek byli rádi, že se spasili útekem. Jedna hysterická ženská dokonce začala Císaře panicky kousat do ruky. Bedna plná cédéček a kazet s country muzikou, kterou jsem tu den předtím osobně zakopal, byla v okamžiku vyrabována. Tak neslavně byl objeven a přítomnými diváky rozkraden Štěchovický poklad... Trochu mně to připomnělo slavný Formanův film Hoří má panenko. Jinak to ale bylo fajn a všichni jsme se dobře bavili.

Poté nás čekala další zajímavá akce. Hráli jsme na závoděšti v Chuchli na II. Střelecké show organizované hercem Václavem Vydrrou mladším, Jiřím Kuncem z klubu CI5 a italskou firmou Benelli. Neobvyklá podívaná spočívala v osobnosti amerického vrcholového střelce Toma Knappa, jenž oslňoval přítomné diváky i nás nejen bravurní manipulací se zbraní, ale rovněž rychlou a přesnou střelbou do asfaltových terčů a golfových míčů. Když pak bleskově rozstřílel na drobné kousky ve vzduchu letící hlávky zelí, rajčata a kedlubny, málem si všichni diváci mohli pochutnat na zeleninovém salátu. Zkrátka zážitek.

Začátkem června, za pěkného počasí jsme odcestovali do Francie. Spolu s námi moje manželka, expert přes historii vojenského letectva Mila Nevečeřal a rovněž

kamarád z dob Foglarova oddílu dr. Dušan Dostál, bezproblémový člověk a náš obětavý fotodokumentarista. „Království za pivo!“ vykřikoval cestou Luděk Polifka uprostřed polospánku. Na jeho sliby podobné hodnoty jsme už ale byli zvyklí. Na všeobecné varování, že máme před sebou bezmála celý týden, nebral zřetel. Nejdříve spotřeboval veškeré základní potraviny a dávky lihovin. Poté začal devastovat krabice s osmdesáti plechovkami Gambrinusu. S příznačnou pořádkumilovností se občas napřimil a s opileckou důstojností nás informoval o početním stavu rychle mizejících plechovek. Následující den už nebylo o čem informovat. Krabice se zásobami zely prázdnotou.

Cestou jsme navštívili bojiště u Verdunu a tam, jako za mlada, jsme spali pod širákem. V samotné Normandii to vypadalo téměř autenticky. Sjelo se tu tisíce jeepů a dalších válečných vozidel. Vesničky i normandské pláže byly přeplněny návštěvníky z celého světa a všichni harcovali z místa na místo. Zkrátka velké hemžení. Naši zbrusu novou desku Calamity Jane 2 jsme 5. června, za přítomnosti známého moderátora Václava Žmolíka a jeho televizního štábu, slavnostně pokřtili mořskou vodou a pískem legendární pláže Omaha Beach. Pokřtěný disk jsme symbolicky vhodili do vln a připomněli i československé perutě, které v rámci RAF podporovaly vylodování.

Se Standou Vodenkou jsme si léta říkali: až jednou navštívíme legendární místa v Normandii, tak 6. června v šest hodin ráno vstoupíme do moře. Nyní jsme byli konečně tu, ale k našemu - a nejen našemu - zklamání si celou Omaha Beach zabrali nejvyšší představitelé zúčastněných států. Bezpečnostní opatření byla tak přísná, že na slavnostní ceremoniál se nedostali ani mnozí veteráni...

Ve výroční den invaze, 6. června, jsme si to zčásti vynahradili a v 6.00 hodin u městečka Arromanches se zúčastnili slavnostního ceremoniálu na pláži Gold. Působivé bylo, když se na mořském horizontu objevily siluety bitevních lodí a z jedné připluly dva vylodovací čluny s vlajkonoši. Dojatý Standa Vodenka a já jsme neodolali pokušení a v botách a šatech se vnořili do ranních vln. Každý večer jsme pak hráli v campu v Martragny. Posluchači tancovali a popíjeli. Tu a tam se objevil nějaký veterán. I skotskému majorovi v kostkované sukni jsme zahráli a věnovali alespoň skleněný pivní pohár Gambrinusu.

Poslední den - 7. června 1994 - jsme se spolu s ředitelem filmového studia AB Barrandov Václavem Marhoulem zúčastnili přehlídky historických vozidel ve městě Bayeux. S vlasteneckým potěšením jsme všude viděli české vlajky - pěkně vedle spojeneckých. To není jako u nás doma, kde o státních svátcích vlajky téměř nikdo nevyvěšuje...

Pak už následovala cesta do Paříže a přes Německo návrat do České republiky. Když jsme v Německu tankovali u benzínové pumpy, začal naše vozidlo obcházet jakýsi německý děda. Kupodivu se dobrou češtinou zajímal, odkud jedeme. Když dostal odpověď, že z Normandie, jeho obličej dostal zasněný výraz a pravil: „Jó, tam jsem taky bojoval... Tam nám ale nakopali prdel!“ Svým

způsobem to bylo podivuhodné setkání a spontánní pointa celé výpravy do Francie.

ŘEKNI, JAKOU COUNTRY POSLOUCHÁŠ A JÁ TI POVÍM...

Což o to, v myslí se mi vybavují další příhody a zážitky. Vidím však, že jsem se rozepsal víc, než jsem původně chtěl. Tyto závěrečné kapitoly by měly tvořit jen jakýsi epilog - stručné vylíčení naší činnosti v následujících letech. Je historií současných Taxmenů, událostmi pro mě zatím ještě příliš mladými. K tomu, abych je mohl popsat objektivně, mi chybí patřičný časový odstup. Jak říkají Angličané - „nechci počítat kuřata, která jsou ještě ve vejci“. Proto výše

uvedeným výletem do Normandie tyto „memoáry“ v podstatě končím. Zbývá alespoň trochu se zmínit o poslední taxmenské etapě.

Asi nejvýznamnějším krokem bylo podepsání exkluzivní smlouvy s hudebním vydavatelstvím Venkow Rekords. To se postupně stalo součástí největšího hudebního vydavatelství na světě - Universal Music. Naši kapele se tak konečně otevřela cesta zařadit se mezi českou countryovou elitu.

Nepříznivé zprávy většinou následují po těch dobrých a obvykle za sebou. K těm nejsmutnějším patřila celá série úmrtí. Téměř po sobě opustili tento svět Michal Tučný, Wabi Ryvola, Ronald Kraus, Honza Čapek-Krist'ák, ing. Jiří Šosvald. K dovršení všeho ani v Taxmenech nevládla zrovna příznivá atmosféra. V kapelách sice bývá normální, že muzikanti odcházejí, vracejí se, přicházejí noví. Ze zkušeností vím, že v době, kdy cosi neidentifikovatelného „visí ve vzduchu“, nemá smysl cokoli podnikat, či navrhovat. Čas vykoná vše. A opravdu. Tehdy se někteří hráči vůči Vráťovi a mně začali chovat s jakýmsi subalterním předstíráním. Bylo zřejmé, že se cosi chystá, a zcela relevantní, že budeme muset znovu zásadně přeházet základní kameny.

Bohemského Lud'ka Polifku nahradil Petr Šplíchal. V této vousaté bytosti, hodné vzhledu čečenského islámisty, jsme získali nejen dobrého partnera, ale i zkušeného muzikanta a, někdejšího člena skupiny Pacifik. Následovaly další změny. Jednou jsem se sešel s Pavlem Soukupem - bývalým manželem zpěvačky Mileny Soukupové. Líbil se mi jeho entuziasmus, organizační a moderátorské schopnosti. Sdělil jsem mu své představy a nabídl spolupráci. Kapela byla potom doplněna o nové hráče, například o sólového kytaristu Pepu Cepáka, jenž naši novou formaci obohatil hutným a kultivovaným zvukem.

K šťastným okamžikům patřilo navázání nejtěsnější spolupráce s Georgem Falladou. Vedle Vyčítala jej považuji za textařského velikána - za jakéhosi Rembrandta české country. George jsem poznal v druhé polovině šedesátých let, jako kontrabasistu Greenhorns. Tento roditel žižkovák již v padesátých letech založil skupinu SALP (Soubor americké lidové písně). Napsal dnes již legendární texty jako například: Sobota, Cigarety a whisky, John Henry, Pony express, Jaro na Aljašce, Vlak půlnoční či Buráky. V roce 1968 odešel George do Kanady. Protože kdysi vystudoval FAMU, jako profesor nyní přednášel na univerzitě v Torontu. V Kanadě žije dodnes, ale od listopadu 1989 jezdí do Čech pravidelně.

O televizním ztvárnění Calamity Jane jsem na doporučení Pepy Šimka jednal s režisérem Vítem Hrubínem. Syn slavného básníka měl rád westerny i military. Věděl jsem, že je schopný kumštýř, vždyť na začátku sedmdesátých let natočil velmi zdařilý greenhornský film Když náš táta hrál. K realizaci Calamity Jane bohužel ale nedošlo. Vít Hrubín náhle zemřel na zákeřnou chorobu.

Poté jsem realizaci Calamity Jane domluvil s brněnským režisérem Vojtěchem Fatkou. V únoru 1995 jsme odjeli s kapelou do Vyškova na místní letiště. Večerní siluety letadel vytvářely vhodné, až tajemné prostředí. Byla ale nevyšlovná zima. Fičel mrazivý vítr, pára nám šla od úst. Výsledek však dopadl

nad očekávání dobře a pořad byl odvysílán dokonce vícekrát. Potom jsme s Vojtou Fatkou filmovali ještě několikrát.

Když se natáčela deska Zlatá éra, jako hosta jsem přizval dvaadvacetiletého zpěváka Dana Koredu - objev Pepy Blažejovského. Chtěl jsem pak nějak podpořit jeho talent, a proto jsem ho seznámil s naší letitou kamarádkou Janou Heideovou, která pracovala ve vydavatelství Sony Music. Firma pak skutečně věnovala do Koredova růstu spoustu energie i financí. Největší příležitost získal natočením duetu Adios, Poslední kovboj, se zpěvačkou Rattlesnake Annie a poté samostatným CD. Bohužel vše nakonec usnulo. Důkaz toho, že talent plus dva krát dvě ještě nemusí být pět. I já osobně chovám naději, že Dan se dostatečně poučil, že jeho hvězda třeba ještě časem zazáří. Spojil nyní (podzim 1999) síly s Vládou Vodvářkou a dávají dohromady kapelu.

Ale abych nepředbíhal. Začátek srpna 1995 se nám stal málem osudným. Účinkovali jsme v Dobříši na Bílkově westernové akci Wells Fargo. Abychom stihli večerní vystoupení v Rakovníku, přítel René Černý pro nás poslal letoun AN-2, familiárně zvaný Andula. Let byl nádherný. Z výšky jsme si pěkně prohlédli hloubku křivoklátských lesů a také obletěli hrad Křivoklát. Ale páni letci si patrně usmyslili, že muzikantům zvednou žaludky. Zatáhli za knipl a letoun se téměř střemhlav řítil dolů. My jsme v trupu doslova lítali. Pilot zřejmě přecenil své možnosti a měl co dělat, aby stroj vyrovnal. Naštěstí to dobře dopadlo. Na rakovnickém letišti jsme přistáli poněkud přepadlí a naše zelená trika barevně splývala s našimi obličejí. Pilot se však usmíval a tvrdil, že „vše měl řádně pod kontrolou“. No nevím! Já málem s pokorou líbal zem, že to všechno dobře dopadlo. Když ovšem náš basista sestupoval z kovových schůdků, nějak při tom stačil uklouznout a zlomit si nohu...

Rok uplynul jako voda. Ze Stejskalovy kapely Stodola Band se k nám vrátil zpět Jindra Vrbenský a posléze baskytarista Vašek Dumek nahradil Jirku Vorlického. Již předtím - v prosinci roku 1996 jsme začali točit Calamity Jane 3. Kromě gospelu s nadčasovým leitmotivem Neberte nám naši víru jsme mj. znovu oživilí Falladovy Buráky. S cílem zbavit tuto písničku až příliš čundráckého charakteru. Nejen podle mého názoru je „trojka“ zatím nejlepší ze všech Calamit. V deníkových recenzích se objevilo hodnocení, že Calamity Jane 3 je „...zdařilé album, které si svou koncepční sevřeností může činit nárok být jedním z nejpozoruhodnějších projektů české country“.

Křest proběhl v Lucerně 27. března 1997. Snad z celých Čech, Moravy a Slezska se tehdy sešli zástupci klubů vojenské historie. Přijeli v rozličných uniformách - od napoleonistů přes stejnokroje vojáků z války Severu proti Jihu až ke druhé světové válce. Rakovnický klub leteckých modelářů zapůjčil k výzdobě sálu skvělé modely, kamarádi z Berouna dotáhli dokonce pravý kanón a při křtu desky jsme z něho dali ránu! To Lucerna nikdy nezažila. Tehdy kromě zpěváka Jiřího Suchého, který na albu s námi nazpíval novou verzi písně Jó, to jsem ještě žil, Mílu Langeru a Mirka Černého s námi vystoupily i Schovanky. Bohužel

naposledy i nestor české country Ladislav Vodička. Jeho jméno zůstane nesmazatelně vepsáno do análů české hudební scény.

Když mně před časem Slávek Šimek nabídl prostor divadla Jiřího Grossmanna, zkusmo jsme zde realizovali křest desky Desperádos. Poté jsme přišli s nápadem pořádat zde nepravidelné večery vždy něčemu a někomu věnované. Tak vznikla Vzpomínka na Tomáše Holého. Až ze severní Moravy přijeli kamarádi a jezdci Pony Expressu. V dalším měsíci následoval pořad o čs. válečných veteránech. Celým sálem probíhalo jako vlna za vlnou jakési téměř hmatatelné souznění, které očividně pohládilo a povzbudilo každého přítomného. Nebylo tu ani stopy po nějaké „blbě náladě“. Výsledkem bylo, že o Československé obci legionářské se konečně začalo mluvit, psát. A nejen ve sdělovacích prostředcích. Když pak v prosinci 1999 Poslanecká sněmovna přijala zákon, který umožnil, aby účastníci zahraničního odboje obdrželi od státu finanční odměnu, sami veteráni se vyjádřili v tom smyslu, že zmíněný koncert „Taxmeni veteránům“ rovněž přispěl k jejich morálnímu zadostiučinění.

Připravili jsme další podobné náměty: například komponovaný večer „Sokolování, aneb Sokol ví, že na to má“. Opět netradiční formou, vesele i vážně připomenout historii naší nejstarší tělovýchovné organizace - smysluplně upozornit na současnou situaci, ve které jen těžko ČOS, ale i ostatní organizace, jako například Skaut, Hasičský sbor, apod., se prosazují do vědomí veřejnosti. Jak se říká, kde je vůle a chuť, najde se vždy důvod ve prospěch zamýšleného plánu. Tyto akce organizačně i technicky pomáhá zajišťovat mimo jiné i Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra. Kde jsou ty časy, kdy jen při vyslovení slova „vnitro“ nás málem poléval studený pot!

Co se týče zahraničních zájezdů, dvakrát jsme byli v Itálii a čeká nás hraní pro naše vojáky v Kosovu a rovněž vystoupení ve westernovém městečku Pullman City v německém Passau. Ovšem předtím jsme účinkovali na festivalu evropské country v polském Mragowě. Následující text je zpráva, kterou jsem po návratu z Polska sepsal pro časopis Folk & Country.

POHLED Z MRAGOWA

Před časem nám líčil nadšeně Pavel Kaiser (skupina Netto) své dojmy z vystoupení na festivalu moderní country v Polsku. Hovořil v superlativech a dodal, že čeští countrymani a vůbec manažeři by se měli jet do Mragowa přiučit. V duchu jsme si pomysleli, co nám to ten Pavel tady vykládá - jak nám Čechům mohou nějakí Poláci, co se týče country, radit. To je jako by nás chtěli poučovat - jak hrát hokej! Zkrátka jsme pochybovali. Ale semínko zvědavosti v nás Pavel Kaiser přece jen zasel.

Tak jsme jednoho dne rovněž obdrželi pozvání na „Dojlidy Piknik Country - Mragowo 99“. Kromě kapely s námi jel Vláďa Císař s dcerou Bělou, fotograf Dušan Dostál a redaktor Country rádia Standa Vávra. Čekala nás dost úporná,

bezmála tisícikilometrová cesta. Vyjeli jsme v úterý 7. července, směrem na Mladou Boleslav, Trutnov, Harachov, Wrocław, Kalisz, Toruň a Olsztyn. Odtud pokračovali na východ k Mazurským jezerům. Do města Mragowo jsme dorazili ve středu odpoledne a ubytovali se v hotelu Polonez.

Následující den nás čekalo televizní exteriérové natáčení pro účely velkoplošného videa. Tyto „legrační“ záběry byly pak použity při našem vystoupení v amfiteátru. Po skončení natáčení jsme již měli volno a tak někteří z nás věnovali volný čas koupání, odpočinku a další polovina se rozhodla navštívit nedaleké město Ketrzyn (dříve Rastenburg). Jak známo, pouhých pár kilometrů odsud měl Hitler za války jeden ze svých proslulých hlavních stanů. Zde také na něj došlo v červenci 1944 k onomu nepodařenému atentátu. Nyní je z „Vlčího doupěte“ největší atrakce regionu. Netušili jsme ovšem, že areál je tak rozsáhlý a že jen samotná prohlídka hlavních bunkerů nám bude trvat až do večera.

Třídenní festival v Mragově se koná již po osmnácté. Na první pohled je zřejmé, že místní obyvatelé žijí tímto „piknikem“ již řadu dní. Zastupitelstvo, obchodníci, provozovatelé restaurací, zkrátka všichni se předhánějí v pestré výzdobě, nápadech. Na každém kroku lze spatřit různé poutače, transparenty, vlajky apod. Místní tisk je přeplněn rozsáhlými reportážemi, včetně portrétů jednotlivých skupin a umělců.

U jezerních kempů se to hemží nejen Poláky, ale i návštěvníky ze všech koutů Evropy. Pochopitelně hlavně countrymany ve stetsonech, harleysty v pestrých šátcích. V autech a na motorkách se prohání omladina v džínách, maskáčích a kožených bundách. Nutno ale připomenout, že jsme nebyli svědky žádné opilosti, lascivnosti, ani agresivity. Nevšimli jsme si žádné tlupy exptremistů - obvyklého to zjevu na rockových akcích.

Vše je očividně amerikanizované. Návštěvnost bombastická, nálada asi jako za blahých dob Porty. Všude radostná atmosféra. Všichni jsou uvolnění, přirození a náramně se přitom baví. To je první a zásadní, co člověka příjemně překvapí. Již dlouho jsme neviděli pohromadě tolik mladých lidí. A také pěkných děvčat. Mragowo, to je festival veselého dovádění. Pivo teče proudem, zato konzumace tvrdého alkoholu se netrpí. Na pořádek totiž dohlízejí urostlí policisté, disponující značnou autoritou. Stánkaři nabízejí vše možné i nemožné. Pochopitelně i tretky. V tom se holt Poláci nezmění. U nás je v tomto oboru ale rychle doháníme.

Jsmo překvapeni celkovou organizací. Žádné „akademické půlhodinky“, žádné čekání na techniku či televizáky. Vše začíná přesně na minutu. Co se týče administrativy, nejsme svědky žádného dodatečného smlouvání, ani jakéhokoliv „chytračení“ s financemi. Co je domluveno, to platí. Příjemně nás šokuje gigantický výkon zvukové aparatury a potom také přirozený a spontánní zájem tisku a sdělovacích prostředků vůbec. Téměř kdykoliv zapínáme rozhlas, zní country, včetně naší kapely - což nás pochopitelně vždy potěší. Natáčí tu několik televizí. Druhý program polské televize vysílá celý koncert živě.

V Mragowě zní po celou dobu jen současná moderní country. Nic jiného. Dokonce ani bluegrass či folk. Tyto žánry mají své vlastní přehlídky jindy a jinde. Shodujeme se, že je to správné! Je to zde možná tím, že organizátoři dobře vědí, co chtějí. Zjišťujeme, že se dobře orientují v současné světové scéně. Bystře analyzují i českou country. Musíme uznat, že mají v mnohém pravdu. S jistou trpkostí si připomínáme různé české sebezahleděnce a „zíváky“, které viníme za neuspokojivý zdravotní stav české country, a připomínáme dobu, kdy i u nás existovaly skvělé festivaly, přehlídky a formace produkující dobrou muziku. Bohužel až na malé výjimky to vše nějak vymizelo. Ztrácíme v Čechách schopnost sublimovat - kultivovat. Doufejme, že se to opět zlepší. Slyšeli jsme pochopitelně i polské kapely. Je třeba přiznat, že úroveň je vysoká - zrovna tak jako jejich sebevědomí. Není divu. V českých sdělovacích prostředcích existuje o moderní country buď velký bobřík mlčení, nebo neustále někdo někoho jen tepe, ironizuje, či přímo ignoruje.

Hlavní scéna festivalu probíhá v amfiteátru u jezera Czos. My vystupujeme dvakrát: v pátek na tzv Country parádě a v sobotu 31. července se zúčastňujeme soutěže Evropa Country, v níž obsazujeme čtvrté místo. To umístění může ocenit jen ten, kdo reflektuje veškerou zdejší konkurenci. Porotou jsme navíc označeni jako nejprogresivnější kapela. K hvězdám festivalu patří bezesporu zámořští umělci Chad Brock a Teresa Farris. Největší je ovšem Brady Seals z nashvilleských Little Texas.

V neděli - v poslední den festivalu je hlavní ulicí Mragowa pořádán ohromný průvod, včetně alegorických vozů. Všude samá atrakce. Na mnoha jevištích souběžně vystupují další country skupiny.

My se těchto radovánek ale již nezúčastňujeme. Část kapely totiž spěchá domů, část se rozhoduje navštívit ještě Varšavu a další místa. Do Prahy se vracíme v pondělí.

Pavlu Kaisrovi se tímto omlouváme. Měl ve všem pravdu! I my nyní hodnotíme zážitky, dojmy. Shrnuto, podtrženo - čeští organizátoři akcí, novináři, ale i muzikanti - jeďte do Mragowa. Tu „country rukavici“, hozenou Poláky, byste měli rovněž zvednout. Dokud je čas.

KRUH, KTERÝ SE NEROZPOJÍ

Je tu podzim roku 1999. Bilance všeho dobrého i zlého. Co dal tento podivný letopočet s magickými třemi devítkami? Dobrého toho moc nebylo. Alespoň, co mě se týče. Ale přece jen - poznání. Poznání, že hledání Grálu je vlastně hledáním nás samotných. Pohlcen tímto pocitem, jsem prožil padesátiny Vráťi Vyskočila. A zase byla spousta legrace - jídlo opulentní a zábava příjemná. Byl jsem hlavně mile překvapen, co se zde sešlo bývalých Taxmenů. Ale, ale, podívejme se, jak některým z nás prořídly či zbělely vlasy. Tu a tam vráska a přibylo nějaké to kilo nadváhy. Navzdory všem svízelným, přes veškerou uměle vyvolanou nepřízeň

doby, jsme dokázali zůstat dobrými přáteli. Dovedli své spory a neshody v názorech kamarádsky a ve veselém duchu řešit a rovnat.

V divadle TA Fantastika jsem se zúčastnil slavnostního koncertu k 36. výročí trvání kapely KTO. Po letech jsem na jevišti znovu zažil harcovníky Frantu Hackera, Vláv'u Moravu, Petra Třebického, Václava Vébra, Ferry Friedricha, Zdeňka Skarlandta, Mildu Tottera. Přiznám, že když se na jevišti objevil Waldemar Matuška, tak mi ukápla slza dojetí... Vždyť každá pohádka končí - jak je psáno v jedné písničce.

Výše uvedené kapitoly jsem psal s myšlenkou na ty, kdo se ještě zajímají o to, co bylo. Jako všude, i v country společenství platí staré přísloví, že úspěch má mnoho otců, ale neúspěch je vždycky sirotkem. Promarněné příležitosti, omyly, chyby nebyly vždy jen výsledkem našich nesprávných rozhodnutí. Některé okolnosti valící se kolem a bez ohledu jsme ovlivnit nemohli. Byly však i takové, které jsme ovlivnit mohli, ale nechtěli! Hledání a nacházení jde vždy cestou neschůdnou a zpočátku obvykle těžko pochopitelnou. Na otázku, k čemu všemu to bylo, jsem se pokusil odpovědět. Těžko ale budu schopen odpovědět úplně. Myslím, že ani nikdo jiný, protože nelze beze zbytku nahlédnout do countryové duše. Natož ji pochopit. Ale předpokládám, že čtenář nepatří mezi zcela neinformované a zná alespoň v hrubých rysech něco o vývoji české country.

Taxmenům je třicet let! Pro mě osobně je to i příležitost k jistému zamyšlení, možná i hodnocení. Vždyť čas nás tak rychle a nenávratně vzdaluje. Již dnes skrývá a ponechává zapomenuty detaily také proto, že přímých účastníků stále ubývá. V průběhu těch třiceti let se zde vystřídalo - kromě současné sedmičlenné sestavy - dvaadvacet muzikantů a asi patnáct stálých hostů (tzv. záskokářů). Po pravdě řečeno, nebylo vždy jednoduché najít a vložit do sestavy těch pravých a obětavých „Sedm statečných“. Tedy najít a motivovat lidi, kteří **budou mít rádi Taxmeny v sobě, a nikoliv sebe v Taxmenech**. A pochopitelně, né vždy se to dařilo. Již proto, že ekonomicky si zde nikdo nikdy nijak zvlášt nepomohl, a rovněž proto že značnou část své existence jsme byli v podstatě vždy jen poloprofesionálové, co oscilují někde mezi amatéry a profesionály. Přiznám se, že někdy jsem si již připadal jako trenér žákovského družstva, co jen zásobuje profesionálnější celky novou mízou. Kolik úplných začátečníků načerpalo v Taxmenech řadu dovedností i vědomostí, aby pak pro něho následovalo lano od ekonomicky zdatnějšího ansáblu. Tomu se však dalo čelit jen těžko.

K psacímu stolu jsem usedl nejen proto, že slavíme třicátiny, ale i z vnitřní potřeby ujasnit si věci. Nepatrnými střípky ze svých vzpomínek oživit, analyzovat a uspořádat souvislosti, v nichž se vracím při hledání odpovědí na hodnoty lidského času, smysluplných rozměrů života a podobně.

Když jsem začal psát tyto vzpomínky, říkal jsem si, že závěr napíši do legrace, prostě to odlehčím. Ale zjišťuji, že mi to nějak nejde. Zůstanu proto raději v té vážnější poloze. Již proto, že jsem se pokusil jsem dát svým vzpomínkám tvar, a tedy nejen textem, ale i fotografiemi a obrázky připomenout, jak naše country

generace žila, čím se zabývala. Jací jsme chtěli být, jací jsme být směli a jací jsme ve skutečnosti byli. Jsem si vědom, že moje pozorování je čistě subjektivní, osobní a je docela možné, že s některými mými názory, popisem událostí nebude souhlasit leckterý pamětník.

At' už je tomu tak, či onak, od dob, kdy jsem se naučil první akordy na kytaru, na banjo, až po současnost, poznal jsem pestrou mozaiku muzikantského člověčenstva; více nebo méně silné individuality, talentované osobnosti, různé Brouky Pytlíky, spasitele světa, idealisty i dobrodruhy Všiml si, že za vnější, zdánlivě jednoduchou, nebo drsnou maskou, se často skrývají emotivně založení lidé. V podstatě velcí bláhoví snílci. Někdy přecitlivělí až zranitelní - bloumající mezi řídkými vítězstvími a mnohem častějšími porážkami, marně hledající ten pomyslný country Grál, kolem něhož se točil pořádný kus našeho života.

I já jsem prožil zklamání i nadšení, tak-tak sahal na některou z vytoužených nirván, abych záhy poznal, co je být dole, i trochu nahoře. V americké slangové angličtině výraz „grass“ znamená také drogu. A skutečně drogou je. I já se napil z té bluegrassové či countryové studánky, okusil drogu hudebníka a už se z jejích spárů nevymanil.

Každý, kdo dokáže tuhle muziku vnímat celou hloubkou svého já, mě jistě pochopí. A dokáže pochopit i to, že upsat se téhle závislosti znamená znovu nalézat poklad, který se neměří hodnotou peněz...

EPILOG

aneb

O daních trochu jinak...

Knížka, kterou jste právě dočetli, nemá nic společného s příručkami, jež nabízejí „recepty“, jak co nejučinněji snížit naše daňové základy na minimum, abychom do státní pokladny odvedli ze svých příjmů jen to nejnnutnější, co už nelze nijak vyvážit možnými náklady.

Přesto jsou desítky stránek této publikace doslova prošpikovány už tři desetiletí dlouhou historií činnosti jedné skupiny „výběřčích daní“, kterým ovšem dveře našich domovů otevíráme – na rozdíl od úředníků z bernáku – rádi. Ano, řeč je o hudební skupině Taxmeni, dnes již legendárních matadorech české scény country & western music. Kapele, která pamatuje rané období tohoto žánru u nás ve druhé polovině 60. let, jeho následnou zlatou éru, pozdější normalizační strnulost i současnost v podobě tvrdé komercializace populární hudby, jež se nevyhnula ani oblasti country music.

Reálně vzato, za celá ta desetiletí se tito „výběřčí daní“ poněkud minuli povoláním. Copak chtěli někdy po svých posluchačích nějaké citelné poplatky? To spíše naopak: rozdávali a dodnes rozdávají dobrou náladu, příjemnou muziku a skvělé písničky. A pokud na nějaké daně přišlo, pak je spíše platila kapela sama: ať již šlo o daň za příliš „americké“ vzezření taxmenského vývěsního štítu, který musela na jistou dobu v čase tuhé normalizace přemalovat nápisem Krajánci, nebo daň z „únavy materiálu“ počátkem 80. let (jak o tom v knize píše sám kapelník zcela nezastřeně a ke svému vlastnímu muzikantskému dítěti nadmíru kriticky), po níž následovala několikaletá odmlka a stažení se kapely z hudební scény.

Leč ani dnes nejsou Taxmeni ušetření některých daní, které by měli platit spíše jiní. Například o orientaci kapely v 90. letech na styl tzv. military-country, která vyústila v originální gramofonovou trilogii Calamity Jane, se všeobecně ví. Samotné průkopnictví tohoto tematicky specifického a společensky hluboce zaměřeného hudebního proudu by si zasloužilo v odborných i populárních

médiích mnohem více pozornosti našich muzikologů a publicistů, a ne jen zkratkovité zpravodajství o tom, že tu či tam byla k slyšení „muzika v maskáčích“. Více zarážející ale je, že leckým nepochopeno, nedoceněno i doslova ukryto zůstává jádro tohoto stylu. To netkví v povrchní či sezónně módní zálibě Taxmenů v militariích, ale ve snaze zabývat se v písňové tvorbě společensky závažnými tématy, k nimž bezesporu patří i historie našeho zahraničního odboje (např. v písni Špatný místo pro přistání) či boje proti rozpínavosti marxistických ideologií (Sto Zelených baretů).

Když se koncertu takovéto muziky zúčastní samotní váleční veteráni, kteří před půlstoletím nasazovali své životy za naši svobodu, ale pozvání na toto písničkové setkání s nimi přehlížejí nebo dokonce odmítnou některé politické celebrity z důvodu, že pro ně je country muzika – nejen na rozdíl od vážné hudby, ale i od tvrdého bigbítového nářezu či dokonce undergroundu – jen plytkým lkaním kdesi u táboráku, pak je neúnavná snaha Taxmanů vracet se k tomuto stylu a tématům dvojnásob cenná.

Hovoříme-li o Taxmenech a jejich tvorbě, nelze v ní přehlédnout - rozhodně více než u většiny dalších špičkových interpretů tohoto žánru u nás - jistou míru "amerikanofilství". Ovšem podobně jako v případě spisovatele Bohumila Hrabala, který své dojmy z pobytu v USA shrnul slovy "Kdo nemá rád Spojené státy, nemá rád lidi" (odvážil by se někdo tohoto autora, jehož "češství" se odráželo doslova na každé stránce jeho díla, stejně jako v každíčkém kroku jeho života, nařknout, že je nekritickým obdivovatelem USA?), není polarita taxmenského vnímání americké společnosti, její historie a kultury, zaslepeným lichocením všeho, co Spojené státy v celé své šíři představují.

Když chceme říct, že „Amerika, to je country“, musíme v zájmu objektivitě současně přiznat, že „Amerika není jen country“. A proto i vztah Taxmenů k USA je nejen vyjádřením vztahu k muzice, která vzešla z americké lidové kultury a jejich horalských kořenů, ale také k hodnotám, které americké symboly demokracie a svobody představují. A opět jsme u taxmenské military-country, v níž kapela mnohokrát popsala například takový prvek amerických hodnot, jakým je patriotismus.

Patriotismu vzdávají Taxmeni hold jak ve westernově podbarvených příbězích z dob osídlování amerického Západu a občanské války Severu proti Jihu, tak i v písni o válečných hrdinech 20. století, a to nejen ve stejnokrojích US Army. Najdeme v repertoáru kteréhokoliv jiného interpreta u nás - a to nejen v country, ale v celé populární hudbě - více uznání těm, pro něž jsou svoboda, vlastenectví, obětování se za kamaráda a další podobné morální hodnoty, nade vše?

Zamysleme se proto, zda by Taxmenům nebylo možno vepsat do štítu upravený hrabalovský výrok "Kdo nemá rád country, nemá rád lidi". A tímto výrokem pak

měřit i skutečný vztah některých českých politických osobností k Americe na straně jedné a lidem na straně druhé. O obojím se mnohé tyto celebrity vyjadřují ve svých projevech jazykem plným cukru. Ale nevzali by na obojí někdy raději bič? Svým vztahem ke country to nejednou téměř naznačují...

Mám-li vzácnou příležitost ukončit knižní taxmenské vzpomínky – a činím tak s nesmírným potěšením –, nedá mi, abych je nedoprovodil několika osobními vzpomínkami na setkání s některými členy kapely.

Už před léty, v období kulminace popularity Michala Tučného, jsem v roli novináře obdivoval muzikantský fortel tehdy ještě „netaxmena“ Jindry Vrbenského, s nímž dokázal z kláves vyluzovat takřka skutečně nashvillský sound moderní honky-tonk music. Tak, jak o něm po vzoru písniček Hanka Williamse snil samotný „poslední kovboj“; teprve angažováním Vrbenského do sestavy Tučňáků dosáhl Michal Tučný kýženého zvuku své kapely.

Podobně mě před léty uchvátila nádherná hloubka basu Vrátí Vyskočila. Dlouho jsem přemýšlel, jakým komplimentem vyjádřit zpěvákovi svůj obdiv? A tak, když jsem nedávno jako producent uváděl na svět album Johnny Cash Revival, koho jsem měl pozvat ke křtu jako kmotra, když ne tohoto - vedle bohužel již zesnulého Ladislava Vodičky - „českého Johnnyho Cashe“?

Omlouvám se tímto ostatním současným i dřívějším Taxmenům, které nezmiňuji, ač i s nimi mě pojí mnoho nití shodného pohledu na C&W jako muziku i životní styl. Myslím však, že pero autora této taxmenské historie jim na předchozích stránkách absenci v tomto epilogu dostatečně vynahradilo.

Na chvíli bych se však rád zastavil ještě u samotného Jaroslava Čvančary. Obdivuji široký vějíř jeho aktivit, z nichž muzikantství dokonce není to hlavní. Smekám svůj stetson hlavně před mravenčí badatelskou prací Čvančary-historika. A věřte, že expertem je nejen na období „heydrichiády“, nebo dějiny československého domácího odboje, o nichž napsal obsažné publikace, ale i na můj milovaný „Divoký Západ“. Snad nevyzradím tajemství, že už teď se s několika přáteli zakousl do projektu zhudebnit nejvýznamnější epizody jeho dobývání. Že by z toho bylo první taxmenské album v novém tisíciletí...? Anebo tuto westernovou kolekci předběhne deska, o níž se šušká, že by měla být definitivní tečkou – či spíše bonbónkem – k již uzavřené trilogii Calamity Jane? Ale to už jsme zase u muziky.

V souvislosti s Čvančarovým širokým tvůrčím záběrem si zde dovolím zmínku o dvou letitých a zdánlivě nevýznamných epizodách osobního setkání s tímto autorem. Obě, ač výrazně poznamenaly i můj vztah k muzice Taxmenů i country hudbě vůbec, se však kupodivu odehrály na jiné než muzikantské půdě.

Poprvé jsem Jaroslava Čvančaru potkal začátkem 80. let na festivalu amatérských filmů v Benátkách nad Jizerou. Festivalová soutěžní přehlídka byla

až na skromné výjimky obsazena nekonfliktními snímky se sterilními náměty. Čvančarovo dílko s názvem *Hospodář* – filmový medailon o životě vcelku prostého venkovského zemědělce ze severní Moravy, ve skutečnosti však muže s pravým srdcem kovboje, který se dílem osudu nenarodil na některém dobytkářském ranči amerického Jihozápadu, ale uprostřed Evropy – z řady promítaných krátkometrážních filmů výrazně vyčnívalo. Snímek – námětem originální a filmařsky zdatně zpracován – musel pro svůj neskrývaně vykreslený portrét hlavního hrdiny a jeho náklonnosti ke stylu života na americkém Západě svést v ideologicky podbarvené přehlídce amatérské filmové tvorby tuhý boj o vavříny s nepřejícníky v porotě. Ti už snad před zahájením soutěžní projekce rezervovali příčky vítězů dokumentům o „ženách za pultem“ apod.

Není důležité, zda *Hospodář* nakonec získal uznání poroty či nikoliv. Co mě tehdy zaujalo na snímku, bylo i nenásilné, ale stylově ryzí podbarvení příběhu *Hospodáře* tóny, které - stejně jako samotné téma - kontrastovaly s hudebním doprovodem ostatních filmů. Mdlé taneční orchestrálky naprosté většiny promítaných dokumentů najednou vystřídal pikované banjo, rytmická kytara – prostě country! Obojí – téma Čvančarova filmu i doprovodná muzika – tehdy na mne zapůsobily, jako by někdo do potemnělého mini-kina zeširoka otevřel dveře! Těžký, vydýchaný vzduch v sále byl náhle prudce okysličen ozonovou injekcí...

O tři či čtyři roky později, kdy normalizační ledy začaly jen pomalu pukat, mě Jaroslav Čvančara šokoval – v dobrém slova smyslu – podruhé. Na jedné z pražských besed spisovatele Jaroslava Foglara se svými čtenáři a příznivci, s nimiž se Foglar dlouhá léta mohl setkávat prakticky jen individuálně a skoro konspirativně, byl promítán další Čvančarův film – *Jestřáb*. A opět filmový medailónek doprovázela melodická country, doléhající na filmové plátno jakoby zdálky, odkudsi od Foglarovy romantické Sluneční zátoky. Tehdy jsem si znovu uvědomil, že country hudba je muzikou bezprostředně spjatou s realitou života i s nejjemnějšími zákoutími lidské duše...

Zhodnotit na samotný závěr této ediční poznámky celou éru Taxmenů a jejich postavení na naší hudební scéně, by zabralo bezesporu mnohem více místa, než je vhodné a únosné pro knižní tečku. Tím spíše, že skupina za dobu své existence opsala výraznou spirálu stylové orientace, posluchačské popularity i vnitřního hledání sama sebe. Proto je na této knize třeba ocenit, že nit historie kapely, která se čtenářům tak barvitě odvíjela na předchozích stránkách, není jen retrospektivou jejich uměleckých vzestupů od dvojnásobného držitelství Porty v 70. letech až po čerstvý triumf v mimořádně silné konkurenci evropské countryové moderny v polském Mragowu. Autor se v zrcadle času poohlédl i po vzpomínkách, které pro leckoho třeba není příjemné oživovat.

Chceme-li za třicetiletím Taxmenů, popsaném v této knize, udělat alespoň symbolickou muzikologickou tečku, pak nám snad nejlépe poslouží následující argument: stejně jako vavříny z přehlídek, festivalů a prodeje desek může Taxmeny těšit výsledek nedávného průzkumu české Akademie Country Music: na otázku, kteří tři interpreti nebo kapely představují v historii naší country scény absolutní špičku, se jméno Taxmenů objevilo ve společnosti Michala Tučného a Greenhorns nejčastěji! A Vox Populi – hlas lidu, se příliš často nemylí.

Tři desetiletí Taxmenů popsaná v této knize jsou současně i odrazem naší doby. Buť v zrcadle nastaveném v nekonvenčním úhlu pohledu. Ale takhle nekonvenční už Taxmeni jsou. I v již zmíněném průkopnictví české military-country. Vždyť kolik interpretů se ještě před Taxmeny poohlédlo po rukavici vhozené písněmi jako Bismarck Johnnyho Hortona, Ira Hayes Johnnyho Cashe, Haggardově Okie From Muskogee a dalších? Jako první ji však programově zvedli Taxmeni. A opět je to tato kapela, jejíž melodie se rovněž v premiéře klube na scénu pro country music zcela netradiční: Raz, dva, tři - jedna ze skladeb pro muže a dorostence k XIII. všesokolskému sletu. Touto písní Taxmeni prosazují do vědomí veřejnosti aktivity v oblasti sportu pro všechny !

Písně Taxmenů – to jsou už po tři desetiletí příběhů drsných, něžných bojovných i romantických. Jsou pozitivní - vlastenecké - nebojme se toho slova. Nechybí v nich hrdinové, ale ani obyčejný člověk, který touží dostat se o stupínek výš. Nechybí v nich hezké dívky, příroda, láska, toulavé boty, prašné cesty, ani sklenice piva se správnou mírou a čepicí pěny. Prostě jsou to příběhy "country". Příběhy o životě, takový, jaký je.

Slavomil Janov
Akademie Country Music